

AKADÉMIAI TAGAJÁNLÁSOK 2009

A Magyar Tudomány
2009. decemberi számának melléklete

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA FOLYÓIRATA. ALAPÍTÁS ÉVE: 1840
170. ÉVFOLYAM – 2009/12. SZÁM • MELLÉKLET

Főszerkesztő:

CSÁNYI VILMOS

Vezető szerkesztő:

ELEK LÁSZLÓ

Szerkesztő:

BERTÓK KRISZTINA

Szerkesztőbizottság:

ÁDÁM GYÖRGY, BENCZE GYULA, BOZÓ LÁSZLÓ, CSÁSZÁR ÁKOS, ENYEDI GYÖRGY,
HAMZA GÁBOR, KOVÁCS FERENC, KÖPECZI BÉLA, LUDASSY MÁRIA,
NIEDERHAUSER EMIL, SOLYMOSSI FRIGYES, SPÄT ANDRÁS, VAMOS TIBOR

Lapterv, tipográfia:

MAKOVECZ BENJAMIN

Szerkesztőség:

1051 Budapest, Nádor utca 7. • Telefon/fax: 3179-524

matud@helka.iif.hu • www.matud.iif.hu

Kiadja az Akaprint Kft. • 1115 Bp., Bártfai u. 65.

Tel.: 2067-975 • akaprint@akaprint.axelero.net

Előfizethető a FOK-TA Bt. címén (1134 Budapest, Gidófalvy L. u. 21.);
a Posta hírlapüzleteiben, az MP Rt. Hírlap-előfizetési
és Elektronikus Posta Igazgatóságánál (HELP) 1846 Budapest, Pf. 863,
valamint a folyóirat kiadójánál: Akaprint Kft. 1115 Bp., Bártfai u. 65.

Előfizetési díj egy évre: 8064 Ft

Terjeszti a Magyar Posta és alternatív terjesztők

Kapható az ország igényes könyvesboltjaiban

Nyomdai munkák: Akaprint Kft. 26567

Felelős vezető: Freier László

Megjelent: 11,4 (A/5) ív terjedelemben

HU ISSN 0025 0325

A 2010-ES TAGVÁLASZTÁS RENDES-, LEVELEZŐ- ÉS KÜLSŐTAG-JELÖLTJEI TUDOMÁNYOS OSZTÁLYONKÉNT

NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGGÁ

1. Görömbei András
2. Honti László
3. Kertész András
4. Nyomárkay István
5. Paládi-Kovács Attila

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Bańcerowski Janusz
2. Bartha Elek
3. Dávidházi Péter
4. Fodor Pál
5. Gósy Mária
6. Kenesei István
7. Kövecses Zoltán
8. Salvi Giampaolo
9. Szörényi László
10. Tolcsvai Nagy Gábor
11. Tüskés Gábor
12. S. Varga Pál
13. Vásáry István

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Pozsony Ferenc (román)

FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGGÁ

1. Bálint Csanád
2. Romsics Ignác
3. Török László

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Bacsó Béla
2. Czigler István
3. Frank Tibor
4. Gyáni Gábor
5. Kovács Ilona
6. Ludassy Mária
7. Miskolczy Ambrus
8. Rózsa Erzsébet
9. Solymosi László
10. Zsoldos Attila

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Kovács András (román)
2. Pál-Antal Sándor (román)
3. Várdy Béla (amerikai–magyar)

**MATEMATIKAI
TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

1. Füredi Zoltán
2. Pálffy Péter Pál
3. Pintz János

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Bárány Imre
2. Csirik János
3. Fodor János
4. Győri Ervin
5. Kérchy László
6. Komjáth Péter
7. Krisztin Tibor
8. Pach János
9. Páles Zsolt
10. Pethő Attila
11. Pyber László
12. Tóth Bálint

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Boros Endre
(amerikai–magyar)
2. Fečkan Michal (szlovák)
3. Körner János
(magyar–olasz)
4. Zsidó László (német)

**AGRÁR-
TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

1. Bedő Zoltán
2. Kőmíves Tamás
3. Mátyás Csaba
4. Solti László

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Barna Balázs
2. Birkás Márta
3. Kiss György Botond
4. Mézes Miklós
5. Nagy János
6. Neményi Miklós
7. Rajkai Kálmán László
8. Szabó Zoltán
9. Szendrő Zsolt
10. Szűcs István
11. Tóth Miklós
12. Veisz Ottó Bálint

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Békés Ferenc (ausztrál)
2. Miklós László (szlovák)
3. Nagy Éva (kanadai)

**ORVOSI
TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

1. Kovács L. Gábor
2. Mandl József
3. Tulassay Zsolt

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Ádány Róza
2. Balla György
3. Csiba László
4. Horváth Örs Péter
5. Hunyady László
6. Karádi István
7. Liposits Zsolt
8. Maródi László
9. Merkely Béla Péter
10. Pethő Bertalan
11. Poór Gyula
12. Préda István
13. Rosivall László
14. Schaff Zsuzsa
15. Türi Sándor
16. Varró András

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Balla Tamás
(amerikai–magyar)
2. Egyed-Zsigmond Imre
(román)
3. Kádasi Lajos (szlovák)
4. Szabó Gyöngyi
(amerikai–magyar)
5. Szabó Sándor (amerikai)

**MŰSZAKI
TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

1. Domokos Gábor
2. Kurutzné Kovács Márta
3. Roósz András
4. Székely Vladimír

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Bársony István
2. Czigány Tibor
3. Friedler Ferenc
4. Gáspár László
5. Hangos Katalin
6. Jármay Károly
7. Józsa János
8. Kóczy T. László
9. Kollár István
10. Lantos Béla
11. Monostori László
12. Réti Tamás
13. Rudas Imre
14. Tisza Miklós
15. Vajda István (BME HT)
16. Vajda István (BME VE)
17. Vajk István
18. Winkler Gábor

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Csibi Vencel-József
(román)
2. Sztipanovits János
(amerikai)

**KÉMIAI
TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

1. Antus Sándor
2. Hargittai Magdolna
3. Pukánszky Béla

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Fogarasi Géza
2. Hermecz István
3. Hudecz Ferenc
4. Huszthy Péter
5. Inzelt György
6. Kiss Tamás
7. Kollár László
8. Kövér Katalin
9. Perczel András

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Balázs Endre (amerikai)
2. Vancsó J. Gyula
(kanadai–magyar)

**BIOLÓGIAI
TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA****RENDES TAGGÁ**

1. Erdei Anna
2. Gergely Pál
3. Orosz László
4. Sarkadi Balázs
5. Vigh László

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Báldi András
2. Buday László
3. Csermely Péter
4. Csernus Valér
5. Csuzdi Csaba
6. Hadlaczky Gyula
7. Kéri György
8. Kondorosi Éva
9. Nagy Ferenc István
10. Ovádi Judit
11. Podani János
12. Rajnavölgyi Éva
13. Rózsa Lajos
14. Sipiczki Mátyás
15. Szöllősi János
16. Tóthmérész Béla
17. Vass Imre
18. Vörös Lajos

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Sándor Mátyás
(amerikai–magyar)
2. Tora László
(francia–magyar)

GAZDASÁG- ÉS
JOGTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA

RENDES TAGGÁ

1. Bayer József
2. Bélyácz Iván
3. Hamza Gábor

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Chikán Attila
2. Horváth Gyula
3. Kecskés László
4. Kolosi Tamás
5. Nováky Erzsébet
6. Pálné Kovács Ilona
7. Rechnitzer János
8. Simonovits András
9. Szabó János
10. Szabó Katalin
11. Szigeti Péter
12. Varga Károly
13. Vörös Imre
14. Vörös József

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Benedek József (román)
2. Kopits György
(amerikai–magyar)
3. László Ervin
(amerikai–magyar)
4. Salat-Zakariás Levente
(román)

FÖLDTUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA

RENDES TAGGÁ

1. Klinghammer István
2. Lakatos István
3. Vörös Attila

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Demény Attila
2. Dövényi Zoltán
3. Horváth Ferenc
4. Kocsis Károly
5. Márton Péterné
Szalay Emőke
6. Mindszenty Andrea
7. Pálffy József
8. Pósfai Mihály
9. Szarka László

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Pápay Gyula
(magyar–német)

FIZIKAI
TUDOMÁNYOK
OSZTÁLYA

RENDES TAGGÁ

1. Rácz Zoltán
2. Vincze Imre
3. Szabó Gábor

LEVELEZŐ TAGGÁ

1. Beke Dezső
2. Forgács Péter
3. Horváth Dezső
4. Kamarás Katalin
5. Kollár János
6. Kürti Jenő
7. Lévai Péter
8. Simon István
9. Tegze Miklós

KÜLSŐ TAGGÁ

1. Darabont Sándor (román)
2. Deutsch Gyula (belga)
3. Forgács Gábor
(amerikai–magyar)
4. Lépine-Szily Alinka
(brazil–francia–magyar)
5. Mészáros Péter
(amerikai–argentín)
6. Mihály László
(amerikai–magyar)
7. Szkála Károly (horvát)

Ajánlások

NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

☞ Görömbei András

Polgáron született 1945-ben. 2001 óta az MTA levelező tagja. A Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a 20. századi magyar irodalom.

Munkássága levelező taggá választása óta jelentős mértékben gazdagodott. Két új tanulmánykötete: az *Irodalom és nemzeti önismeret* (2003 404 p.) és az *Azonosság-tudat, nemzet, irodalom* (2008, 382 p.) az irodalom személyiség- és közösségformáló szerepét vizsgálja széles körű elméleti és történeti ismeretekkel. Monográfiái Csoóri Sándorról (2002, 2003, 286 p.) és Nagy Gáspárról (2004, 256 p., 2009, 264 p.) olyan művészi világokat mutatnak be, amelyek nemzeti kultúránk fontos értékei. *Süttö András* című (1986) monográfiájának kiegészített változata (2007, 282 p.) és a *Kisebbségi magyar irodalmak* harmadik, bővített kiadása (2001, 360 p.) a teljes magyar irodalom együtt szemlélését tanúsítja.

Ajánlók: *Hazai György, Kósa László, Vizkelety András*

☞ Honti László

Lengyeltóiban született 1943-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Károli Gáspár Református Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az uráli (finn-ugor) nyelvészet.

Levelező taggá történt megválasztása óta közel 40 tanulmányt tett közzé hazai és nemzetközi folyóiratokban. Nemzetközi közleményei az uralisztika vezető folyóirataiban (*Finnisch-Ugrische Mitteilungen, Journal de la Société Finno-ougrienne, Linguistica Uralica* és *Ural-Altaische Jahrbücher*) láttak napvilágot. *Hiedelmek és hipotézisek az uralisztikában* című munkája a magyar őstörténet alapvető kérdéseit érinti. Kiemelkedőek az esetrágok kialakulására vonatkozó kutatásai is. Visszatérő témája az uráli számnevek problémája és a nyelvek közötti kapcsolatok kérdése. A munkáira történt hivatkozások száma 2004 óta 700-zal növekedett.

Ajánlók: *Benkő Loránd, Kiefer Ferenc, Róna-Tas András*

☞ Kertész András

Debrecenben született 1956-ban. 2001 óta az MTA levelező tagja. A Debreceni Egyetem Germanisztikai Intézetének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az általános és a német nyelvészet.

Fő kutatási területe a nyelvtudomány tudományelmélete. 2001 óta számos hiánypótló munkát tett közzé a tudományelmélet aktuális kérdéseiről. Egyik monográfiájában a kognitív nyelvészet tudományelméleti hátterét vizsgálja (*Cognitive Semantics and Scientific Knowledge*, Amsterdam, 2004), egy másikban a nyelvtudomány tudományelméletéről értekezik (*Philosophie der Linguistik*, Tübingen, 2004). A nyelvtudomány alapvető kérdéseinek szenteli társszerzővel írt harmadik könyvét (*Adatok és plauzibilis érvelés a nyelvészetben*, Debrecen, 2008). Közel hatvan tanulmánya jelent meg magyar (23), illetőleg idegen (33) nyelven; utóbbiak többsége kiemelkedő nemzetközi folyóiratokban.

Ajánlók: *Kiefer Ferenc, Kiss Jenő, Kulcsár Szabó Ernő, Ritoók Zsigmond*

☞ Nyomárkay István

Budapesten született 1937-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE Bölcsészettudományi Kar Szláv és Balti Filológiai Intézetének professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a szláv nyelvtudomány és a déli szláv nyelvek.

Fő kutatási területei a horvát és a szerb nyelv jelene és története, a magyar–délszláv kapcsolatok, a nyelvújítás kérdésköre, a nyelvtudomány-történet. *Nyelveink múltja és jelene* című könyvében a magyar, a német és a délszláv nyelvek egymásra hatását, eddig feltáratlan területként a magyar és a délszláv nyelvek nyelvújítását vizsgálja. *Rövid horvát és szerb nyelvtörténet* című munkájában a két nyelv történetét rendszertörténeti és szociopragmatikai szempontból tekinti át. Levelező taggá választása óta 39 publikációja jelent meg itthon és külföldön, zömmel idegen nyelveken. A hazai szláv nyelvtudomány vezető alakja, a Horvát Tudományos és Művészeti Akadémiának is levelező tagja.

Ajánlók: *Hazai György, Kiss Jenő, Kulcsár Szabó Ernő, Maróth Miklós*

☞ Paládi-Kovács Attila

Ózdon született 1940-ben. 2001 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Néprajzi Kutatóintézetének kutatóprofesszora és az ELTE BTK Néprajzi Intézetének egyetemi tanára, az Európai etnológia című PhD-program vezetője. Szűkebb szakterülete az etnográfia és az európai etnológia.

Megválasztása óta öt önálló könyvet publikált. Közülük kiemelkedik a Kárpát-medence népi műveltségének regionális tagolódásával, jellegzetes és kevésbé ismert népcsoportjaival foglalkozó gyűjteményes kötete (*Tájak, népek, népcsoportok*, 2003), továbbá a klasszikus kapitalizmus munkásrétegeinek társadalomrajzát, életmódját, mentalitását bemutató könyve (*Ipari táj. Gyárak, bányák, műhelyek népe a 19–20. században*, 2007). Tucatnyi idegen nyelvű cikk mellett magyar nyelvű tanulmányainak száma is megha-

ladja a negyvenet. Kilenc kötet, köztük két idegen nyelvű gyűjteményes mű szerkesztése fűződik a nevéhez. Vezetésével készül a *Magyar néprajz nyolc kötetben* című kézikönyv. A tudományos közélet tevékeny tagja.

Ajánlók: Benkő Loránd, Maróth Miklós, Kósa László

Levelező tagságra ajánlja

☞ Bańcerowski Janusz

Poznańban (Lengyelország) született 1941-ben. 1989 óta a nyelvtudomány doktora. Az ELTE Bölcsészettudományi Kara Szláv és Balti Filológiai Intézetének egyetemi tanára. Szakterülete a polonisztika, a nyelvi kommunikáció, a szemantika és a pragmatika.

Tanulmányai magyar és lengyel folyóiratokban jelennek meg. Két legjelentősebb munkája: *A nyelv és a nyelvi kommunikáció alapkérdései* (ELTE Szláv Filológiai Intézet, Lengyel Filológiai Tanszék, Budapest 2000); *A világ nyelvi képe. A világkép mint a valóság metaképe a nyelvben és a nyelvhasználatban* (Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2008). Biztos és széles körű tudással rendelkező kutató. A nyelv kommunikációs folyamatban történő funkcionálásának kutatásában iskolateremtő. Két kötete és számos tanulmánya komoly hazai és nemzetközi visszhangot keltett, és új iránnyal gazdagította a szemantikai és a pragmatikai kutatásokat. Nem csupán eredeti és új gondolatokat megfogalmazó kutató, hanem kiemelkedő tudományszervező és fáradhatatlan tudományos közéleti tevékenységet folytató professzor. A közösségbe jól beilleszkedő, azt alakító, mindig építő szándékú, meggyerő munkatárs és vezető.

Ajánlók: Hazai György, Maróth Miklós, Nyomárkay István, Paládi-Kovács Attila

☞ Bartha Elek

Budapesten született 1956-ban. 2002 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Néprajzi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára és az MTA–DE Néprajzi Kutatócsoportjának vezetője. Szűkebb kutatási területe a néprajztudomány, a folklorisztika és a vallásantropológia.

Legjelentősebb tudományos eredményeit a vallási néprajz, a vallásantropológia és a szokáskutatás területén érte el. Nemzetközi szinten is elismertséget szerzett vallásökológiai kutatásai révén, amelynek során az európai keresztény vallásosság környezeti összefüggéseit tárta fel. Hasonlóan kiemelkedő eredménynek számítanak a szakrális terek hierarchiáját, működésük belső törvényszerűségeit feltáró kutatásai. Ebben az összefüggérendszerben vizsgálja a szakrális építmények térszerkezeti tulajdonságait, valamint a szent tereknek a környezetükre és a hitéletre gyakorolt hatását. Tudományos felfedezésként is értékelhetjük azokat az írásait, amelyek a szakralitásnak a tér szerkezetét megváltoztató természetét bizonyítják a néprajz, az antropológia módszereivel. Az európai görög

katolikus felekezeti tér és a vallásos folklór hagyományról írt munkái is nemzetközi visszhangot kaptak. Főbb munkái: *Házkultusz*, 1984; *Vallásökológia*, 1993; *Halotti búcsúztatók a dél-gömöri fálvak folklórjában I–II.*, 1995; *Görög katolikus ünnepeink szokásvilága*, 1999; *Vallási terek szellemi öröksége*, 2006.

Ajánlók: Kósa László, Paládi-Kovács Attila, Róna-Tas András

☞ Dávidházi Péter

Tátán született 1948-ban. 1994 óta az irodalomtudomány doktora. Az MTA Irodalomtudományi Intézetének osztályvezetője. Szűkebb szakterülete az irodalomtudomány, az irodalomtörténet és a kritikátörténet

A magyar irodalomtudomány középnemzedékének egyik kiemelkedő képviselője. Három magyar nyelvű monográfiája, a hazai Shakespeare-kultuszról (*Isten másodszülöttje*, 1989); Arany Jánosról (*Hunyt mesterünk*, 1992); a magyar irodalomtörténet-írás születéséről, ezen belül főképpen Toldy Ferencről szóló, mintegy ezeroldalas elemzése (*Egy nemzeti tudomány születése*, 2004) méltó figyelmet keltett szakmai körökben. Munkásságát számos recenzió méltatta. Shakespeare-könyvének nem angol fordítása, hanem angol változata (*The Romantic Cult of Shakespeare*, 1998) tette ismertté a nevét az angol-szász országokban. Fontos teljesítmény *Per passivam resistentiam* című (1998) irodalomtörténeti értekezéseket tartalmazó tanulmánykötete is. Számos hazai és nemzetközi konferencia résztvevője és előadója. Műveit kifinomult elemzőkészség, mértéktartó kritikai szellem és érett értekező prózai stílus jellemzi. Történeti, elméleti és bölcséleti felkészültsége további jelentős művek születését ígéri.

Ajánlók: Görömbei András, Kulcsár Szabó Ernő, Poszler György, Szegedy-Maszácz Mihály

☞ Fodor Pál

Aszófőn született 1955-ben. 2006 óta az MTA doktora. Az MTA Történettudományi Intézetének tudományos tanácsadója és a kora újkori osztály vezetője. Szűkebb szakterülete a 14–17. századi Oszmán Birodalom története.

Több mint másfélszáz publikációjának többségét az oszmán állam kialakulása, társadalmi és katonai szervezete, az oszmán politikai gondolkodás és államideológia, a magyarországi török hódítás és berendezkedés témakörében tette közzé. A hazai oszmanisztika történeti-kultúrtörténeti vonulatának meghatározó képviselője, aki a hagyományos hódoltságközpontú gondolkodáson túllépve a tudománysszak általános kérdéseihez is alkotó módon szól hozzá. Munkái sorából ki kell emelni a magyarországi török hódítás kérdéseit új megvilágításba helyező monográfiáját (*Magyarország és a török hódítás*, Budapest, 1991), a korai oszmán-török hadsereg leírását (*Ottoman Warfare, 1300–1453*. In: *The Cambridge History of Turkey*, Cambridge, 2009, 192–226) és az Oszmán Birodalom pénzügyi és igazgatási rendszerének átalakítását célzó reformsorozat elemzé-

sét (*Vállalkozásra kényszerítve. Az oszmán pénzügyigazgatás és hatalmi elit változásai a 16–17. század fordulóján*, Budapest, 2006). Felfedezésekkel teli művei az eredeti forrásanyag megszólaltatásán és a nemzetközi irodalom széles körű bevonásán alapulnak. Számos rangos honi és külföldi folyóirat, továbbá a *Turkologischer Anzeiger* című nemzetközi bibliográfia szerkesztőbizottsági tagja. Az Orientalisztikai Bizottság elnöke, az MTA köztestület közgyűlési képviselője, a Doktori Tanács, a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Szakértői Kollégiuma, valamint a PPKE kari doktori tanácsának tagja stb. Munkásságát több rangos kutatói díjjal ismerték el.

Ajánlók: *Hazai György, Köpeczi Béla, Maróth Miklós*

☞ Gósy Mária

Bonyhádön született 1952-ben. 1993 óta a nyelvtudomány doktora. Az MTA Nyelvtudományi Intézetének tudományos tanácsadója és az ELTE BTK egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a fonetika és a beszédtudomány.

Fő kutatási területei az általános és a magyar fonetika, a pszicholingvisztika, a beszédprodukción és a beszédpercepció folyamata, az anyanyelv-elsajátítás és a beszédpatológia egyes területei. Külföldön a szakterületek művelőinek körében ismert és elismert kutatásai mellett elsőként foglalkozott a magyar gyermekek beszédének akusztikai-fonetikai sajátosságaival, a beszédpercepció folyamatokkal, a beszédészlelési zavarokkal, a magyar spontán beszéd megakadás-jelenségeivel, a jelenségek tipológiai elemzésével. Munkatárssaival létrehozta az első magyar, fonetikai kutatásokra felhasználható spontánbeszéd-adatbázist. A beszéd korszerű akusztikai és fonetikai elemzésének eredményeként számos új, a szegmentális és a szuprasegmentális hangszerkezetet érintő jelenségre derített fényt. Kutatómunkája mellett igen eredményes egyetemi oktató is. 1996 óta számos nemzetközi konferencián tartott plenáris előadást. Számos hazai folyóirat szerkesztőbizottsági tagja, az *Alkalmazott Nyelvtudomány* szerkesztőbizottságának elnöke és a *Beszédkutatás* főszerkesztője. Magyarországot több nemzetközi társaság elnökségében is képviseli, az International Society of Phonetic Sciences alelnöke. Tudományos közleményeinek száma imponáló: 276 tanulmánya és 8 könyve jelent meg. A munkáira történt hivatkozások száma közel 900. Tudományos közéleti aktivitása is kiemelkedő.

Ajánlók: *Benkő Loránd, Kiss Jenő, Nyomárkay István*

☞ Kenesei István

Budapesten született 1947-ben. 1992 óta a nyelvtudomány doktora. Az MTA Nyelvtudományi Intézetének tudományos tanácsadója és igazgatója. Szűkebb szakterülete a nyelvelmélet, a szintaxis és a morfológia.

Az elméleti nyelvészet és azon belül elsősorban a mondatban nemzetközi hírű művelője. A magyar mondatban számos területén alkotott maradandót (kidolgozta az alárendelés szintaxisát, tisztázta a szófajok kérdését, egzakt kritériumok alapján megállapította a

magyar segédigék osztályát, meghatározta a fókusz szemantikáját, kidolgozta a prozódiai egységek és a szintaxis összefüggéseinek részleteit). Szerkesztője és szerzője az *Approaches to Hungarian* című sorozatnak, amely a magyar nyelvre vonatkozó elméleti kutatások legrangosabb periodikája. Idegen nyelvű tanulmányai kiemelkedő nemzetközi folyóiratokban, gyűjteményes kötetekben láttak napvilágot. Publikációinak száma 130, ezekre az ismert hivatkozások száma kb. 500. A mondatban kívül foglalkozott fonológiával, morfológiával, alkalmazott nyelvtudománnyal és nyelvpolitikai kérdésekkel is. Kiemelkedő a tudományszervezői tevékenysége, számos fontos hazai és nemzetközi szervezet tagja. Kiváló oktató: nemcsak vezeti a Szegedi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskoláját, hanem elindította a nyelvészeti doktorátusra készülő hallgatók legfontosabb fórumát, a Nyelvészeti Doktoranduszok Országos Konferenciáját, a LINGDOC-ot (ő a fórum tanárvezetője is). Vendégprofesszorként többek között tanított az USA-ban, a velencei és az utrechti egyetemen.

Ajánlók: *Honti László, Kiefer Ferenc, Pléh Csaba*

☞ Kövecses Zoltán

Újpesten született 1946-ban. 1996 óta a nyelvtudomány doktora. Az ELTE Bölcsészettudományi Kar Amerikanisztikai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a kognitív nyelvészet, a lexikográfia, az amerikai angol.

Kognitív nyelvészeti munkássága főként a konceptualizáció metaforikus jellegének feltárására irányul. Könyvei, köztük a 2006-os *Language, mind, and culture* és a 2002-es *Metaphor: A practical introduction* (mindkettő Oxford University Press), valamint a 2005-ös *Metaphor in culture. Universality and variation* és a 2000-es *Metaphor and emotion: Language, culture, and body in human feeling* (mindkettő Cambridge University Press), továbbá az 1990-es *Emotion concepts* (Springer) és az 1986-os *Metaphors of anger, pride, and love* (John Benjamins) amellel érvelnek, hogy az ember fogalmi világa a valóságnak nem egyszerű tükörképe, hanem figuratív fogalmi eszközökkel megkonstruált rendszer, amelynek egyaránt vannak univerzális és kultúraspecifikus jegyei. Magyarországon lexikográfusként a legismertebb. 12 szótára jelent meg, köztük több igen népszerű magyar–angol és angol–magyar, valamint angol egynyelvű és magyar egynyelvű szlengszótár és idiomaszótár. Legnagyobb vállalkozása Országh László nagyszótárainak átdolgozása, modernizálása. Harmadik kutatási területe az amerikai angol. *American English. An introduction* (Broadview Press, 2000) című könyve, amelyet számos amerikai egyetemen is tankönyvként használnak, nemcsak az amerikai angol történetét, földrajzi, társadalmi, etnikai, stilisztikai változatait, a brit és az amerikai angol különbségét tárgyalja, hanem az amerikai angolt formáló intellektuális áramlatokat is.

Ajánlók: *É. Kiss Katalin, Honti László, Kertész András*

✎ **Salvi Giampaolo**

Locarnóban (Svájc) született 1954-ben. 2001 óta az MTA doktora. Az ELTE Bölcsészettudományi Kar Olasz Tanszékének egyetemi tanára, a Romanisztikai Doktori Program vezetője. Szűkebb szakterülete az olasz leíró és elméleti nyelvten, az újlatin nyelvek leíró és történeti vizsgálata.

Az olasz nyelvre vonatkozó kutatásait az L. Renzivel és A. Cardinalettivel szerkesztett háromkötetes olasz leíró nyelvtenban tette közzé (*Grande Grammatica Italiana di Consultazione*, Bologna, 2001). Az L. Vanellivel írt olasz leíró nyelvtena (*Nuova grammatica italiana*, Bologna, 2005) a legjobb leíró nyelvtenok közé tartozik. Az olasz nyelvjárásokról többek között az Oxford University Pressnél megjelent *The Syntax of Italian Dialects* (szerk.: C. Tortora, 2003) című munkájában írt. Nyelvtörténészként foglalkozott a segédigék történetével, a szórend kérdéseivel, a mellérendelő szerkezetekkel. Figyelemre méltó eredményeket ért el a vulgáris latin, az ófrancia, a gallego-portugál és a középkori olasz mondattan kutatásában. Hamarosan megjelenik L. Renzivel együtt írt nyelvtörténeti összefoglaló munkája (*Grammatica dell'italiano antico*, Bologna). Kisebb közleményeinek többsége neves nemzetközi kiadványokban (gyűjteményes kötetekben, folyóiratokban) jelentek meg. A nyolcvanas évek elejétől van jelen a nemzetközi nyelvészeti életben. Nemzetközi romanisztikai és történeti nyelvészeti kongresszusok aktív résztvevője. Munkáira az ismert hazai hivatkozások száma kb. 50, a külföldieké kb. 400. Megválasztásával a Magyar Tudományos Akadémia egy nemzetközi hírű romanistával gazdagodna.

Ajánlók: É. Kiss Katalin, Kertész András, Kiefer Ferenc

✎ **Szörényi László**

1945-ben született Budapesten. 2001 óta az MTA doktora. Az MTA Irodalomtudományi Intézetének igazgatója, a Szegedi Tudományegyetem Klasszika-filológia és Neolatin Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a magyarországi neolatin irodalom.

Latin–görög–iranisztika szakon végzett 1968-ban az ELTE-n. A magyar irodalomtudomány különösen sokoldalú és széles látókörű kutatóegyenisége: az antikvitás irodalmától a klasszikus korszakokon át a modern jelenségekig terjed az érdeklődése és kompetenciája. Lexikális tudása és előadói készsége kiemelkedő, elmélyült teológiai, filozófiai és művészettörténeti ismereteit valamennyi írásában kamatoztatja. Történeti és textológiai munkásságában mindig érvényesíti a komparatív szempontot. A magyar irodalomnak számos nemzetközi összefüggését tárta fel a humanista irodalomtól kezdve Zrínyi eposzáinak olasz műfaji mintáin át Arany János költészetéig. Utolsó ilyen tárgyú kötete: „*Álmaim is voltak, voltak...*” *Tanulmányok a XIX. századi magyar irodalomról* (2004). A Kárpát-medence neolatin irodalmának újraértékelése fűződik a nevéhez; ilyen tárgyú kötetei: *Hunok és jezsuiták*, 1993; *Memoria Hungarorum*, 1996; *Studia Hungarolatina*, 1999; *Philologica Hungarolatina*, 2000. Tanulmányainak többsége olasz, francia, német és angol nyelven is megjelent, köteteit neves itáliai kiadók adták ki (*Arcades ambo, Relazioni letterarie italo-ungheresi e cultura neolatina*, 1999; *Fasti Hungariae, Studi sulla filologia*

neolatina e sulle relazioni italo-ungheresi, 2008). A neolatin irodalom oktatásában és kutatásában iskolateremtő egyéniség, 2006-ban a Budapesten rendezett neolatin világkonferencia szervezője, az ország egyetlen neolatin filológiai PhD-alprogramjának vezetője, több folyóirat és kiadványsorozat szerkesztője.

Ajánlók: Bitskey István, Poszler György, Vizkelety András

✎ **Tolcsvai Nagy Gábor**

Budapesten született 1953-ben. 2000 óta a nyelv tudomány doktora. Az ELTE Bölcsészettudományi Kar Mai Magyar Nyelvi Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a kognitív nyelvészet, a szemantika, a szövegtan és a stilisztika.

Fő kutatásai területei a hermeneutikai filozófiai keretbe helyezett kognitív nyelvten és szemantika, a stilisztika, a szövegtan, az irodalom nyelviségének kérdései, a nyelvi tervezés és a magyar nyelv kultúrhistoriája. A szakmától sokszor visszajelzett, legtöbbször hivatkozott munkái *A magyar nyelv stilisztikája* (1996), *A nyelvi norma* (1998) és *A magyar nyelv szövegtana* (2001). A történeti szociolingvisztika szemléletét és módszerét érvényesítve foglalkozik a magyar anyanyelv és a közösség viszonyának a nemzetté válást követő történetével (*Alkotás és befogadás a magyar nyelv 18. század utáni történetében*, 2004 és *Nyelv, érték, közösség*, 2004). Irodalomtudományi érdeklődéséből adódóan kognitív alapú, szövegtani keretű életműelemzést írt Nagy Lászlóról (1998), poétikai-szemantikai kismonográfiát készített Pilinszky Jánosról (2002). Külföldön jelent meg *A Cognitive Theory of Style* (2005) című munkája. Szerkesztésében jelent meg a *Function and Genres. Studies on the Linguistic Features of Discourse Types* (2008) című kötet. Szerkeszti az Osiris Kiadó *A magyar nyelv kézikönyve* című sorozatát (eddig 3 kötet jelent meg). Hazai és nemzetközi konferenciák rendszeres előadója, széles körű tudományos tevékenységű, a tudományos közéletben aktív, külföldön is ismert kutató. Tudománymérési adatai (232 publikáció, ebből 12 könyv) az idézettség tekintetében (840 független idézés) is imponálóak.

Ajánlók: Benkő Loránd, Kiss Jenő, Kulcsár Szabó Ernő, Szegedy-Maszácz Mihály

✎ **Tüskés Gábor**

Pécsett született 1955-ben. 1997 óta az irodalomtudomány doktora. Az MTA Irodalomtudományi Intézetének osztályvezetője, valamint az Eszterházy Károly Főiskola Világirodalmi Tanszékének professzora. Szűkebb szakterülete a 17–18. századi irodalom- és művelődéstörténet, a félirodalmi műfajok, a kapcsolattörténeti, az eszmétörténeti, az ikonográfiai és a folklorisztikai témák.

Valamennyi témakörében világnyelveken publikált monográfiákat és tanulmányokat, 1977 óta mintegy 30 nemzetközi konferencia előadója, sok esetben szervezője. Intézeti munkaterve az irodalomtudomány 18. századi történetének és elméletének feldolgozása, ebből a legújabb eredményeket közreadó kötetet ő szerkesztette fiatal munkatársaival

(*Historia Litteraria a XVIII. században*, Budapest, 2006, 711 p.). Nemzedékének egyik legnagyobb munkabírása és legeredményesebb, nemzetközileg is jól ismert kutatója. Legfontosabb művei: *Búcsújárás a barokk kori Magyarországon a mirákulumirodalom tükrében*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993, 454 p.; *Johannes Nádas: Europäische Verbindungen der geistlichen Erzählliteratur Ungarns im 17. Jahrhundert*, Tübingen, 2001; *A műelemzés lehetőségei. Lessing: Bölcs Náthán, Goethe: Faust I, II., Fontane: Effie Briest*, Pécs, Pro Pannonia, 2007, 96 p. Társ szerzős monográfiái (Knapp Évával): *Völkfrömmigkeit in Ungarn. Beiträge zur vergleichenden Literatur- und Kulturgeschichte*, Würzburg, 1996; *Népi vallásosság Magyarországon a 17–18. században*, Osiris Kiadó, Budapest, 2001; *Az egyházi irodalom műfajai a XVII–XVIII. században*, Budapest, 2002; *Emblematics in Hungary: A study of the history of symbolic representation in Renaissance and Baroque literature*, Niemeyer, Tübingen, 2003; *Germania Hungaria litterata. Deutsch-ungarische Literaturverbindungen in der frühen Neuzeit*, Berlin, 2008, 369 p.

Ajánlók: Bitskey István, Imre László, Vizkelety András

☞ S. Varga Pál

Debrecenben született 1955-ben. 2005 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Magyar- és Kultúratudományi Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a 19. századi magyar irodalom.

A hagyományos esztétika és irodalomelmélet mély és értő ismeretéhez társítja a 20. század utolsó harmadának újdonságait, ennek köszönhetően irodalomértése, fogalomrendszere mentes a divatnak hódoló gyors fordulatoktól, és mégis tartalmazza a nagy tudománytörténeti változások tanulságait. Monográfiáiban mindig eredeti és határkönek számító feladatokra vállalkozott. Új szempontok szerint írta meg a 19. századi magyar líra történetét, tudott újat és fontosat mondani Madáchról. Kultúrantropológiai irányváltáshoz kötötte Herdernek Kölcseyre gyakorolt hatását, és hatalmas rendszerbe foglalta a magyar irodalomtudományi önértelmezés történetét. Iskolateremtő, nagy hatású tanár és szervező, mindenhol kimagasló eredményeket ért el. Akadémikusi jelölését indokolja 1.) kiterjedt tudományos munkássága, 2.) tudósi „európai” csereképessége, 3.) integratív tudományépítő adottsága: a távlatos ügyek elvégzéséhez szükséges összefogásra törekszik. Főbb művei: *A gondviselés hittől a vitalizmusig (A magyar költészet világképének alakulása...)*, Csokonai Kiadó, Debrecen, 1994, 334 p.; *Két világ közt választhatni. Világkép és többszólamúság Az ember tragédiájában*, Irodalomtörténeti Füzetek, Argumentum, Budapest, 1997, 180 p.; „... az ember véges állat...” *A kultúrantropológia fordulata a felvilágosodás után – Herder és Kölcsey*, Fehérgyarmat, 1998, 122 p.; *A nemzeti költészet csarnokai. A nemzeti irodalom fogalmi rendszerei a 19. századi magyar irodalomtörténeti gondolkodásban*, Balassi, Budapest, 2005, 671 p.

Ajánlók: Görömbei András, Imre László, Ritoók Zsigmond

☞ Vásáry István

1945-ben született Budapesten. 2001 óta az MTA doktora. Az ELTE Török Tanszékének egyetemi tanára, az ELTE Orientalisztikai Intézetének igazgatója, az MTA–ELTE Közép-ázsiai Kutatócsoportjának vezetője. Szűkebb szakterülete a turkológia.

Doktori disszertációját Angliában adták ki (*Cumans and Tatars. Oriental Military in the Pre-Ottoman Balkans, 1185–1365*, Cambridge, 2005), és törökre is lefordították. További négy könyve Magyarországon (*A régi Belső-Ázsia története*, 2003; *Magyar őshazák és magyar őstörténeszek*, 2008), Angliában (*Turks, Tatars and Russians in the 13th centuries*, 2007), illetve Törökországban (*Eski İç Asya'n tarihi*, 2007) jelent meg. Közel 40 cikkének több mint fele külföldön, lektorált folyóiratokban látott napvilágot. A kipszak törökség nyelvvel kapcsolatos vizsgálódásainak keretében elemezte a világhírű Codex Cumanicus (Róma, 2005). Számos etimológiai eredményét a legszigorúbb kritikával mérő magyar szakirodalom is elfogadta. Fontos a török nomád államok és az orosz cári udvar diplomáciai levelezésének kiadása (*On the Periphery of the Islamic World*, Kairó, 2007). A *The Cambridge History of Inner Asia* szerkesztői öt kérték fel a Dzsingiszida-utóállamok történetéről szóló fejezet megírására (*The Jochid realm: the Western Steppe and Eastern Europe*, 2009). Nemzetközi idézettsége kiemelkedő. Tudományos és népszerű formában rendszeresen foglalkozik a magyar őstörténet kérdéseivel. Személyében olyan tudóst ajánlunk az Akadémia tagságára, aki a következő generáció kiemelkedő személyisége, teljesítménye nemzetközi színvonallal mérve is kiváló.

Ajánlók: Bálint Csanád, Kósa László, Róna-Tas András

Külső tagságra ajánlja

☞ Pozsony Ferenc

A háromszéki Zabolán született 1955-ben. 1997 óta a filológiai tudományok doktora. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajzi és Antropológiai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a folklór, a szokáskutatások, a társadalomnéprajz és Erdély népeinek interetnikus viszonyai.

A romániai magyar néprajz egyik vezető szakembere, tudományos érdeklődésének meghatározója. Folkloristaként elsősorban a szokásokat és a népköltészetet, antropológusként a tradíció és a modernizáció viszonyát és a társadalomszerkezetet vizsgálja. Erdély interetnikus kapcsolatainak kiemelkedő kutatója. Nemzetközi jelentőségűek szász (*Az erdélyi szászok jeles napi szokásai*, 1997, németül is) és csángó tanulmányai (*A moldvai csángó magyarok*, 2005, románul és angolul is).

Ajánlók: Görömbei András, Kósa László, Paládi-Kovács Attila

FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

☞ Bálint Csanád

Kassán született 1943-ban. 2001 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Régészeti Intézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a népvándorlások régészete.

Kutatómunkája levelező tagsága óta a sztyeppei népek kulturális kapcsolataira nézve hozott jelentős eredményeket: a nagyszentmiklósi kincs historiográfiai problematikáját áttekintő nagy kötetében, az avarok és a szlávok, valamint a honfoglaló magyarok hagyatékának kérdéseit tárgyaló tanulmányaiban, továbbá a kultúra és az etnikum vitatott kérdéseit felvető, nemegyszer aktuális vitákban józanul állást foglaló publikációkban. Igazgatóként fontos eredménye az intézet tematikai modernizálása és a kutatások anyagi feltételeinek biztosítása, az interdiszciplináris kutatási módszerek alkalmazása. A történeti kérdések megválaszolásának genetikai metodikája nemzetközi érdeklődést és elismerést váltott ki.

Ajánlók: Marosi Ernő, Róna-Tas András, Székely György (II. o.)

☞ Romsics Ignác

Homokmégyen született 1951-ben. Az egri Esterházy Károly Főiskola egyetemi tanára. 2001 óta az MTA levelező tagja. Szűkebb szakterülete a 20. század magyar történelme.

Levelező taggá választása óta időben és tematikailag is kiszélesítette kutatási területét. Nagy figyelmet fordít Magyarországon mozgóképeknek, lehetőségeinek múltbeli elemzésére, főleg az emberiség és a magyarság nagy korszakváltásai, fordulópontjai idején. Foglalkoztatják a történelem tényleges és kitalált funkciói, társadalmi kötődései, ebben a relációban a politika csapdái, a fel-feltörő hamis mítoszok, legendák. 2001 óta 7 önálló, és 6 szerkesztett kötete jelent meg; tanulmányainak, cikkeinek száma közel 50; műveiről 86 közlemény jelent meg. Könyvei közül *A trianoni békeszerződés* és a *Volt egyszer egy rendszerváltás* angol és német nyelven is megjelent. 2005-ben Széchenyi-díjat kapott.

Ajánlók: Ormos Mária, Pataki Ferenc, Pölöskei Ferenc

☞ Török László

Budapesten született 1941-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Régészeti Intézetének kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete az ókortörténet.

Kiemelkedő résztvevője az ókori Középső-Nílus-völgy története és régészete, valamint az egyiptomi késő ókori művészet nemzetközi kutatásának. Levelező taggá választása óta jelentős monográfiát és számos tanulmányt publikált a fáraónikus Egyiptom és a Középső-Nílus-völgyben kialakult államok közötti akkulturációs folyamatok politika-, társadalom- és gazdaságtörténeti kontextusáról. A késő antik Egyiptom művészetéről írott könyve pedig a kopt építészetet és művészetet – amelynek új időrendjét is kidolgozta – első ízben helyezi el a kor egyiptomi társadalmában és kultúrájában, és vizsgálja a fennmaradt emlékek minőségi hierarchiáját. Kimutatta, hogy a kopt művészet szerves része volt a Mediterráneum egyetemes késő antik művészetének.

Ajánlók: Hunyady György, Pataki Ferenc, Ritoók Zsigmond, Szabó Miklós

Levelező tagságra ajánlja

☞ Bacsó Béla

Budapesten született 1952-ben. 2001 óta az MTA doktora. Az ELTE Bölcsészettudományi Kar Művészetelmélet és Médiatudományi Intézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a filozófiai esztétika, a hermeneutika és a fenomenológia.

Széchenyi-díjas egyetemi tanár, kutatásai nagyban hozzájárultak a korszerű művészetfilozófia megalapozásához. Hermeneutikai kutatásait összefoglaló könyvei (*Die Unvermeidbarkeit des Irrtums. Essays zur Hermeneutik*, Cuxhaven, 1997; *Az eleven szép. Filozófiai és művészetelméleti írások*, Kijarat Kiadó, 2006) jelentős módon újrajzolták a modern hermeneutika előtörténetét, és lényeges belátásokhoz vezettek a műértelmezés elméletében. Munkássága az irodalmi mű esztétikáján túl (*A szó árnyéka. Paul Celan költészetéről*, 1996) kiterjedt a képelmélet és ezzel a művészettörténet fenomenológiai alapjainak kutatására. Heidegger és Gadamer érintő kutatásai, e tárgyú előadásai nemzetközi fórumokon is jelentős visszhangot keltettek, legutóbb a Husserl Archivum szervezte konferencián tartott fenomenológia és hermeneutika tárgyban előadást (Freiburg, 2009). Legújabb vizsgálódásait *Az elmélet elmélete* című kötete (Kijarat Kiadó, 2009) foglalja össze. Az MTA közgyűlési képviselője, a Filozófiai Bizottság tagja, elnöke a Magyar Filozófiai Társaságnak, tagja számos nemzetközi esztétikai társaságnak. Alapítója a kelet-európai egyetemi összefogással született, Prágában megjelenő *Estetika. The Central European Journal of Aesthetics* folyóiratnak.

Ajánlók: Almási Miklós, Heller Ágnes, Kelemen János

☞ **Czigler István**

Budapesten született 1946-ban. 1994 óta a pszichológiai tudományok doktora. Az MTA Pszichológiai Kutatóintézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a kísérleti pszichológia.

A pszichológia országos és nemzetközi tekintélyű vezető személyisége. A pszichofiziológia kiemelkedő kutatója és oktatója, aki e tudományos határterületen a kognitív pszichológiai nézőpont érvényesítésével, az agyi kiváltott potenciál eszköztárából adekvát módszertani megoldások alkalmazásával, úttörő témaválasztásával tűnik ki. Az időskori mentális teljesítmények és ezek pszichofiziológiai hátterének felderítésében fontos kezdeményező lépéseket tett, valamint egyedülálló elemzésre és összegzésre vállalkozott (*Túl a fiatalságon, Pszichológiai Tanulmányok XVIII*, 2000). A 2005-ben az Akadémiai Kiadónál megjelent kötete, *A figyelem pszichológiája* széles szakmai kitekintésű, az egyetemi oktatás magas szintjén kamatozó összegző mű. Társszerkesztővel készített friss összeállítása (*Találkozás a pszichológiával*, Osiris Kiadó, 2007) széles szakmai áttekintésével és integratív szemléletével jól szolgálja a pszichológus hallgatók orientációját.

Ajánlók: Ádám György, Hunyady György, Nyíri János Kristóf

☞ **Frank Tibor**

Budapesten született 1948-ban. 1998 óta az MTA doktora. Az ELTE Angol–Amerikai Intézetének intézetigazgató egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az új- és a jelenkori egyetemes történet és az amerikanisztika.

Kutatásai kezdetben a nemzetek közötti képalkotásra, a külpropaganda módszereire vonatkoztak. Az osztrák–magyar kiegyezés angliai visszhangját vizsgálva (*Picturing Austria-Hungary*, 2005) feltárta a magyarságkép forrásait, a politikai marketing szerepét, a nemzetközi közvélemény befolyásolásának technikáit. Japán nyelvű tanulmánykötete (2008) a két világháború közötti magyarországi angolszász külpolitikai irányt rekonstruálta. Nemzetközileg elismert munkája Montgomery amerikai követ bizalmas beszélgetéseinek kiadása (*Roosevelt követe Budapesten*, 2002, angolul 2003, németül 2009). Nemzetközi levéltári anyagon kutatta a magyar emigráció 1849 és 1956 közötti történetét. Feltárta a Habsburg-titkosszolgálat szerepét Kossuth Lajos körül, kimutatva: az ügynökök nemcsak megfigyelték, hanem aktívan bomlasztották is az emigrációt (*Egy emigráns alakváltásai*, 1985, japánul 1994, angolul 2000, németül 2002). *Double Exile* (2009) című monográfiájában feldolgozta a magyar értelmiségi kivándorlás történetét az 1920–30-as években. A „kettős kivándorlás” tétele felállítva dokumentálta: a kivándorló értelmiséget az 1919–20-as sokkhatás 1933-as németországi megismétlődése készítette aktív náciellenes tevékenységre Amerikában. Szerkesztett kötetei közül jelentős a *Honszeret és felekezeti hűség* (2006), amely Wahrmann Mór országgyűlési képviselő munkásságát dolgozta fel. Alexander von Humboldt-díjjal, Szent-Györgyi- és Országh László-díjjal is jutalmazták. A Royal Historical Society (London) levelező tagja.

Ajánlók: Deák István, Hargittai István, Niederhauser Emil, Orosz István, Pölöskei Ferenc, Székely György (II. o.)

☞ **Gyáni Gábor**

Hódmezővásárhelyen született 1950-ben. 1999 óta az MTA doktora. Az MTA Történettudományi Intézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a társadalom- és mentalitástörténet a 19–21. században.

Munkásságából kiemelkedik a Kövér Györggyel együtt jegyzett, a magyar egyetemeken tankönyvként szereplő *Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig* (Osiris Kiadó, Budapest, 1998, 2000, 2001, 2003, 2004) című áttekintés. Ennek kibővített változata az USA-ban is megjelent, Valuch Tibor közreműködésével (*Social History of Hungary from the Reform Era to the End of Twentieth Century*, Columbia University Press, New York, 2004). Bácskai Vera és Kubinyi András társszerzőkkel írta *Budapest története a kezdetektől 1945-ig* (BFL, Budapest, 2000) című monográfiáját. A társadalomtörténeten belül több réteg fejlődéstörténetét, illetve létkörülményeit tette vizsgálat tárgyává. Foglalkozott a városi cselédséggel (*Család, háztartás és a városi cselédség*, Magvető Kiadó, Budapest, 1983; átdolgozva: *Parlor and Kitchen. Housing and Domestic Culture in Budapest, 1870–1940*, CEU Press, Budapest–New York, 2002), a munkásság lakásviszonyaival, a szalonok és a konyha világával, a nagyvárosi élettel a 19–20. század fordulóján, a szociálpolitikával. Az utóbbi években vitákat váltott ki a történelmi megismerés és elbeszélés esetlegességéről megfogalmazott történetfilozófiai megfontolásaival. A szakmai körök továbbra is elismeréssel fogadták legújabb feltáró munkáit (*Hétköznapi élet Horthy Miklós korában*, Corvina Kiadó, Budapest, 2006; *Budapest – túl jön és rosszon. A nagyváros, mint tapasztalat*, Napvilág Kiadó, Budapest, 2006). Munkásságával az évtizedeken át elhanyagolt társadalomtörténet hazánkban lábadozni kezdett.

Ajánlók: Ormos Mária, Pataki Ferenc, Romsics Ignác, Török László

☞ **Kovács Ilona**

Budapesten született 1960-ban. 2005 óta az MTA doktora. A BME Kognitív Tudományi Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a kognitív pszichológia.

Az alacsony szintű kérgi látás (V1) funkcionális architektúráját új vizsgálati paradigmával elemezte embernél (Kovács, I.–Julesz, B.: Perceptual sensitivity maps within globally defined visual shapes, *Nature*, 1994). A binokuláris látás területén a tudatosuló látási élmények neurális korrelátumait vizsgálta (Kovács, I.–Eisenberg, M.: Human Development of Binocular rivalry. In: Alais, D.–Blake, R. [eds.]: *Binocular Rivalry*, MIT Press, 2004). A biológiai mozgás érzékelésével kapcsolatban a viselkedéses vizsgálatokon túl egy olyan algoritmust is kidolgozott, amely a vizuális információ téri és időbeli felbontását optimalizálja (Kovács, I.–Feher, A.–Julesz, B.: *Medial-point description of shape: a representation for action coding and its psychophysical correlates*, Vision Research, 1998 és Kovács, I.: *Dynamic coordination in Gestalt perception*, Ernst Strüngmann Forum on the Dynamic Coordination in the Brain, MIT Press, 2010). Rámutatott, hogy a látás szerveződésének fejlődése még alapvetőnek tekintett vizuális funkciók terén is viszonylag sokáig, a serdülőkori kezdetéig tart (Kovács, I.–Kozma, P.–Fehér, Á.–Benedek, G.: Late

maturation of visual spatial integration in humans. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, USA, 1999; Kovács, I.: *Visual Integration: Development and Impairments*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004). Szisztematikusan vizsgálja a látás alacsony szintű agykérgi reprezentációinak mind az ingerlés általi, mind a genetikai meghatározottságát különböző betegpopulációk körében.

Ajánlók: Bodis-Wollner Iván, Buzsáki György, Lénárd László, Marosi Ernő, Pataki Ferenc, Pléh Csaba

☞ Ludassy Mária

Budapesten született 1944-ben. 1986 óta a filozófiai tudomány doktora. Az ELTE Bölcsészettudományi Kar Filozófia Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a francia és az angol filozófiatörténet.

Az ELTE Bölcsészettudományi Karán 1967-ben filozófia szakos diplomát szerzett. 1969-től az MTA Filozófiai Intézetének munkatársa. 1990-től az ELTE BTK Filozófiai Intézetének professzoraként, majd a Filozófiatudományi Doktori Iskola politikai filozófiai programjának vezetőjeként 17. és 18. századi filozófiatörténetet, társadalomfilozófiát, valamint klasszikus morál- és politikai filozófiát tanít. Tizenöt önálló könyvet – monográfiát, illetve tanulmánykötetet – szentelt a felvilágosodás politikai, morál- és vallásfilozófiájának, valamint a liberalizmus klasszikusainak és a francia politikai katolicizmus történetének. A brit és a francia felvilágosodás kutatói számára nélkülözhetetlenek az általa gondozott antológiák is. Többek közt Hobbes, Hume, Voltaire, Rousseau és Condorcet életművének nemzetközileg elismert vezető hazai szaktekintélye.

Ajánlók: Heller Ágnes, Kelemen János, Vajda Mihály

☞ Miskolczi Ambrus

Marosvásárhelyt született 1947-ben. 1997 óta a történettudomány doktora. Az ELTE BTK Román Filológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a soknemzetiségű együttélés a Dunatájban, a nemzeti mitológiák és a magyar demokratikus politikai kultúra kibontakozása.

Az *Erdély története* (1986; New York, 2002) általa írt reformkori és 1848–49-et tárgyaló fejezetei korántsem pusztán felidézői korábbi megállapításoknak, hanem sokban új és lényeges kutatási eredmények foglaltai, egyben korrigálói a magyar–román–szász törekvések és konfliktusok olykor pontatlan vagy elavult, sőt előítéletes, netán tudatosan torzító ábrázolásainak. Miskolczi egy román népballada értelmezéseit vizsgálva a mítosz-képzés világába hatolt be, és többek között azt elemezte, hogy J. Michelet, a mai francia történetírás egyik „atyja” miként építette be a felvilágosodás nagy eszméit a maga romantikus mitológiájába, és ezzel miként próbált irányt adni a magyar–román emigrációs párbeszédnek (*A legendák varázsa*, 2000). A felvilágosodás és a történeti liberalizmus folytonosságáról szóló vitát, valamint a reformkorról való ismereteinket a vita historiog-

ráfiájának elemzésével, Kossuth és Kazinczy filozófiai műveltségének, Gyulay Lajos és Horn Ede munkásságának feltárásával, a zsidóemancipáció bemutatásával gazdagította. Munkásságát a fogalmi és a reflexív gondolkodás magas színvonala, multidiszciplinaritás, levéltáriforrás-feltárás jellemzi. A kritikai esszé legjobb hagyományainak művelője. 18 könyvet tett közzé, valamint 17 szerkesztett kötetet, forráskiadványt. A Magyar-Román Történeti Vegyesbizottság alelnöke. Jelentősen közreműködik a *Kisebbségkutatás Könyvek* és a *Kisebbségkutatás* szerkesztésében. Kitüntetései: Ránki-díj, Charles Simonyi kutatói ösztöndíj, Akadémiai Nívódíj.

Ajánlók: Pölöskei Ferenc, R. Várkonyi Ágnes, Szabad György

☞ Rózsa Erzsébet

Nádudvaron született 1945-ben. 2000 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Filozófiai Intézetének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a filozófiatörténet, ezen belül a német idealizmus, illetve Hegel filozófiája.

Interdiszciplináris kutatási területei közé tartozik az európai identitás kérdésköre, valamint az alkalmazott etika. A nemzetközi Hegel-kutatás ismert és elismert alakja. Az Internationale Hegel-Gesellschaft vezetőségi tagja. A hegeli rendszer alapkérdéseit új megvilágításba helyező munkássága komoly érdeklődést keltett külföldön. *Versöhnung und System* (Fink Verlag, 2005) és *Hegels Konzeption der praktischen Individualität* (Mentis, 2007) című kötetei pozitív fogadtatást a hivatkozások és a recenziók mellett rangos szakmai konferenciákra és projektekbe való meghívások jelzik. A német Hegel-kutatás vezető alakjaival, kutatócsoportjaival való rendszeres együttműködésen túl más európai, amerikai és japán kutatóhelyekkel való együttműködése is jelentős. Külső tagként részt vesz a Belga–Holland Német Idealizmus Kutatócsoport munkájában. A közép-európai gondolkodókörét előtérbe állító Collegium Europaeum Jenense tanácsadó testületének tagja. Külső tagja a Berlin-Brandenburgi Akadémia Humanprojektjének. A német *Hegel-Forum* könyvsorozat tanácsadója. Szakmai publikációinak zöme az utóbbi másfél évtizedben németül jelent meg. 1990 óta tagja az MTA Filozófiai Bizottságának. 2004 és 2007 között az MTA közgyűlési képviselője. A *Magyar Filozófiai Szemle* szerkesztőbizottságának tagja. A Debreceni Egyetemen a Humántudományok Doktori Iskola vezetője. Számos hazai tanítványa komoly karriert futott be, német tanítványai közül többen professzorok lettek, és jelentős nemzetközi elismerést vívtak ki Hegel-munkáikkal.

Ajánlók: Almási Miklós, Fehér M. István, Nyíri János Kristóf

☞ Solymosi László

Veszprémben született 1944-ben. 1996 óta a történettudomány doktora. A Debreceni Egyetem Történeti Segédtudományok Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az ELTE egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a középkori magyar társadalom- és egyház-történet, az oklevél- és pecséttan, valamint a forráskiadás.

Külföldön is elismert középorkutató, a Nemzetközi Diplomatikai Bizottság elnökségi tagja, iskolateremtő egyetemi tanár. 12 önálló kiadványt (2 monográfia, egy tanulmánykötet, 5 latin nyelvű forráskiadvány, 4 szerkesztés) és 199 könyvfejezetet, tanulmányt, közleményt, vitacikket stb. publikált magyar és idegen nyelven, hazai és külföldi gyűjteményes kötetekben, szaktudományi folyóiratokban. Munkássága bővelkedik fontos tudományos eredményekben. A királyi adózás módjának bemutatásával, valamint a jobbágyporta és a jobbágytelek közti különbség feltárásával új alapra helyezte a demográfiai számításokat, jelentősen befolyásolva a középkortudomány tisztázandó feladatait (*Veszprém megye 1488. évi adólajstroma és az Ermszt-féle adószámadások*, 1984). A földesurat illető adóknak a 13. században kialakult, a jobbágyság létviszonyait hosszú távra meghatározó új rendszerét komplex módon bemutató hézagpótló monográfiája (*A földesúri járadékok új rendszere a 13. századi Magyarországon*, 1998) a magyar középkortudomány alapműve lett. Oklevél- és pecsétani tanulmányokat tartalmazó kötete (*Írásbeliség és társadalom az Árpád-korban*, 2006) összefoglaló képet ad a 11–13. századi írásbeliség fejlődéséről, megvilágítva a jogi írásbeliség elterjedésének folyamatát és intézményi megalapozottságát. Kiemelkedő forrásfeltáró és forráskiadó munkájának köszönhetően több jelentős középkori forrást (számadáskönyv, jegyzőkönyv, urbárium, zsinati határozat stb.) publikált részletes elemző tanulmányok kíséretében.

Ajánlók: Csetri Elek, R. Várkonyi Ágnes, Szabad György

☞ Zsoldos Attila

Budapesti született 1962-ben. 2004 óta az MTA doktora. Az MTA Történettudományi Intézetének osztályvezetője. Szűkebb szakterülete az Árpád-kori magyar történelem.

Egész eddigi pályafutása során a magyar középkor, azon belül az Árpád- és az Anjoukor történetével foglalkozott. 1993-ban megvédett kandidátusi disszertációja (könyvalakban: *A szent király szabadjai. Fejezetek a várjobbágyság történetéből*, Budapest, 1999) a várjobbágyság monografikus feldolgozása, amely a társadalmi réteg történeti kérdéseinek kidolgozásán kívül jelentős új szempontokkal bővítette a középkori magyar nemesség kialakulására vonatkozó ismereteket. MTA doktori disszertációja (könyvalakban: *Az Árpádok és asszonyaik. A királynéi intézmény az Árpádok korában*, Budapest, 2005) teljeskörűen feldolgozta a királynéi intézmény mindaddig elhanyagolt történetét. Monográfiát írt a IV. Béla és fia, István ifjabb király között lefolyt belháború történetéről (*Családi ügy. IV. Béla és István ifjabb király viszálya az 1260-as években*, História Könyvtár – Monográfiák 24., Budapest, 2007). *Az Árpád-házi hercegek, hercegnők és a királynék okleveleinek kritikai jegyzéke* (A Magyar Országos Levéltár Kiadványai II. Forráskiadványok 45, Budapest, 2008) című forráskiadványával teljessé tette az Árpád-ház tagjai által kibocsátott oklevelek feltárására Szentpétery Imre által közel 90 éve megindított programot. Az MTA doktora cím megszerzése után – nem számítva a disszertáció könyvváltozatát – 3 önálló kötete és 18 tanulmánya jelent meg magyar, szlovák, román, angol és katalán nyelven.

Ajánlók: Galavics Géza, Glatz Ferenc, Marosi Ernő, Székely György (II. o.)

Külső tagságra ajánlja

☞ Kovács András

Marosvásárhelyen született 1946-ban. 1984 óta a történettudományok doktora. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Történelem–Filozófia Kar Művészettörténeti Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a fejedelemség korabeli Erdély.

Kismonográfiáinak gyűjteménye az *Épületek emlékezete – nevezetes épületek Erdélyben* (L'Harmattan, Budapest, 2007), összefoglaló műve *Késő reneszánsz építészet Erdélyben 1542–1720* (Budapest–Kolozsvár, 2003, 2006) címmel jelent meg. Új alapokra helyezte az erdélyi reneszánszt, felvillantva Bethlen Gábor és I. Rákóczi György kora művészetének modernségére utaló vonásait. Munkássága mind a magyarországi reneszánszkutatás új történeti képének, mind az egyetemes művészettörténetnek kiemelkedő teljesítményeit hozta. 1990 után az erdélyi magyar műemlékek kutatásának és a megmentésüket szolgáló munkának vezető szerepét vállalta. Műemlékvédelmi és egyetemi oktatói munkája is az egyetemes magyar művészettörténet szerves része.

Ajánlók: Egyed Ákos, Benkő Samu, Galavics Géza, Marosi Ernő

☞ Pál-Antal Sándor

Karcfalván született 1939-ben. 2004 óta a történettudományok doktora. A Marosvásárhelyi Állami Levéltár nyugalmazott tanácsos-levéltárosa, történész. Szűkebb szakterülete a székely társadalom múltja.

Kiemelkedő írásai *A székely önkormányzat története* (2002), *A marosszéki intézmények és pecsétjeik* (2004), valamint a *Székelyföld és városai* (2003) című kötetek. Az utóbbi évek egyik legátfogóbb helytörténeti munkája *Csikmadanas története* (1996, 2006). Demográfia-történeti tanulmányaiban a 17–19. századi székelyföldi népmozgalmi kérdésekkel foglalkozik. Az 1848–49-es forradalmat és szabadságharcot két kötet taglalja. Önálló kötetben jelentette meg Marosvásárhely 17–18. századi jogszabályait és polgárnévsorait. *A magyarországi boszorkányság forrásai* című sorozat egyik fő forrásfeltárója és a III. kötet társszerkesztője. Pauler Gyula-díjas (2002) és az Arany János-érem kitüntetettje (2009).

Ajánlók: Egyed Ákos, Orosz István, Pölöskei Ferenc

☞ Várdy Béla

Bercelen született 1935-ben. 1967-ben szerzett PhD fokozatot. A Duquesne University (USA) professzora. Szűkebb szakterülete a magyar historiográfia, a kivándorlás, illetve az amerikai magyarság története, valamint az etnikai tisztogatás.

Legfontosabb munkái: *Modern Hungarian Historiography* (New York, 1976), *Magyarok az Újvilágban* (Budapest, 2000), *Ethnic Cleansing in Twentieth-Century Europe* (New York, 2003). Munkássága magába foglalja a magyar és a közép-európai történelem és kultúra egyetemi szintű oktatását. Az 1990-es évek végéig főleg angol nyelven publikált,

azóta magyar nyelvű munkákat is megjelentet. Szerzője az első angol nyelvű magyar történelmi lexikonnak: *Historical Dictionary of Hungary* (Lanham & London, 1997). Tudományos és egyetemi oktatói munkássága elismerésül 2000-ben egykori diákjai emlékkönyvet szerkesztettek (New York). A Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjének (2001) birtokosa.

Ajánlók: *Niederhauser Emil, Pölöskei Ferenc, Romsics Ignác*

MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

☞ Füredi Zoltán

Budapesten született 1954-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet és az University of Illinois, Urbana-Champaign kutatója. Szűkebb szakterülete a kombinatorika, a gráfelmélet és alkalmazásai.

Akadémikussá választása óta is rendkívül sok és fontos eredményt ért el. Megcáfolt egy Erdős–Simonovits-sejtést, megmutatta (*Advances in Math.* 203, 2006, 476–496), hogy egy 6 hosszú kör nélküli, n pontú gráf élszáma $0,53 \cdot n$ a $4/3$ -ikon is lehet. Adott egy rövid, modern bizonyítást Simonovits (1968) stabilitási tételére a Szemerédi-regularitással. Áttörő eredménye a konstruktív kombinatorika területéről (F. Lehel: *J. Combin. Theory A*, elfogadva): ha adott 4 hosszú körök egy tetszőleges rendszere, az perfekt 4-kör-pakolással egészíthető ki gyök n pont hozzávételével. Publikációinak száma 206. Ebből 25 levelező taggá választása után született. Munkáira 1114 független hivatkozás van.

Ajánlók: *Babai László, Demetrovics János, Hajnal András, Katona Gyula, Laczkovich Miklós, Lovász László, Rónyai Lajos, Sárközy András, Simonovits Miklós, T. Sós Vera, Szemerédi Endre, Tóth Vilmos*

☞ Pálfi Péter Pál

Debrecenben született 1955-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetének igazgatója és az ELTE TTK Algebra és Számelmélet Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az algebra.

Levelező taggá választása óta az algebra több területén ért el jelentős eredményeket, és sokrétű tudományos közéleti és vezetői tevékenységet végzett. Babai Lászlóval és Jan Saxllal közös dolgozatukban (*LMS J. Comput. Math.* 12, 2009, 82–119) alsó becslést adtak a véges egyszerű csoportokban levő, egy adott prímszámmal nem osztható rendű elemek arányára. Ennek a becslésnek a véletlen elemválasztáson alapuló csoportelméleti algoritmusok hatékonyságának elemzésénél alapvető jelentősége van. Az algebrai kombinatorikában a Cayley-gráfok izomorfizmusproblémájával kapcsolatban ért el újabb fontos eredményeket C. H. Livel és Z. P. Luval (*J. Algebraic Comb.* 26, 2007, 161–181).

Ajánlók: *Babai László, Demetrovics János, Györy Kálmán, Hajnal András, Hatvani László, Katona Gyula, Laczkovich Miklós, Lovász László, Simonovits Miklós, T. Sós Vera, Szász Domokos, Tóth Vilmos*

✎ **Pintz János**

Budapesten született 1950-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetének kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete az analitikus számelmélet.

A prímszámok elméletének legkiemelkedőbb élő hazai kutatója. Legfontosabb eredményei a prímszámok közötti hézagokra vonatkoznak. A matematika egyik leghíresebb nyitott kérdése az ikerprímsejtés, vagyis hogy végtelen sokszor előfordul a prímszámok között pontosan 2 értékű hézag. A közelmúltig ebben az irányban szinte semmi sem volt bizonyítva. Pár éve Goldston, Pintz és Yıldirim munkájával az ikerprímsejtés már nem látszik teljesen megközelíthetetlennek. Bebizonyították, hogy az átlagos távolságnak nagyjából a négyzetgyöke már elérhető. Ez olyan ritkán adódó, kivételes jelentőségű eredmény, amelyre a világsajtó is felfigyelt. Kiemelt közleményei: Goldston, D. A.–Pintz, J.–Yıldirim, C. Y.: Primes in Tuples I–III. *Annals of Math.* 170, 2009, 819–862, *Acta Math.* és *Functiones et Approximatio* 35, 2006, 76–89.

Ajánlók: Györy Kálmán, Halász Gábor, Rónyai Lajos, Ruzsa Z. Imre, Sárközy András

Levelező tagságra ajánlja

✎ **Bárany Imre**

Mátyásföldön született 1947-ben. 1993 óta a matematikai tudomány doktora. Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a diszkrét geometria.

Kiemelkedő képességű, széles látókörű és nagy hatású matematikus. Legtöbb eredménye geometriai indítatású, de maguk az eredmények kiterjednek a gráfelmélet, a kombinatorika, az operációkutatás, a játékelmélet és az algoritmuselmélet területére. Munkáját a különböző matematikai területek közötti összefüggések keresése, a váratlan módszerek alkalmazása jellemzi. A geometriai algoritmusok terén alapvető fontosságú Füredivel közös eredménye, amely szerint bármely olyan polinomiálisan kiszámítható mennyiséghez, amely egy d -dimenziós konvex test térfogatát adja meg közelítőleg, van olyan poliéder, amelynél a közelítés multiplikatív hibája legalább d^d . A véletlen konvex poliéderek elméletében a valószínűségszámítás szempontjából is igen érdekes, modern szemléletű eredményeket ért el, megoldva többek között Sylvester egy több mint 100 éves problémáját. Báránynak sok fontos eredménye van egy konvex testbe eső rácspontok konvex burkára vonatkozóan, amelyek egy részét a diszkrét lineáris programozás kérdései motiválták. Ezek közül kiemelendő Versikkel közös dolgozata, ebben Arnold egy több mint 10 éves problémáját oldják meg. Kiemelkedően szép eredménye az a tétel, amelyben megmutatja, hogy ha egy adott konvex poligonban fekvő konvex rácssokszögek közül véletlenszerűen kiválasztunk egyet, akkor az majdnem biztosan nagyon közel lesz egy bizonyos görbéhez, amelyet az jellemez, hogy az affin kerülete maximális.

Ajánlók: Domokos Gábor, Füredi Zoltán, Juhász István, Laczkovich Miklós, Lovász László, Pálfi Péter Pál, Simonovits Miklós, T. Sós Vera, Szemerédi Endre, Szűcs András

✎ **Csirik János**

Ambrózfalván született 1946-ban. 1990 óta a matematikai tudomány doktora. A Szegedi Tudományegyetem Számítógépes Algoritmusok és Mesterséges Intelligencia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a számítástudomány, és az informatika.

Tudományos eredményei közül kiemelendő egy orvosi képfeldolgozó rendszer létrehozása, amelynek során a képiértékelő rész tervezését végezte, és megvalósítását irányította. A rendszer első változata SEGAMS (Szegedi Gamma-camera System) néven készült el. A SEGAMS fejlesztése során a kiértékelő orvos munkájának könnyítése érdekében a teljes rendszert, amely száznál több funkciót tartalmazott, egy fastruktúrába rendezték. A hetvenes évek során választott megoldás a mai rendszerek természetes része. Az elmúlt húsz évben a ládapakolási algoritmusok elemzése területén több kiemelkedő elméleti eredményt is ért. A legfontosabbak közé tartozik egy, a legkisebb négyzetek módszerén alapuló új eljárás család definiálása és elemzése, amely az átlagos viselkedés szempontjából az eddigi legjobb eljárás (*Journal of ACM* 53 [1], 2006, 1–65). A duális probléma esetére társszerzővel megmutatta, hogy a legegyszerűbbnek tűnő online algoritmusnál jobb nem létezik (*Discrete Applied Math.* 21 [2], 1988, 163–167). A változó méretű ládák esetére bevezetett online algoritmus jelenleg is a legjobb eljárás erre a problémára (*Acta Informatica* 26 [8], 1989, 697–709). 145 közleménye jelent meg. Hivatkozásainak száma: 871.

Ajánlók: Gécsey Ferenc, Kátai Imre, Rónyai Lajos

✎ **Fodor János**

Szikszón született 1956-ban. Az MTA doktora 2004 óta. A Budapesti Műszaki Főiskola egyetemi tanára, az Intelligens Mérnöki Rendszerek Intézetének igazgatója, rektorhelyettes. Szűkebb szakterülete az operációkutatás.

Az európai iskola elismert képviselőjeként a fuzzypreferencia-modellezés axiomatikus megalapozásában, a tranzitivitás és a gyenge rendezések vizsgálatában ért el alapvető fontosságú eredményeket (Fodor J.–Roubens, M.: *Fuzzy Preference Modelling and Multicriteria Decision Support*. Kluwer Academic Publisher, Dordrecht, 1994 – közel 600 független hivatkozás). A fuzzylogikai-műveletek, valamint aggregációk több osztályára – így az uninormákra és a nem szigorú biszimmetrikus függvényekre – vonatkozó mély karakterizációs eredmények fűződnek a nevéhez. A földtudományokban fellépő bizonytalanságok kvantitatív meghatározására szolgáló modern matematikai metodológiák kifejlesztésében és alkalmazásaiban nemzetközi mércével mérve is úttörő szerepet játszott. Az elért eredmények a két terület ismeretének szinergikus hatását tükrözik. Elsősorban a szilárd ásványvagyon tagsági függvényeken alapuló készletszámításban, valamint a kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezésével kapcsolatos biztonsági elemzésekben alkalmazott fuzzymodellek és -módszerek kifejlesztésében, illetve a segítségükkel végzett gyakorlati számításokban alkotott kiemelkedőt (Bárdossy Gy.–Fodor J.: *Evaluation of Uncertainties and Risks in Geology*, Springer, 2004). Az elért eredményeket 2 monográfiában (Kluwer, illetve Springer), 26 könyvfejezetben, 59 folyóiratcikkből,

142 referált konferencia kiadványbeli cikkben publikálta. Műveire 1584 független hivatkozás történt.

Ajánlók: Bárdossy György, Demetrovics János, Németh Sándor

☞ Györi Ervin

Kaposváron született 1954-ben. 1994 óta a matematikai tudomány doktora. Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója, igazgatóhelyettes. Szűkebb szakterülete a gráfelmélet és a kombinatorika.

A diszkrét matematika nemzetközileg elismert, vezető kutatója, 61 tudományos dolgozatot, egy könyvfejezetet, egy egyetemi jegyzetet írt, négy konferenciakötetet szerkesztett. Extremális gráfelméletben számos több évtizedes sejtést sikerült bebizonyítania, illetve áttörést hozó eredményekkel a holtpontról kimozdítania. Sikerült megoldania egy negyed évszázados problémát az adott élszámú gráfok éldisjunkt háromszögek számára vonatkozóan (*Combinatorica* 1987, 267–276), majd általánosítania is tetszőleges méretű klikkekre (*Combinatorica* 11, 1991, 231–243). Egy másik kiemelkedő eredménye háromszögmentes gráfok ötszögeinek számára vonatkozó, évtizedek óta támadhatatlan sejtés háromszázalékos hibával történő elegáns bizonyítása (*Combinatorica* 9, 1989, 101–102). Az utóbbi években egy új módszer kidolgozásával kiemelkedő eredményeket ért el az extremális hipergráfelméletben. Ennek segítségével sikerült bebizonyítania Erdős, Sárközy és T. Sós egy számelméleti probléma megoldásához szükséges sejtését, majd a módszerrel további, meglepően pontos eredményeket kapott (*Discrete Math.* 163, 1997, 279–284; *Comb. Prob. Comp.* 15, 2006, 185–191; *Discrete Math.* 308, 2008, 4332–4336). Kitüntetései: Rényi Kató-díj (1976), Grünwald Géza-díj (1983), Rényi Alfréd-díj (1993).

Ajánlók: Bollobás Béla, Katona Gyula, Pintz János

☞ Kérchy László

Baján született 1951-ben. 1989 óta a matematikai tudományok doktora. A Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar Bolyai Intézetének vezetője, az Analízis Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a matematikai analízis és az operátorelmélet.

A nagy múltú szegedi analízisműhely nemzetközileg elismert kutatója; a világhírű operátorelméleti iskola méltó folytatója. Igen jelentős eredményeket ért el Hilbert-térbeli operátorok Szőkefalvi-Nagy–Foiás-féle elméletében; megválaszolt nyitott problémákat; új vizsgálati módszereket és irányokat kezdeményezett. 64 tudományos dolgozatot írt, dolgozatai rangos nemzetközi folyóiratokban jelentek meg. Kiemelendő a *J. Func. Anal.*-ben (170, 2000, 475) megjelent dolgozat, amely választ adott Conway és Gillespie sokáig nyitott kérdéseire az izometriák invariáns altérhálóiival kapcsolatban. Igen fontos tételekkel gazdagította az operátorelmélet C_0 -kontrakciókkal foglalkozó fejezetét (*Acta Sci.*

Math. 42, 1980, 109) – ezek számos mérnökmatematikai alkalmazással rendelkeznek. Kutatásainak súlypontja a nem eltűnő aszimptotikájú kontrakciók területére esik: karakterizációját adta ezek spektrumainak, leírta egyéb jellemzőiket (*Proc. Amer. Math. Soc.* 95, 1985, 412; *J. Oper. Th.* 15, 1986, 327). A híres altérproblémát visszavezette speciális kontrakciók osztályára (*J. Funct. Anal.* 246, 2007, 281). Elismertségét tükrözi, hogy két és fél évet töltött vendégprofesszorként amerikai egyetemeken. Számos kiadvány szerkesztője, 4 egyetemi jegyzet szerzője. Sok megbízatása mellett az *Acta Sci. Math.* folyóirat főszerkesztője. Széchenyi professzori ösztöndíjban, Charles Simonyi kutatói ösztöndíjban, Alexits- és Bolyai Farkas-díjban, valamint Akadémiai Díjban részesült.

Ajánlók: Daróczy Zoltán, Gécseg Ferenc, Leindler László

☞ Komjáth Péter

Budapesten született 1953-ban. 1989 óta a matematikai tudományok doktora. Az ELTE Számítógép-tudományi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a halmazelmélet, a kombinatorika és a valós függvények.

Ma ő a kombinatorikus halmazelmélet egyik vezető kutatója a világon, és egyben az egyetlen kiemelkedő aktív korú hazai kutató akinek fő kutatási területe a halmazelmélet. Számos régi problémát oldott meg, és új kutatási irányokat jelölt ki. A halmazelmélet teljes matematikai logikai fegyvertárát használja és tovább is fejleszti vizsgálataiban. Több mint száz dolgozatában fontos eredményeket bizonyított a strukturális Ramsey-elméletben, a gráfok és a halmazrendszerek kromatikus számainak vizsgálatában, a halmazleképezések elméletében és a halmazelmélet különböző geometriai és mértékelméleti alkalmazásában. Shelahhal közös dolgozatában (Finite subgraphs of uncountably chromatic graphs, *J. Graph Theory* 49, 2005, no. 1, 28–38) korábban elképzelhetetlennek tartott függetlenségi eredményeket bizonyít W. Taylor egy 1971-ben felvetett problémájára. A Polya–Szegő-analízis és a Lovász-kombinatorikapéldatár nemes hagyományát folytatja Totik Vilmossal közösen írt halmazelméleti feladatgyűjteménye (*Problems and theorems in classical set theory. Problem Books in Mathematics*, Springer, New York, 2006). Hazai elismerését mutatják a következők: 1989-ben elnyerte az MTA Matematikai Díját (Erdős-díj), 1995-ben az ELTE TTK Tudományos Díját kapta, 1997–2000-ben Széchenyi professzori ösztöndíjat és 2002-ben Akadémiai Díjat.

Ajánlók: Ajtai Miklós, Babai László, Császár Ákos, Füredi Zoltán, Hajnal András, Juhász István, Laczkovich Miklós, Lovász László, Maklai Mihály, Ruzsa Z. Imre, Simonovits Miklós, T. Sós Vera

☞ Krisztin Tibor

Mórahalmon született 1956-ban. 2000 óta az MTA doktora. A Szegedi Tudományegyetem Alkalmazott és Numerikus Matematika Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a differenciálegyenletek – funkcionál-differenciálegyenletek.

Egy monográfiája, valamint 52 tudományos dolgozata jelent meg rangos nemzetközi folyóiratokban. Legjelentősebb nemzetközi visszhangot kiváltó eredményeit az utóbbi tíz évben érte el a funkcionál-differenciálegyenletek globális, geometriai elméletében. Késleltetett, monoton visszacsatolást modellező funkcionál-differenciálegyenletek egy osztálya globális attraktorának dinamikai, geometriai és topológiai jellemzésében áttörést hoztak szerzőtársaival közös eredményei. Az 1999-ben megjelent monográfiája (Shape, smoothness and invariant stratification of an attracting set for delayed monotone positive feedback, *AMS Fields Inst. Monographs* 11, 1999, 245 oldal, társszerzők: Walther és Wu) a nulla egyensúlyi helyzet egy háromdimenziós attraktorának a szerkezetét jellemzi. A kapott halmazt az irodalomban Krisztin–Walther–Wu-attraktornak is nevezik. Egy új területen, az állapotfüggő késleltetésű funkcionál-differenciálegyenletek elméletében is alapvető eredményeket ért el. A *Handbook of Differential Equations* (ODE vol. 3, Elsevier, North-Holland, 2006, 435–545, társszerzők: Hartung, Walther, Wu) könyvfejezete egyrészt áttekinti a problémakör eddigi eredményeit, másrészt első alkalommal bizonyítja ilyen típusú egyenletekre egy geometriai elmélet alapjait. Legújabbán E. M. Wright egy 1955-ös híres problémájában ért el jelentős eredményeket analitikus és megbízható numerikus módszerek kombinálásával.

Ajánlók: *Hatvani László, Kolumbán József, Leindler László, Major Péter, Totik Vilmos*

✎ Pach János

Budapesten született 1954-ben. 1995 óta a matematikai tudományok doktora. Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a kombinatorikus és algoritmikus geometria, valamint a geometriai gráfelmélet.

A kombinatorikus és az algoritmikus geometria egyik legaktívabb és legnagyobb tekintélyű kutatója a világon. Több mint 230 dolgozatot, 3 nagy hatású monográfiát írt, amelyeket kínai, japán és orosz nyelvre is lefordítottak. Szerkesztésében 7 cikkgyűjtemény látott napvilágot. Vezető szerepet játszott a gráf- és hipergráfelméleti módszerek geometriai alkalmazásában. A megengedett sorozatok módszerének messzemenő élesítésével megoldotta Scott régi sejtését (Pach–Pinchasi–Sharir: *JCTA*, 2004). A Szemerédi-lemma kiterjesztésével bebizonyította nevezetes szelekciós tételét (Pach: *Comp. Geom.* 1998), DeFraysseix-vel és Pollackkal közösen pedig felfedezte a síkgráf-reprezentáció egyik alaptételét (*STOC*, 1988). Az utóbbi 15 évben az ő vezetésével körvonalozódott egy új tudományág, a geometriai gráfok elmélete. Tucatnyi tanítványa közül ma többen nemzetközi hírű kutatók. Témaköre vezető folyóiratának (*Discr. Comp. Geom.*) társfőszerkesztője, és 8 további folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. 1989-ben ő szervezett először algoritmikus geometriai konferenciát Magyarországon. Plenáris előadást tartott az Amerikai és Német Matematikai Társaságok éves közgyűlésén (1996, 2003), meghívott előadó volt a Brit Kombinatorikai Konferencián (1999) és az EuroComb-on (2009). 2004-ben a jeruzsálemi egyetemen ő tartotta az Erdős-emlékelőadásokat. 1990-ben elnyerte a Ford-

díjat (Math. Assoc. of Amer.), 1993-ban Rényi-díjat, 1998-ban Akadémiai Díjat kapott. Munkáira több mint 3800 hivatkozás gyűlt össze.

Ajánlók: *Beck József, Császár Ákos, Frankl Péter, Hajnal András*

✎ Páles Zsolt

Sátoraljaújhelyen született 1956-ban. 2001 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Analízis Tanszékén tanszékvezető egyetemi tanár, a Matematika- és Számítástudományi Doktori Iskolájának vezetője. Szakterülete a matematikai analízis és az operációkutatás.

A matematikai analízis és az operációkutatás több területén ért el nemzetközi visszhangot kiváltó eredményeket. 175 dolgozata jelent meg, 1 könyvet és 3 konferenciakötetet szerkesztett. Munkáira eddig több mint 800 hivatkozást kapott. Megoldotta több fontos középértéktétel összehasonlítási és homogenitási problémáját. Megtalálta a kvázieltérés-közepék és a súlyfüggvénnyel súlyozott kváziaritmetikai közepék jellemzését (*Acta Math. Hungar.* 40, 1982, 243–260; *Aequationes Math.* 32, 1987, 171–194), ezekkel 30 éve nyitott problémákat oldott meg, és általánosította Kolmogorov, Nagumo és de Finetti 30-as évekbeli eredményeit. A függvényiterációt is tartalmazó függvényegyenletek elméletében gyökeresen új, valós függvénytani megközelítéseket alkalmazó módszereket dolgozott ki az ismeretlen függvények regularitásának vizsgálatára. Ezekkel a módszerekkel teljes általánosságban sikerült meghatározni egy O. Sutó által 1914-ben felírt függvényegyenlet megoldásait (*Publ. Math.* Debrecen 61, 2002, 157–218). A konvexitás stabilitásának vizsgálatában is alapvető eredményeket ért el. Sikerült jellemeznie azokat a valós függvényeket, amelyek egy konvex függvény korlátos és Lipschitz-függvénnyel való perturbációjaként állnak elő (*Proc. Amer. Math. Soc.* 131, 2003, 243–252). A véges dimenziós terek közötti lokálisan Lipschitz-függvények Clarke-féle általánosított deriváltját és ennek kalkulusát kiterjesztette Banach-terek között ható leképezésekre (*Set-Valued Anal.* 15 [4] 2007, 331–375).

Ajánlók: *Aczél János, Daróczy Zoltán, Hatvani László, Kátai Imre, Prékopa András, Totik Vilmos*

✎ Pethő Attila

Sátoraljaújhelyen született 1950-ben. 1992 óta a matematikai tudományok doktora. A Debreceni Egyetem Számítógéptudományi Tanszékének egyetemi tanára, dékán. Szűkebb szakterülete a számelmélet.

Eddig 136 dolgozatot publikált, továbbá 4 könyvet írt, illetve szerkesztett. Munkáira több mint 900 hivatkozást kapott. Kiemelkedő jelentőségű, nemzetközileg elismert eredményeket ért el a diofantikus egyenletek elméletében, a lineáris rekurzív sorozatok elméletében, az algebrai számelméletben és a számítógépes számelméletben. Elsőként adott felső korlátot másodrendű lineáris rekurzív sorozatokban előforduló teljes hatványokra (*J. Number Theory* 15, 1982, 5–13). Karakterizálta az oszthatósági rekurzív sorozatokat,

megoldva ezzel egy régi problémát (*Amer. J. Math.* 112, 1990, 985–1001). Úttörő munkát végzett a diofantikus egyenletek numerikus, számítógépes megoldásában. Ma már klasszikus eredménynek számít a Thue-egyenletek „kis” megoldásainak számítógépes megkeresésére adott eljárása (*J. Symbolic Comp.* 4, 1987, 103–109). Egy cikksorozatban (l. pl. *J. Number Theory* 57, 1996, 90–104) hatékony eljárást dolgozott ki indexforma egyenletek megoldására negyedfokú algebrai számtestekben. Egyik legnagyobb hatású eredménye az elliptikus egyenletek egész megoldásainak megkeresésére kidolgozott hatékony algoritmus és annak különféle általánosításai (*Acta Arith.* 68, 1994, 171–192; *Compositio Math.* 110, 1998, 335–367; *Math. Proc. Camb. Philos. Soc.* 127, 1999, 383–402). Tudományos kitüntetései: Grünwald Géza-emlékdíj (1978), Akadémiai Díj (1992), Bolyai Farkas szakkuratóriumi díj (1999), Szent-Györgyi Albert-díj (2004), Szele Tibor-emlékérem (2008), a Gazi Múgyetem tiszteletbeli professzora (2002).

Ajánlók: Fritz József, Györy Kálmán, Pintz János, Rónyai Lajos, Ruzsa Z. Imre, Sárközy András, Szemerédi Endre

Pyber László

Budapesten született 1960-ban. 1998 óta az MTA doktora. Az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a csoportelmélet és a kombinatorika.

Kiemelkedő jelentőségűek és sokat idézettek a véges csoportok aszimptotikus elméletében elért eredményei, ezek közül is legelsősorban az a tétel, amely szerint a legfeljebb n elemű véges csoportok száma pontosan $n^{(2/27+o(1))}(\log n)^2$ (*Annals of Mathematics* 137, 1993, 203–220). Goldfelddel és Lubotzkyval közös dolgozatában a $\text{PSL}(2, \mathbb{Z})$ moduláris csoport részcsoporthoz tartozó növekedésére ad pontos, $n^{(c \log n / \log \log n)}$ alakú korlátot (*Acta Mathematica* 193, 2004, 73–104). Jaikin-Zapirainnal együtt Dixon klasszikus tételét kiterjesztve, a csoport normálosztóitól függő formulával pontosan meghatározták, hogy egy véges csoportot mikor generál d elem $> 1/2$ valószínűséggel. Ezzel egységes magyarázatot adtak számos korábbi eredményre. 55 tudományos dolgozatára több mint 450 független hivatkozás történt. 1996-ban meghívott szekcióelőadást tartott az Európai Matematikai Kongresszuson. 2007-ben Akadémiai Díjat kapott.

Ajánlók: Babai László, Györy Kálmán, Katona Gyula, Pálfi Péter Pál

Tóth Bálint

Kolozsvárott született 1955-ben. 1999 óta a matematikai tudomány doktora. A BME Sztochasztika Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára és a Matematika- és Számítástudományok Doktori Iskola vezetője. Szűkebb szakterülete a valószínűségszámítás és a fizikai matematika.

A perkoláció, a Brown-mozgás dinamikai elméletében, a bolyongások, a kvantumfizika és a hidrodinamikai határátmenet elméletében bizonyított nagy visszhangot kiváló

tó eredményeket. Fizikailag motivált, hosszú memóriájú, nem Markov-bolyongások matematikai leírását kezdeményezte nem standard határeloszlás-tétel bizonyításával (True self-avoiding walk with bond repulsion on \mathbb{Z} : limit theorems. *Ann. Probab.* 23, 1995, 1523–1556), majd ezt továbbfejlesztette (The true self-repelling motion. *Probab. Theory Related Fields* 111, 1998, 375–452, W. Wernerrel). C. M. Newman kiemelte e dolgozat jelentőségét, amikor a W. Werner Fields-érem odaítélését indokolta. A hidrodinamika mikroszkopikus elméletében érdekesek az általa bevezetett „bricklayer” típusú modellek. Ezek egyikéből elsőként vezette le kétkomponensű rendszer Euler-egyenleteit a lökés-hullámok tartományában (Derivation of the Leroux system as the hydrodynamic limit of a two-component lattice gas. *Commun. Math. Phys.* 249, 2004, 1–27; J. Fritz-cel). További érdekes eredményeket bizonyított a Lax-féle entrópiaelmélet továbbfejlesztésével (Perturbation of singular equilibria of hyperbolic two-component systems: a universal hydrodynamic limit. *Commun. Math. Phys.* 256, 2005, 111–157, B. Valkóval).

Ajánlók: Csizsár Imre, Domokos Gábor, Fritz József, Kertész János, Major Péter, Révész Pál, Szász Domokos

Külső tagságra ajánlja

Boros Endre

Budapesten született 1953-ban. 1985-ben szerzett PhD fokozatot. A RUTCOR, Rutgers Center for Operations Research, igazgatója. Szűkebb szakterülete az operációkutatás.

Nagy jelentőségűek a Logical Analysis of Data módszerrel kapcsolatos eredményei, nagyszámú, főleg orvosi problémára alkalmazták eredményesen (pl. *Math. Prog. B* 79, 1997, 163–190). Újszerű elméletet alkotott és generálási módszert adott a sztochasztikus programozásban fontos szerepet játszó efficiens pontokra (*Lecture Notes in CS* 1853, 2000, 588–599). Ez lehetővé tette a valószínűséggel korlátozott, diszkrét feladatok hatékony megoldását. A lineáris programozás módszerével, zárt formulák formájában éles valószínűségi korlátokat adott, amelyeket alkalmazott távközlési és egyéb problémákra (*Math. of OR* 14, 1989, 317–342). Szoros kapcsolatot tart a hazai operációkutatókkal, segíti az itthoni fiatalokat tudományos fejlődésükben.

Ajánlók: Füredi Zoltán, Katona Gyula, Prékopa András

Fečkan Michal

Érsekújvárott született 1960-ban. 1999 óta a matematikai tudomány doktora. A Comenius Egyetem (Pozsony) Matematikai Analízis Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a differenciálegyenletek kvalitatív elmélete.

Fő kutatási területe a közönséges differenciálegyenletek kvalitatív elmélete, az elsődlegesen periodikus és homoklinikus megoldások, valamint ezek bifurkációinak és per-

turbációinak vizsgálata. Egy könyvet (*Topological Degree Approach to Bifurcation Problems*. Springer, 2008) és 128 dolgozatot írt; utóbbiak többsége a szakma legrangosabb folyóirataiban jelent meg. A szomszédos országokban élő magyar ajkú matematikusok legkivalóbbjainak egyike, aki hosszú idő óta szoros és termékeny kapcsolatot tart fenn a Magyarországon élő matematikusokkal. Tudományos eredményeivel, egész habitusával feltétlenül rászolgált arra, hogy a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja legyen.

Ajánlók: Daróczy Zoltán, Fritz József, Hatvani László, Szász Domokos

☞ Körner János

Budapesten született 1946-ban. A Sapienza – Università di Roma Számítógéptudományi Tanszékének professzora. Szűkebb szakterülete a kombinatorika és az információelmélet.

Az információelmélet és a kombinatorika élvonalbeli művelője. Az információelméletben meghatározó szerepe volt a típusok módszerének kifejlesztésében. A Csiszár Imrével közösen írt *Information Theory: Coding Theorems for Discrete Memoryless Systems* című monográfiájára (Akadémiai Kiadó és Academic Press, 1981) a hivatkozások száma jóval ezer fölötti. A Sperner-kapacitást használva Garganóval és Vaccaróval megoldotta Rényi problémáját a partíciók kvalitatív függetlenségéről.

Ajánlók: Babai László, Csiszár Imre, Fritz József, Füredi Zoltán, Hajnal András, Katona Gyula, Lovász László, Major Péter, Pálfi Péter Pál, Révész Pál, Sárközy András, Simonovits Miklós, T. Sós Vera

☞ Zsidó László

Brassóban született 1946-ban. 1973-ban szerzett PhD fokozatot. Az Università di Roma, Facoltà di Scienze Matematiche Fisiche e Naturali professzora. Szűkebb szakterülete az operátoralgebra, a spektrálmélet, az ergodelmélet és a harmonikus analízis.

1968-ban végzett matematikus szakon a Bukaresti Egyetemen. Első kutatási területe a mértéktartó transzformációk által indukált unitér operátorra vonatkozó ergodelmélet volt, Yakov Sinai eredményeit is pontosította. Később fő témája az egyparaméteres automorfizmuscsoporthoz és az analitikus generátorhoz. 1979-ben jelent meg a Serban Stratilával írt *Lectures on von Neumann Algebras* című könyve. Romániából való távozás után 1979-től 1990-ig német egyetemeken oktatott, 1990 óta Rómában professzor. Eddig 77 dolgozata jelent meg. A világ számos helyén volt meghívott kutató, feltehetően ezzel függ össze, hogy jó néhány társszerzője van. Az utóbbi tíz évben rendszeresen látogat Magyarországra, számos matematikai rendezvényen vett részt.

Ajánlók: Császár Ákos, Horváth János, Pálfi Péter Pál, Szász Domokos

AGRÁRTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

☞ Bedő Zoltán

Debrecenben született 1951-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a növény-nemesítés.

Jelentős haladást ért el a búza technológiai minőségének nemesítésében (*Cereal Grains: assessing and managing quality*, Woodhead Publishing, Cambridge, 2009) és az új búza-fajták szelekciójában. Pannon búza címmel kutatásfejlesztési programot dolgozott ki a magyar búza hagyományos minőségének javítása érdekében. Jelentős részt vállalt az európai együttműködésben megvalósult egészséges gabonaalapú táplálkozást elősegítő bioaktív komponensekre vonatkozó nemesítési programban (*J. Agric. Food Chem.* 56, 9699, 9726, 9740–2008). 2004 óta 42 implaktfaktoros tudományos dolgozata jelent meg (IF: 58,5), független hivatkozásai száma 304-gyel gyarapodott, 11 új növényfajta társnemesítője, valamint 15 hazai és 3 EU-szabadalom társfeltalálója.

Ajánlók: Balázs Ervin, Csáki Csaba, Hornok László, Láng István

☞ Kőmíves Tamás

Budapesten született 1944-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete a növényvédő szerek viselkedése a környezetben.

Levelező taggá választása óta tudományos tevékenysége a következő területekre irányult: növényvédő szerek környezeti átalakulásai (Pollution processes in agri-environment, 2004, *Z. Naturforsch.* 2005), szennyezett talajok megtisztítása növényekkel (Phyton – Ann. Rei. Bot. 2005; *Environ. Sci. Pollut. R.* 2007; *J. Chem. Technol. Biot.* 2009), és a növényvédelem gyakorlatának kérdései (*Z. Pflanzenk. Pflanzen.* 2006; *Commun. Soil Sci. Plan.* 2006). A hazai és a nemzetközi tudományos közélet aktív résztvevője, az MTA Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsának tagja. Összes közleménye 155, az ezekre kapott független idézetek száma 456.

Ajánlók: Horváth József, Király Zoltán, Láng István, Nagy Béla, Tomcsányi Pál

☞ Mátyás Csaba

Marosvásárhelyen született 1943-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az erdészeti genetika.

Munkásságának központjában a klímaváltozás erdei fafajokra kifejtett genetikai hatása és ökológiai következményeinek előrejelzése áll (Strelcova, K., Mátyás Cs. et al. [eds.]: *Bioclimate and Natural Hazards*, Springer, New York, 2008). A genetikailag meghatározott klímaterolerancia és a „szárazsági határ” (xeric limit) koncepciójának bevezetése nemzetközi érdeklődést váltott ki. Több nemzetközi konzultációt szervezett, ezek közül kiemelendő a 2009-ben EU-s támogatással Sopronban tartott „Forests at the limit”. A klímahatás-kutatás előmozdítására a NASA és más szervezetek támogatásával 2008-ban nemzetközi koordinációs központot hozott létre (<http://neespi.nbeeu.nyme.hu>).

Ajánlók: *Solymos Rezső, Heszky László, Hornok László*

☞ Solti László

Budapesten született 1946-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Szent István Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, rektor. Szűkebb szakterülete az állatorvos-tudomány és a szaporodásbiológia.

Tudományos tevékenységéből jelentősek a sperma, a petesejtek vagy az embriók mélyhűtéses tárolása során felmerülő problémák megoldására végzett kísérletek. Ide sorolható az ivarsejtek fagyasztásához használható, fajra és fejlettségi stádiumra optimalizált oldatok összeállítása, az egyszerű és hatékony mélyhűtési technika, továbbá az *in vitro* technikákkal előállított vagy fagyasztva tárolt embriók felolvasztás utáni fejlődésének nyomon követése. Legfontosabb eredményei ezen eljárások finomítása, kipróbálása és jellemzése, a kísérleti állatfajhoz adaptálva. Figyelemre méltó véletlen felfedezésük, hogy a hűtés előtt magas hidrosztatikus nyomásnak kitett ivarsejtek és embriók jobban toleráltak a fagyasztással elkerülhetetlenül együtt járó káros hatásokat.

Ajánlók: *Balázs Ervin, Kovács Ferenc (IV. o.), Mészáros János, Nagy Béla*

Levelező tagságra ajánlja

☞ Barna Balázs

Budapesten született 1948-ban. 1996 óta az MTA doktora. Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a növényi rezisztencia.

Az egyetem befejezése után bekapcsolódott a növények hyperszenzitív reakciójának (HR) tanulmányozásába, és napjainkig a beteg növényt, a növények rezisztenciamechanizmusait tanulmányozza. Munkatársaival megállapították, hogy a HR során képződő nekrosis és fitoalexinfelhalmozódás, illetve a peroxidáz, polifenoloxidáz enzimaktivitás növekedése nem oka, hanem következménye a rezisztenciának (*Nature* 239, 1972, 215–219). Mikor az első közlemények a növény-kórokozó kapcsolatban keletkező reaktív oxigén-fajtákról jelentek meg, csoportjuk kimutatta, hogy az *in vitro* szelektált szuperoxid-toleráns dohány számos nekrozist előidéző kórokozóval és az abiotikus stresszel szemben ellenálló. Az ellenállóság oka a toleráns dohányok fokozott antioxidáns-kapacitása és késleltetett

öregedése (*Naturwissenschaften* 80, 1993, 420–422). A gyakorlatban a fokozott antioxidáns kapacitású növények előállítása biotikus és abiotikus stresszekkel szemben ellenálló kultúrnövények nemesítését segíti elő (*Nature Biotechnology* 17, 1999 192–196), ezt sikeres növénynemesítési és növényvédelmi pályázatokkal bizonyították. Valamennyi agrár- és számos tudományegyetem posztgraduális képzésében részt vesz. Az ELTE címzetes egyetemi tanára 2008 óta. Az MTA AKT Élettudományi Szakbizottsága és az MTA Növényvédelmi Bizottságának tagja, közgyűlési képviselő. Tagja az Európai Növénybiológiai Társaságok Szövetségének és az Amerikai Növénykórtani Társaságnak. Három nemzetközi folyóirat társszerkesztője vagy szerkesztőbizottságának tagja.

Ajánlók: *Barnabás Beáta Mária, Heszky László, Hornok László, Horváth József, Király Zoltán, Körmives Tamás, Nagy Béla*

☞ Birkás Márta

Jászapátin született 1951-ben. 2002 óta az MTA doktora. A SZIE Mezőgazdaság és Környezettudományi Karának egyetemi tanára. Szakterülete a növénytermesztés és a talajművelés.

A klímakárt csökkentő talajhasználat és talajművelés nemzetközileg elismert kutatója és oktatója. Elsőként összegezte a műveléssel változtatható talajminőség-tényezőket. Kidolgozta a fenntartható termesztés talajhasználati feltételrendszerét (*Soil Till. Res.* 78, 185–196; *Agr. Cons. Sci.* 71.1, 21–26; 73.3, 131–136; 74.2, 91–97). Klímakármérséklő művelési stratégiája 1,6 millió hektáron valósult meg, és folyamatosan terjed. Környezet- és gazdálkodásbarát szellemben újította meg a talajművelés oktatását. Megteremtette a „Gödöllői talajművelési iskolát”, ahol 12 év alatt 10 hallgató szerzett PhD fokozatot. 2002 óta 5 könyvet, 20 könyvfejezetet szerkesztett és írt. A térségben elsőként publikált korszerű angol nyelvű talajművelési könyve (*Environmentally-sound adaptable tillage*, Akadémiai Kiadó, 2008) oktatási anyag a zágrábi, eszéki, brnói, újvidéki társintézményekben. Három nívódíjas könyve van. Az MTA doktora fokozat elérése óta 87 tudományos dolgozata jelent meg, ezekre 84 hazai és 55 nemzetközi hivatkozást kapott. Összes tudományos közleménye 257, amelyekre 545 idézetet kapott (ebből 111 nemzetközi). Eredményeit, javaslatait Közép-Európában megbecsülik, értékelik és alkalmazzák. Pannon térségi jelentőségűek a környezettel harmóniát teremtő talajművelés fejlesztési eredményei, amelyeket a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje kitüntetéssel (2006) ismertek el.

Ajánlók: *Cselőtei László, Heszky László, Mesterházy Ákos, Stefanovits Pál*

☞ Kiss György Botond

Debrecenben született 1948-ban. 1999 óta az MTA doktora. Az FVM Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont főigazgatója, a Szent István Egyetem címzetes egyetemi tanára és a Mezőgazdasági Biotechnológiai Tanszék tanszékvezetője, az MTA Szegedi Biológiai Központjának tudományos tanácsadója. Az ELTE és a Szent István Egyetem

Biológiai Tudományi Doktori Iskoláinak témavezető- és törzstagja. Szűkebb szakterülete a szimbiotikus nitrogénkötés, a növénygenetika, a molekuláris markerek segítségével történő génizolálás és a növénynemesítés, valamint a növényi kórokozók elleni biológiai védelem kialakítása fajazonos rezisztens gének segítségével.

Tudományos folyóiratokban megjelent 55 bírált közlemény szerzője, amelyek összesített IF: 279/310, összes/független hivatkozásainak száma 1905/1430. Hirsch-indexe (összes/független hiv. szerint) 26/23. Jelentős eredményeket ért el a DNS-technikák hazai alkalmazása, a véralvadást gátló rekombináns hirudin-előállítás, a bioszféra nitrogénkörforgásának kutatása, a lucerna genetikai térképének megszerkesztése (*Mol. Genet.* 238, 1993, 129–137), a fuzáriumrezisztens lucerna- és a multirezisztens paprikafajták molekuláris DNS-markerek segítségével történő nemesítése, az első – a szimbiotikus nitrogénkötésben nélkülözhetetlen – lucernagén, a NORK-gén (*Nature* 417, 2002, 962–966) és több más, a gümőképzés jelátviteli rendszerében részt vevő nodulációs gén genetikai térképezésen alapuló klónozása (*Mol. Genet. Genomics* 266, 2002, 1012–1019; *Nature* 417, 2002, 962–966; *Genetics* 166, 2004, 1463–1502; *Science* 303, 2004, 1364–1367; *Proc. Natl. Acad. Sci. USA* 101, 2004, 15289–15294; *Science* 308, 2005, 1786–1789; *Mol. Plant. Microb. Interact.* 18, 2005, 869–76; *Genetics* 172, 2006, 2541–2555; *Plant Cell* 19, 2007, 3974–3989; *Plant Cell Rep.* 27 [8] 2008, 1271–1279; *Plant J.* 55: [4] 2008, 580–595) terén. Kilenc szabadalom kidolgozásában való alkotó közreműködéséért, a genetikai térképezésen alapuló klónozásban elért eredményeiért és a magyar mezőgazdasági szaktudás hazai és nemzetközi tekintélyének növeléséért 2002-ben Straub F. Brunó-émlékplakettet, 2003-ban Gábor Dénes-díjat kapott.

Ajánlók: Balázs Ervin, Hornok László, Dudits Dénes, Maliga Pál

✎ Mézes Miklós

Budapesten született 1953-ban. 2000 óta az MTA doktora. A Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar Állattudományi Alapok Intézet Takarmányozástani Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a gazdasági állatok takarmányozása és a takarmánytoxikológia.

Kutatási eredményeit eddig 61 külföldi és 63 hazai idegen nyelvű, továbbá 100 magyar nyelvű közleményben tette közzé, amelyek összesített impaktfaktora 54,08. Dolgozataira kapott összes független hivatkozásainak száma 422. Fő kutatási területe az A- és E-vitamin, valamint a lipid-peroxidációs és a glutation redox folyamatok vizsgálata egyes élettani és kórélettani, továbbá takarmányozási eredetű toxikus folyamatokban. Eredeti tudományos eredményei közül kiemelendő, hogy elsőként írta le az egyes humán-izületi bántalmakban fennálló A-vitamin-hiányt (*Clin. Rheumatol.* 5, 1986, 221–224), valamint az ezek során fellépő fokozott lipidperoxidációs folyamatokat (*Clin. Rheumatol.* 2, 1983, 259–264). Ugyancsak elsőként írta le a T-2 toxin lipidperoxidációt fokozó és az antioxidáns-védőrendszert károsító hatását baromfifajokban (*Res. Vet. Sci.* 66, 1999, 19–23). Több takarmányozási és takarmánytoxikológiai program irányítója. Számos hazai és nemzetközi

szervezet tagja és tisztségviselője (MTA közgyűlési képviselő, a Magyar Szabadgyök Kutató Társaság alelnöke, a Szaporodásbiológiai Társaság elnökségi tagja, az EFSA Additives and Products Used in Animal Feed Tudományos Panel tagja). Tudományos elismerései: Széchenyi professzori ösztöndíj (1998), Csire Lajos-émlékérem (2002).

Ajánlók: Horn Péter, Mészáros János, Schmidt János

✎ Nagy János

Hajdúnánáson született 1951-ben. 1997 óta a mezőgazdasági tudomány doktora. A Debreceni Egyetem prorektora, valamint az Agrár- és Műszaki Tudományok Centrumának elnöke, egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a növénytermesztés és a földművelés.

Alapítója és vezetője az Európában is egyedülálló multifaktoriális szántóföldi növénytermesztési tartamkísérleteknek. A talajművelés, az öntözés, a műtrágyázás és az időjárási tényezők kölcsönhatásainak kutatásában munkássága hiánypótló (*Acta Agron. Hun.* 53, 2005, 31–39). Kutatásai hozzájárulnak a környezetkímélő és hatékony termeszéstechnológiák fejlesztéséhez, ezeket a nádudvari KITE Zrt. harminc éve eredményesen hasznosítja. Kukoricatermesztési könyvének angol változata igen sikeres, világviszonylatban a második. Összes publikációjának száma: 338 (IF: 10,470), ebből 117 idegen nyelvű. Tudományos eredményeinek független hivatkozási száma: 775. Jelentős kutatási eredményeket ért el a környezetkímélő termeszéstechnológiák fejlesztése (*Növénytermelés* 35, 2007, 1497–1507; *European Journal of Agronomy* 26, 2007, 224–234), a kukoricatermesztés kockázatának csökkentése (*Cereal Res. Comm.* 34, 2006, 255–258) terén, ezeket külföldi egyetemek is megjelentették (*Gent. I.* 29–39, 2005; Szentpétervár, 3, 212–238, 2006). Ezek közül is kiemelkednek a tartamkísérletekben végzett kukorica-fotoszintetikusaktivitás kutatásának eredményei (*J. Plant Physiology* 159, 2002, 627–634), amelyre a legismertebb külföldi folyóiratokban is nagyobb számban hivatkoztak. Jelentős eredményeket ért el a PhD-hallgatók tudományos képzésében, 15 tanítványa szerzett tudományos fokozatot. Alapítója az *Acta Agraria Debreceniensis* tudományos folyóiratnak. Főszerkesztője a *Növénytermelés* tudományos folyóiratnak. Széchenyi-díjas (2006).

Ajánlók: Bedő Zoltán, Mészáros János, Solymos Rezső

✎ Neményi Miklós

Szombathelyen született 1947-ben. 1995 óta az MTA doktora. A Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karának egyetemi tanára, a Biológiai Rendszerek Műszaki Intézetének igazgatója, az egyetem tudományos és külügyi rektorhelyettese. Szűkebb szakterülete az agro- és élelmiszerfizika, az agrár-térinformatika és -távérzékelés, valamint az agroökológiai rendszerek termodinamikai modellezése.

Elsőként írta le a biológiai anyagokban lejátszódó egyidejű hő- és anyagtranszportokat befolyásoló tényezőket (*Comp. and Electronics in Agric.* 26, 2000, 123–135). Jelentős eredményeket ért el a precíziós növénytermesztési technológiák fejlesztésében (*Comp.*

and Electronics in Agric. 40, 2003, 45–55; *Biosystems Engrn.* 94, 2006, 351–357). Doktori iskola vezetője, végzett PhD-hallgatóinak száma 14 (5 fő angol nyelven védett). Elnöke az Egyetemi Doktori Tanácsnak és a Habilitációs Bizottságnak, tagja az Országos DT-nek. Több nemzetközi szervezet vezetőségének tagja: alelnöke az Európai Agrárműszaki Tudományos Szervezetének (EurAgEng), szerkesztőbizottsági tagja a *Biosystems Engineering* című tudományos folyóiratnak, társvezetője a Columbia Egyetem környezetvédelmi szemináriumának. Vendégprofesszori meghívásai: Stuttgart-Hohenheim, München, Wilhelmshaven, Bécs. Jelentősebb kitüntetései: Kiváló Feltaláló arany fokozata (1986), MTA–MSZH Szabadalmi Nívódíj (1997), Akadémiai Díj (2001). 1997-ben Széchenyi professzori ösztöndíjat kapott. Közleményeinek száma: 527, ebből 27 magyar és idegen nyelvű könyv, illetve könyvrészlet, 31 magyar és 60 idegen nyelvű tudományos közlemény (összesített IF: 14,389). Igen értékes a több mint 200 proceedingben megjelent és ismeretterjesztő közleménye is. Hivatkozásainak száma: 669, ezek IF-a: 149,357. Mind a hazai, mind a nemzetközi tudományos és szakmai körökben ismert és elismert kutató, iskola-teremtő professzor: akadémikus egyéniség.

Ajánlók: *Dimény Imre, Láng István, Solymos Rezső, Várallyay György*

✎ Rajkai Kálmán László

Budapesten született 1951-ben. 2004 óta az MTA doktora. Az MTA Talajtani és Agrokémiái Kutatóintézet osztályvezetője. Szűkebb szakterülete a talajtan, a talajfizika és a talajvízgazdálkodás.

Elemzte a termőhely talajnedvesség-állapota és a fajösszetétel közötti kapcsolatot (*Botanikai Közlemények* 1977; *Agrokémia és Talajtan* 27, 1978). Kidolgozta a talaj víztartó képességének talajtulajdonságok általi meghatározását hazai (*Agrokémia és Talajtan* 36–37, 1988; *Soil and Till. Res.* 79, 2004) és svéd talajokra (*Soil Sci.* 161, 1996). Programcsomagot készített a talaj hidrofizikai jellemzőinek becslésére egyszerű talajtulajdonságok alapján (*Agrokémia és Talajtan* 54, 2006). A talaj nedvességtartalmának mérésére nedvességmérő készüléket, majd új módszert fejlesztett ki (*Munkahelyi Újítás* 1986; *Agrokémia és Talajtan* 54, 2005). A mért talajnedvesség-adatokat mezőgazdasági, mikrobiológiai (*Agric. Ecosyst. Environ.* 34, 1991; *Soil Biol. Biochem.* 34, 1992; *Biol. Fertil. Soils.* 15, 1993), erdészeti (*Agrokémia és Talajtan* 53, 2004; *Plant Ecol.* 183, 2006) és ökológiai (*Abstracta Botanica* 18, 1994; *Phytocoenologia* 30, 2000) kutatásokban alkalmazta. Tanulmányozta a talajtulajdonságok területi eloszlását (*Geoderma* 52, 1992; Rajkai 2004). Frekvenciaspektrumok felvételével fejlesztette tovább a növények gyökérkapacitás-mérési módszerét és elméletét (*Acta Agronomica Hung.* 53, 2005). A Döntéstámogatási produkciós modellek tárgya, és az *Agroökológiai modellek* című jegyzet (DE ATC, 2004) kidolgozását vezette. A talaj és a légkör kapcsolatának kutatását tekinti aktuális feladatának (*Soil Water Res.* 3, 2008). Nemzetközi szakkörökben is elismerést szerzett a talajfizika, a talaj vízgazdálkodása és ezek ökológiai hatása területén. Iskola-teremtő, akadémikus habitusú egyéniség.

Ajánlók: *Barnabás Beáta Mária, Mátyás Csaba, Stefanovits Pál, Várallyay György*

✎ Szabó Zoltán

Nagydorogon született 1960-ban. 2004 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Agrár- és Műszaki Tudományok Centruma Kertészettudományi és Növényi Biotechnológiai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a gyümölcstermő növények virágzás- és termékenyülésbiológiája és termésbiztonsága.

Publikációinak száma 622. Négy tudományos könyv társszerkesztője, öt szakkönyv társszerzője, 88 könyvfejezetet írt. 185 tudományos dolgozatából 77 magyarul, 108 idegen nyelven (16 külföldi folyóiratban) jelent meg. 76 konferenciakik, 180 absztrakt, 73 ismeretterjesztő cikk, 1 főiskolai jegyzet és 10 egyetemi jegyzet fejezeteinek szerzője. Munkáira 292 független hivatkozás történt. A közreműködésével honosított gyümölcsfajták közül 12 szerepel a Nemzeti fajtajegyzékben. Keresztezéses megporzások alapján a kajszinál elsőként írta le az interinkompatibilitást, meghatározta az első interinkompatibilis fajtacsoportot. Új módszert dolgozott ki az őszibarack és japán szilvavessző fagykárosodásának értékelésére. Kimutatta, hogy a teljesen önmeddő Pándy-meggy és a Pándy-meggy-típusú, öntermékenyülő fajták (Debreceni bőtermő, Kántorjánosi, Újfehértói fürtös) kölcsönösen nem, illetve gyengén termékenyítik egymást. Virágmorfológiai és pollentermelési vizsgálatai alapján hat új őszibarackfajta hímsterilitását határozta meg. Kölcsönösen meddő és egymást gyengén termékenyítő fajtapárokat írt le az európai és a japán szilvánál. Kimutatta négy fajta hímsterilitását. Japán szilvafajták növekedésére, terméshozására, gyümölcsminőségére és ökológiai alkalmazkodóképességére vonatkozó részletes vizsgálati eredményeket hazánkban elsőként közölt. Az őszibarack és a japán szilvák S-allél meghatározásában elért eredményei a világ élvonalába tartoznak. Kitüntetései: Akadémiai Kiadó Nívódíja (2003), Széchenyi-ösztöndíj (2003), Tudományos Publikációs Díj (2004, Agroinform Kiadó).

Ajánlók: *Balázs Sándor, Lelley Jan Iván, Cselőtei László*

✎ Szendrő Zsolt

Gödöllőn született 1947-ben. 1997 óta az MTA doktora. A Kaposvári Egyetem tanszék-vezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a kisállattenyésztés.

Kaposváron létrehozta a világ egyik legjobban felszerelt nyúltenyésztési kutatóhelyét, amelyet kutatási aktivitás alapján közel 300 hely közül a legjobb tíz közé sorolnak. Három nyúl fajta előállítója és nemesítője. Egyedülálló, a diagnosztikai módszerek nyúltenyésztésben való alkalmazásában elért eredményeiért Akadémiai Díjban (2007) részesült. CT-adatokra alapozott szelekcióval a világ legjobb hústermelő nyúl fajtáját állították elő (*Livest. Sci.* 102, 2006, 46–52). Viselkedési és állatjóléti vizsgálatok végzésével több esetben teljesen új megvilágításban mutatta be a jó közérzetet (*Appl. Anim. Behav. Sci.* 114, 2008, 284–295, 342–356; 116, 2009, 273–278). Eredményei egy EFSA-tanulmányba és az EU állatjóléti ajánlásába is bekerültek. A szaporítás területén több, hormonális kezelést helyettesítő biostimulációs módszer kidolgozásában vett részt (*World Rabbit Sci.* 7, 1999, 165–169; 12, 2004, 173–183). Nemzetközileg elismert, számos külföldi intézménnyel ápol

szoros kapcsolatot. 159 publikációja jelent meg külföldi szerzőkkel közösen. Harmadik alkalommal választották meg a WRSA alelnökének. Az MTA Állattenyésztési, Állattenyésztési és Takarmányozási Bizottságának alelnöke. Tudományos közleményeinek száma 537 (angol könyvfejezet: 5, tudományos cikk: 207, proc. teljes terjedelemben: 325), független idézettség: 604, kommutatív impaktfaktora 31,714. Eddig 13 doktorandusza védte meg PhD-disszertációját. Széchenyi professzori ösztöndíjban részesült (1997–2000), 2005-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét.

Ajánlók: Kovács Ferenc (IV. o.), Schmidt János, Horn Péter

☞ Szűcs István

1944-ben született Kisigmádon. 1987 óta a közgazdaság-tudomány doktora. A Szent István Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán tanszékvezető egyetemi tanár, a Gazdaságelemzési Módszertani Intézet igazgatója. Szűkebb szakterülete az agrár-közgazdaságtan.

Fő kutatási területe a mezőgazdasági termőföldek értékelésének, a földtulajdon és a földhasználat viszonyának tudományos vizsgálata. Közép-Kelet-Európában elméleti és módszertani szempontból is úttörő munkát végzett. Meghatározó egyénisége a földjáradék és a mezőgazdasági termelők árakat befolyásoló tényezők elemzésének. Iskolateremtő módon alkalmazta a korszerű matematikai módszereket a közgazdasági elemzésekben. Tudományos eredményei hatással voltak a hazai és a nemzetközi agrár-közgazdasági tudomány fejlődésére. *Verseny- és rendszerszemlélet a mezőgazdaságban* című könyvében (KJK, Budapest, 1990) kidolgozta a mezőgazdasági ágazatok fejlesztésének általános dinamikus modelljét, módszertanilag alátámasztotta a mezőgazdasági árak közgazdaságilag indokolható nyereségtartalmát. *A föld ára és bére* című monográfiájában (Agroinform Kiadó Ház, Budapest, 1998) tudományos alapokra helyezte a termőföld közgazdasági értékelésének módszerét. A világon elsőként jutottak el egy automatizált, egzakt közgazdasági értékelési rendszermodellhez. Irányítója a 32/2001, az NKFP-014. és az NKFP-015. számú projekteknek. Szerkesztője és szerzője az *Efficiency of Agriculture* (Agroinform Publishing House, Budapest, 2009) című könyvnek. 1998 és 2008 között elnöke az MTA Agrár-közgazdasági Bizottságának, vezetője a SZIE Gazdálkodás és Szervezéstudományok Doktori Iskolának. Tagja az Agrárközgazdászok Világszövetségének. Publikációinak száma: 258, ebből idegen nyelvű 64. Az összes független hivatkozások száma: 250.

Ajánlók: Csáki Csaba, Dimény Imre, Tócsányi Pál

☞ Tóth Miklós

Budapesten született 1950-ben. 1997 óta a mezőgazdasági tudomány doktora. Az MTA Növényvédelmi Kutatóintézetének tudományos igazgatóhelyettese. Szűkebb szakterülete a kémiai ökológia és a növényvédelmi rovartan.

Az új, szelektív növényvédelmi irányzatok meghatározó személyisége, aki kezdettől

fogva a kártevő rovarok elleni környezetkímélő módszerek alapjait tanulmányozva tette meg kiemelkedő felfedezéseit, és indította el hazánkban a kémiai ökológián belül a rovarferomonok alapkutatói szintű vizsgálatát. Hetvenöt kártevő rovarfaj feromonjának kémiai szerkezetét azonosította; eredményeit a szakterület legrangosabb tudományos folyóirataiban közli (több mint száz alkalommal), ezt jól reprezentálja például a *Tetrahedron Lett.* 30, 1989, 3405–3408, valamint a *J. Chem. Ecol.* 31, 2005, 2705–272. Kumulatív IF: 84,536; Hirsch-index: 17; független hivatkozásainak száma: 736. Eltérő feromonösszetételt használó populációkat mutatott ki három lepkefajnál, amellyel a rovarok mikroevolúciójának részleteire derített fényt. Társ szerzőkkel létrehozta a lepkék feromonadatait tartalmazó internetes adatbázist (*The Pherolist*. Internet Edition), amelynek honlapját 1999-től 2006-ig 118 173-an keresték fel. Felfedezései közvetlen gyakorlati felhasználáshoz vezettek: 9 szabadalmára alapozva a CSALOMON feromoncsapda-családot (www.julia-nki.hu/csalomon) alakította ki, 1996-ban az OMÉK Nagydíját nyerte el. Kukoricabogár-csapdája az EU-országok számára ajánlott csapdatípus (*EU Diabrotica project QLK5-CT-1999-01110*). A tudomány eredményeit azonnal alkalmazva napjaink kutatóinak kiváló példát mutat, mert a pasteuri szemlélet szerint vallja: „Nincsenek alkalmazott tudományok, csak tudományok vannak, amelyeket alkalmaznak.”

Ajánlók: Balázs Ervin, Jermy Tibor, Kömives Tamás,
Nagy Béla, Solti László, Somogyi Péter

☞ Veisz Ottó Bálint

Téten született 1955-ben. 2000 óta az MTA doktora. Az MTA Mezőgazdasági Kutatóintézetének ügyvezető igazgatóhelyettese, a Kalászos Gabona Rezisztencia Nemesítési Osztály vezetője. Szűkebb szakterülete a kalászos gabonák abiotikusstressz-rezisztenciájának kutatása, nemesítése, a klímaváltozás mezőgazdasági hatásainak tanulmányozása.

Elsőként állapította meg az őszi búzák fagyállósági szintjének dinamikus változását és a kromoszómákon lévő fagyállósági gének eltérő működését (*Euphytica* 43, 1989, 41–45). Amerikai kutatókkal közösen új vizsgálati módszerrel (mágneses magrezonancia-képalkotás, MRI) bizonyította a búza bokrosodási csomójában a víz fagyási folyamatát és a részleges fagykár okát (*Plant Cell Environ.* 18, 1995, 535–544, *Plant Cell Environ.* 19, 1996, 33–42). Elsők között igazolta az abszizinsav szerepét az őszi kalászosok hideg edzésében (*J. Plant Physiol.* 149, 1996, 439–443). 215 tudományos dolgozata jelent meg, független hivatkozásainak száma: 376, publikációinak kumulatív impaktfaktora: 44,937. Szakértelmét a PhD-képzés területén (CEU, PE) is hasznosítja. Nevéhez fűződik az 1990-es évek elején – a világon elsőként – elindított globális klímaváltozás mezőgazdasági hatásának kutatása. E témában elért eredményeit az EU FP7-REGPOT-2007-1 pályázata keretében Magyarországon elsőként ismerték el az általa koordinált program elfogadásával. Irányításával történik a búza genetikai állományának stresszrezisztencia-vizsgálata, új genetikai források szelekciója. Társnemesítője 36 őszi búzafajtának, amelyek közül 13-at külföldön is elismertek, 4 durumbúzának és 2 zabfajtának, valamint társfel-

találója 16 szabadalmi oltalomban részesített találmánynak. Ezeket a fajtákat eddig 2,5 millió hektáron termesztették. Munkássága az elméleti kutatástól a gyakorlati megvalósításig a teljes innovációs láncot felöleli.

Ajánlók: *Horváth József, Király Zoltán, Láng István*

Külső tagságra ajánlja

☞ Békés Ferenc

Zalaegerszegen született 1947-ben. 1990 óta az MTA doktora. A CSIRO Plant Industry, (Canberra, Ausztrália) tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a gabonakémia.

Az egyedi búzafehérjék sikérszerkezetben betöltött szerepének meghatározására mikroméretű gabonakémiai vizsgálati módszereket fejlesztett ki. Kidolgozta a HMW glutenin alegységeinek a glutenin-polimerbe történő *in vitro* beépítésére alkalmas metódikát, amely lehetővé teszi a sütőipari minőség fontos paramétereinek molekuláris szintű nyomonkövetését (*Cereal Chem.* 71, 1994, 44–50; *Cereal Foods World* 44, 1999, 580–586). Genetikai és kémiai összetétel alapján matematikai modellt állított fel a búza sütőipari minőségének termékspecifikus becslésére (*European J. of Agronomy* 25, 2006, 155–162). Tudományos közleményeinek száma 417 (IF = 110,707), független hivatkozásainak száma 1267. A Nemzetközi Gabonakémiai Társaság Perten-díjának kitüntetettje.

Ajánlók: *Balázs Ervin, Bedő Zoltán, Horn Péter, Várallyay György*

☞ Miklós László

Tornalján született 1949-ben. 1994 óta a biológiai tudományok doktora. A Zólyomi Műszaki Egyetem Ökológiai és Környezettudományi Kara UNESCO Tanszékének professzora, az SZTA Tájökológiai Intézetének tudományos munkatársa, országgyűlési képviselő, a szlovák parlament Mezőgazdasági, Környezetvédelmi és Természetvédelmi Bizottságának alelnöke. Szűkebb szakterülete a tájökológia és a környezetvédelem.

Kutatásai a táj mint geoszisztéma értelmezését, a geoszisztémák térbeli összefüggéseit, a lejtődinamikát, az ökológiai hálózatok módszertanát, később a területfejlesztés ökológizációját, a fenntartható fejlődést célozzák. Legjelentősebb eredményei a tájökológiai tervezés elmélete és módszertana, valamint az ökológiai stabilitás területi rendszerének koncepciója (econet), utóbb *A Szlovák Köztársaság tájatlása* megszerkesztése és számos térkép megalkotása, valamint *Szlovákia reprezentatív geoökoszisztémáinak atlasza*. Miniszterhelyettesként és miniszterként a fentebb említett módszereket bevezette a tervezések gyakorlatába és az SZK környezetvédelmi törvénykezésébe. A Szent István Egyetem díszdoktora.

Ajánlók: *Bauer Győző, Berczik Árpád, Láng István*

☞ Nagy Éva

Szeghalmon született 1951-ben. 2002 óta az MTA doktora. A Guelphi Egyetem Állatorvosi Kar Patobiológia Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az állatorvosi virológia.

Kutatásai az Aujeszky-vírustörzsek DNS-szerkezetének differenciálását és ennek molekuláris epidemiológiai felhasználását eredményezték. A birnavírusok transzkripcióját/transzlációját, e vírusok genomszerkezetét a világon elsőként vizsgálta (*J. Virol., Virology* 1987). Tanulmányozta a baromfi-himlő-vírus genomját, hogy vektorként használhassák egy baromfipestis elleni rekombináns vakcina kifejlesztéséhez (*Virus Res.*, 1994). Diagnosztikai módszerével a vakcinázott csirkék a fertőzött vagy a teljes vírussal vakcinázott egyedektől megkülönböztethetők. A baromfi-adenovírus vektorként való kifejlesztésén és alkalmazásán dolgozva több rekombináns adenovírust hoztak létre (*Virology, Vaccine, J. Gen. Virol.* 2008). Tudományos közleményeinek száma 224 (IF: 151).

Ajánlók: *Kovács Ferenc (IV. o.), Mészáros János, Nagy Béla*

ORVOSI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

☞ Kovács L. Gábor

Pécsett született 1948-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Pécsi Tudományegyetem Laboratóriumi Medicina Intézetének és Diagnosztikai és Menedzsment Intézetének intézetigazgató egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a laboratóriumi diagnosztika, a neuroendokrinológia.

Elsőként írta le a noradrenerg rendszer szerepét a hipofízis-hátsólebenshormonok idegrendszeri hatásaiban. Konzorciumot hozott létre egyetemén a laboratóriumi és a klinikai endokrinológia kutatására. *In extenso* közleményeinek száma: 160, impaktfaktora: 320,991. Független idézettsége: 3586. Levelező taggá választása óta 22 közleménye jelent meg, 366 alkalommal idézték. A Magyar Rektori Konferencia és a Magyar Akkreditációs Bizottság Orvosi Bizottságainak elnöke; 2000 és 2007 között az Európai Laboratóriumi Szövetség elnökségének tagja. Kitüntetései: Köztársasági Érdemérem, Szent-Györgyi Albert-díj, Akadémiai Díj, Jendrassik Loránd-érem, Pándy Kálmán-érem, az Amerikai Laboratóriumi Társaság Nemzetközi Díja.

Ajánlók: *Jobst Kázmér, Szolcsányi János, Tulassay Tivadar, Vécsei László*

☞ Mandl József

Budapesten született 1947-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Semmelweis Egyetem Orvosi Vegytani Molekuláris Biológiai és Patobiokémiai Intézetének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a biokémia.

Levelező taggá választása után folytatta az endoplazmás retikulum (ER) élettani és patológiai szerepére vonatkozó kutatásokat. Megfigyelései elsősorban a különböző mód-szerekkel előidézett redox homeosztázisváltozások ER-stresszor hatásaira, a C-vitamin, az ER glukóz-6-foszfát készletének meghatározó szerepére, valamint a piridinnukleotidok redukáltsági állapotának funkciójára vonatkoztak. Munkacsoportja részt vett egy sikeres, klinikai fázis II. vizsgálatok után lévő, cukorbetegség ellenes szer kutatásaiban, felismer-te annak májvédő hatását, valamint más gyógyszerfejlesztésekbe is bekapcsolódott. Mindezekből 4 szabadalmat adtak be.

Ajánlók: *Knoll József, Kosztolányi György, Muszbek László, Papp Gyula, Sóttonyi Péter, Spät András*

☞ Tulassay Zsolt

Galántán született 1944-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar II. Sz. Belgyógyászati Klinikáján egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a belgyógyászat és a gasztroenterológia.

Tudományos munkája az emésztőrendszeri betegségek molekuláris biológiai és klinikai kérdéseinek vizsgálatára irányul. Új adatokat közölt a gyomornyálkahártya *Helicobacter pylori* fertőzéséről és a gyomorrák kialakulásához vezető folyamatokról (*Helicobacter* 13, 2008, 112). Igazolta, hogy a gyomorfekély gyógyításában a *Helicobacter pylori* eradikációja elégséges kezelés, és megváltoztatja a gyomorfekély eddig ismert természetes lefolyását (*Eur. J. Gastroent. Hepatol.* 20, 2008, 526). Igazolta, hogy a vastagbél-rák 6 génműködési mintázat szerint jól elkülöníthető. A vastagbél-daganat korai és késői szakaszának elkülönítésére markerkombinációt dolgozott ki (*Cancer Epidemiol. Biomarkers* 17, 2008, 2835; *Cellular Oncology* 31, 2009, 19).

Ajánlók: *Halász Béla, Kosztolányi György, Lapis Károly, Magyar Kálmán, Sóttonyi Péter*

Levelező tagságra ajánlja

☞ Ádány Róza

Berettyóújfaluban született 1952-ben. 1992 óta az orvostudomány doktora. A Debreceni Egyetem Népegészségügyi Karának alapító dékánja és Megelőző Orvostani Intézetének intézetvezető egyetemi tanára, a MTA–DE Népegészségügyi Kutatócsoportjának vezetője. Szűkebb szakterülete a népegészségügy.

Elnöke a Megelőző Orvostani és Népegészségtani Szakmai Kollégiumnak, a MTA Megelőző Orvostudományi Tudományos Bizottságának, a Népegészségügyi Képző- és Kutatóhelyek Országos Egyesületének és az ETT Népegészségügyi Genomikai Nemzeti Bizottságának; a *Népegészségügy* folyóirat főszerkesztője. Az Európai Népegészségügyi Iskolák Szövetségének (ASPHER) korábbi elnöke. Az elmúlt években a daganatos és a cardiovascularis betegségek biomarkereinek azonosítása, valamint a magyar lakosság korai halálozásának vizsgálata és a betegségmegelőző tevékenység elemzése területén végzett nemzetközi szinten is kiemelkedő tudományos tevékenységet. Tudományos publikációinak száma 193, kumulatív impaktfaktora 315, munkáira külföldi szerzők több mint 1100 esetben hivatkoztak. Munkái közül hízagpótló jelentőségűek a *Tumor Matrix Biology* (CRC Press, 1995), *A magyar lakosság egészségi állapota az ezredfordulón* (Medicina, 2003) címmel szerkesztett kézikönyvek, az első magyar *Epidemiológiai szótár* (Medicina, 2003) és a *Megelőző orvostan és népegészségtan* (Medicina, 2006) tankönyve. A magyar népegészségügyi program elindításában érdemi részt vállalt. Számos rangos elismerésben részesült, köztük: Magyar Felsőoktatásért érdemérem, Széchenyi-ösztöndíj, Szent-Györgyi Albert-díj, Debrecen Város Hatvani-díja, Semmelweis-díj, Hőgyes Endre-díj, Szilárd

Leó professzori ösztöndíj, a Japanese Society for the Promotion of Science Distinguished Scientist Award.

Ajánlók: *Eckhardt Sándor, Jobst Kázmér, Kovács László, Muszbek László, Szegedi Gyula*

☞ Balla György

Debrecenben született 1953-ban. 1994 óta az orvostudomány doktora. A Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Gyermekgyógyászati Intézetének igazgatója, egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a gyermekgyógyászat, az intenzív neonatológia, a szabadgyök-kutatás és az érbetegségek.

Az érbetegségek patomechanizmusát új elmélettel bővítette, amely ma már a klinikai gyakorlatban, a neonatológiában hasznosul. Feltárta a hemstressz létezését, a koraszülöttek retinopathiájának, a felnőttek atherosclerosisának új, kórtani alkotóját. Az elmélet a vascularis endothelium és a reaktív oxigéngyökök kapcsolatára épül. Felfedezte a hem- és az oxidatív stresszel szembeni adaptációt, a hemoxigenáz-ferritin-ferroxidáz rendszert, amelynek aktiválásával az érbetegségek kialakulása megelőzhető, gátolható (*J. Biol. Chem.* 267, 1992, 18148–18153). Igazolta, hogy a rendszer minden szerv sajátja, egyike az általános védelmi reakcióknak, működik a vesében, a tüdőben, a szívben és sajnálatosan a daganatsejtekben is (*Blood* 100, 2002, 879–887). Az erek meszesedésében és az osteoporosisban elsőként közölte a hemoxigenáz és a ferritin részvételét. Széles nemzetközi együttműködése révén a legjelentősebb fertőző betegség, a malaria cerebralis formájának patomechanizmusában a hemoxigenáz egyik termékének, a szén-monoxidnak a szerepét tisztázta (*Nature Medicine* 13, 2007, 703–710). Elsőként vizsgálta, hogy az ételek érleléséhez használt gombák szideroforjai az erek adaptációs mechanizmusát kedvezően befolyásolják, így hatásuk népegészségügyi, táplálkozástudományi jelentőségűvé vált. Az 1990-es évek elején nemzetközi szinten is vezető kutató- és klinikai munkacsoportot hozott létre. A hemstressz és stresszadaptáció iránt számos hazai és nemzetközi iskola érdeklődését keltette fel. Közleményeinek impaktfaktor-összege 211, független hivatkozásainak száma 2510. A nemzetközi tudományos életben szakterületének kiemelkedő szervezője, képviselője.

Ajánlók: *Kovács László, Kovács L. Gábor, Muszbek László, Pásztor Emil, Tulassay Tivadar*

☞ Csiba László

Sajószentpéteren született 1952-ben. 1999 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Neurológiai Klinikájának tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a neurológia.

Három jelentős eredménye a kísérletes agyi ischemia-kutatásban: az agy regionális pH-ját mérő, az agyi regionális hemoglobintartalmat megjelenítő módszer és egy reverzibilis fokális ischemia állatkísérletes modelljének a kidolgozása (*Brain Res.* 289, 1983,

334–337; *Acta Neurochir.* 114, 1992, 51–58; *J. Neurosci. Methods.* 53, 1994, 151–155). Nemcsak klinikai, hanem tudományos vizsgálatokra is alkalmas, eddig hazánkban nem alkalmazott neuroszonológiai módszerek meghonosítása (pl. transcranialis ultrahang) fűződik a nevéhez. (*Diabetes* 46, 1997, 1840–1845). Klinikopatológiai vizsgálatokkal az arteriosclerosis progressziójának mérésére alkalmas módszerek validálását dolgozta ki (*Stroke* 32, 2001, 1520–1524; *Stroke* 33 [10], 2002, 2402–7). A cardialis, illetve cerebralis hemodinamika szimultán tanulmányozására alkalmas új rendszert hozott létre, amely a preklinikai eltérések nem invazív diagnosztizálására és a terápia követésére alkalmas vascularis rizikóbetegségeknél (pl. dohányzás, hipertónia, diabétesz) (*Cerebrovasc. Dis.* 12, 2001, 186–191; *J. Vascular Research* [in press] 2009). További klinikai vizsgálatok alapjául szolgáló, több mint 8000 beteg adatait összefoglaló adatbázist alkotott (Debrecen Stroke Database; *Interm. J. Stroke* 2009 [in press]).

Ajánlók: *Ádám Veronika, Gulyás Balázs, Szolcsányi János*

☞ Horváth Örs Péter

Mezőkövesden született 1947-ben. 1994 óta az orvostudomány doktora. A Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ Sebészeti Klinikájának intézetvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a sebészet.

Nagyszámú beteganyagot igazolta, hogy a felső harmadi nyelőcsőrákok szignifikánsan jobb reagálása neoadjuváns kezelésre az itt nagyobb koncentrációban lévő hőssokk-fehérjék védő hatásával magyarázható. Két, világszerte újnak számító műteti módszerről számolt be, amelyek megvalósítják az onkológiai sebészet új elvét: az életminőség fontosságának prioritását. Ilyen a gégemegtartó pharyngoesophagectomia (*Ann. Thor. Surg.* 72, 2001, 2146) és egy új rekonstrukciós módszer totalis gastrectomia után pótgymor elhelyezésére. Randomizált tanulmányban kimutatta, hogy az új pótgymor duodénumbekötéssel együtt javítja a zsírfelszívódást, lassítja a passage-t, és több életminőségi paramétert kedvezően befolyásol (*EJSO* 27, 2001, 558), továbbá, hogy e módszer a fiziológiához lényegesen közelebb álló gastrointestinalis hormontermelést eredményez (*Ann. Surg.* 243, 2006, 465). Nemzetközi visszhangot kiváltó műteti módszereket vezetett be a laparoszkópiában és a nyelőcsőpótlásban. Irányítása alatt klinikája az ország meghatározó sebészeti intézetévé vált: itt működik a legtöbb sebészeti profil, és az egyes szakterületek vezetői nemzetközileg elismert sebészek. Érdemeiből kiemelkedik a hasnyálmirigy-transzplantáció, amelyet 11 éve először végeztek hazánkban. Vezetése alatt működik az egyetlen hazai sebészeti PhD-program. A jelöltet az eddigi szakmai, tudományos és közéleti tevékenysége a hazai sebészet kiemelkedő alakjává, nemzetközileg főként a nyelőcső-gymor sebészet elismert szaktekinetlyévé emelte.

Ajánlók: *Besznyák István, Dóczi Tamás Péter, Kosztolányi György, Szolcsányi János, Tulassay Zsolt*

☞ Hunyady László

Szombathelyen született 1959-ben. 2000 óta az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem Élettani Intézetének igazgató egyetemi tanára és az Általános Orvostudományi Kar dékán-helyettese. Szűkebb szakterülete a molekuláris élettan és a kísérletes endokrinológia.

Fő kutatási területe a G-fehérjéhez kapcsolt receptorok működésének vizsgálata. Azonosította az angiotenzinreceptor internalizációjának mechanizmusát (*Mol. Pharmacol.* 2001), valamint a receptorok sejten belüli forgalmában szerepet játszó kompartmenteket (*J. Cell Biol.* 2002). Molekuláris biológiai módszerekkel végzett kutatásainak jelentős szerepe volt a G-fehérjétől független jelátviteli mechanizmusok felfedezésében (*J. Biol. Chem.* 1994, *Endocrinology* 2003, *PNAS* 2003). E munka kiindulópontja volt a jelátvitel-szelektív agonisták fejlesztésére irányuló alkalmazott kutatásoknak. Felismerte, hogy az angiotenzin II hatására kialakuló jelátviteli folyamat során endokannabinoidok keletkeznek (*J. Biol. Chem.* 2007), és e megfigyelésből kiindulva általános modellt állított fel az endokannabinoidok szerepére a Ca^{2+} -mobilizáló hormonok hatásmechanizmusában (*J. Biol. Chem.* 2009). Több jelentős nemzetközi folyóirat (*Endocrinology*, *J. Endocrinol.*, *J. Mol. Endocrinol.*, *Mol. Cell. Endocrinol.*, *Trends Pharmacol. Sci.*) szerkesztőbizottságának tagja, és társszerkesztője szakterülete vezető nemzetközi folyóiratának, a *Molecular Endocrinology*-nak. Két diákkörös hallgatója nyert el Pro Scientia aranyérmet, 2005-ben elnyerte az OTDT Mestertanár aranyérmét. 2007-ben Akadémiai Díjban részesült. 98 publikációjának összesített impaktfaktora kb. 504, független idézettsége több mint 2300. Közleményeinek H-indexe 34. 2004 óta az MTA közgyűlési képviselője. 2009-ben az Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsának tagjává választották.

Ajánlók: Ádám Veronika, Dobozsy Attila, Kosztolányi György, Kúnos György, Makara B. Gábor, Mandl József, Spät András

☞ Karádi István

Budapesten született 1951-ben. 2000 óta az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem III. Sz. Belgyógyászati Klinikájának tanszékvezető egyetemi tanára. Szakterületei a belgyógyászat, az anyagcsere-betegségek, a diabetológia, a lipidológia és az atherosclerosis.

Fő kutatási területe a lipoproteinek anyagcseréjének és az atherosclerosis patomechanizmusának vizsgálata. Nemzetközi viszonylatban elsők között igazolta a kiemelten atherogen lipoprotein(a) és a fibrinolitikus rendszer közötti szerkezeti összefüggéseket (*Biochem. Biophys. Acta* 960, 1988, 91–97), valamint a belgyógyászati vesebetegségekben jelentkező fehérjeürítés és a szérumlipoprotein(a) koncentrációjának kapcsolatát (*Clin. Chem.* 35, 1989, 2121–2123). Számos új megfigyelést tett az endothelkárosító tényezők és az érbetegségek közötti összefüggésekre vonatkozóan molekuláris genetikai, immunkémiai és klinikai epidemiológiai módszereket alkalmazva.

Ajánlók: Hargittai István, Magyar Kálmán, Oláh Edit, Palkovits Miklós, Sótornyai Péter

☞ Liposits Zsolt

Pécsett született 1951-ben. 1992 óta az orvostudomány doktora. Az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetének igazgatóhelyettese, az Endokrin Neurobiológiai Osztály vezetője, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem egyetemi tanára, a Szentágotthai János Idegtudományi Iskola Neuroendokrinológia PhD-programjának vezetője. Szűkebb szakterülete az idegtudomány és a neuroendokrinológia.

A reprodukció-szabályozás terén munkásságához kötődik a luteinizáló hormon – releasing hormon (LHRH) idegsejtek „endogén pulzusgenerátor” működési elvének megfogalmazása (*Proc. Natl. Acad. Sci. [US]* 89, 1992, 4149–4153) és a sejtek béta-típusú ösztrogénreceptor expressziójának (*Endocrinology* 141, 2000, 3506–3509) első leírása. Feltárta az adaptációt és a stresszválaszt hypothalamicus szinten szabályozó corticotropin releasing hormon (CRH) neuronrendszer szinaptikus kapcsolatait, azonosította az affereensek kémiai jellegét, és igazolta a rendszer glükokortikoid hormon függő plaszticitását. (*Progress in Histochemistry and Cytochemistry* 21, No 2, 1990, 1–98; *Critical Reviews in Neurobiology* 7, 1993, 89–162). Hozzájárult a metabolikus szignálok feldolgozásában részt vevő idegközpontok azonosításához és a szabályozás celluláris és molekuláris szintű mechanizmusainak feltárásához (*Endocrinology* 123, 1988, 2291–2297; *Endocrinology* 145, 2004, 1649–1655; *Plos. One* 3, 2008, e179; *Diabetes* 57, 2008, 2977–2991). Eredményei gazdagították a humánagy neuroendokrin rendszereinek szabályozására vonatkozó ismereteket (*J. Clin. Endocrinol. Metab.* 85, 2000, 2596–2603; *J. Comp. Neurol.* 446, 2002, 235–243). Több immun-elektronmikroszkópos vizsgálóeljárást dolgozott ki (*Neuroscience* 13, 1984, 513–525; *Proc. Natl. Acad. Sci. [US]* 82, 1985, 7449–7452). Charles Simonyi kutatói ösztöndíjat (2005) és Akadémiai Díjat (2008) kapott. Publikációinak száma: 137; összesített impaktérték: 376,917; idézetek száma: 3945; független idézetek száma: 3242.

Ajánlók: Kovács L. Gábor, Télegdy Gyula, Vermes István

☞ Maródi László

Bökönyben született 1949-ben. 1991 óta az orvostudomány doktora. A Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Infektológiai és Gyermekimmunológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a fertőző betegségek, a gyermekgyógyászat és az immunológia.

Eredeti megfigyeléseket közölt a fagocitasejtek újszülöttkori defektusairól (*Pediatr. Res.* 18, 1984, 1127). Elsők között publikált adatokat a mannózeceptorok immunvédekezésben játszott szerepéről (*J. Immunol.* 146, 1991, 2783), Gaucher-kórban az NADPH-oxidáz funkcionális defektusáról (*Blood* 86, 1995, 4645). Laboratóriumot hozott létre az immundefektusok génszintű diagnosztikájára és kutatására. Hozzájárult új betegségek mechanizmusok és betegségek genetikai felismeréséhez, és számos új génmutációt írt le (*Science* 321, 2008, 691; *Mol. Immunol.* 46, 2009, 2140). J. PROJECT elnevezésű, szakmai hálózatot szervezett Kelet- és Közép-Európa 18 országában (*Nature Immunol.* 8, 2007, 323; *Lancet* 373, 2009, 2128). Publikációinak impaktfaktora 455, H-indexe 20, idézettsége 1523

(1206 független). Több nemzetközi konferenciát szervezett; nemzetközi tudományos társaságok vezetőségi tagja. Az MTA Orvosi Tudományok Osztálya Infektológiai Munkabizottságának titkára. A Debreceni Egyetem Petrányi Gyula Doktori Iskolájának vezetője. Hat nemzetközi folyóiratnak volt szerkesztőbizottsági tagja. Hat tanítványa szerzett a PhD fokozatot. Az általa szerkesztett *Gyermekegyógyászat* a hazai egyetemeken elfogadott tankönyv. Kitüntetései: Miniszteri dicséret, DAB-plakett, Debreceni Egyetem Publikációs Díja, Dream Makers Award, PPTA-ESID Publication Award.

Ajánlók: Jánossy György, Oláh Edit, Szegedi Gyula

☞ Merkely Béla Péter

Budapesti született 1966-ban. 2006 óta az MTA doktora. A Semmelweis Egyetem Kardiológiai Központ igazgatója, egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete az invazív kardiológia és az elektrofiziológia.

Különleges tehetségének és állhatatos munkájának köszönhetően már fiatalon a Semmelweis Egyetem Kardiológiai Központjának tanszékvezető egyetemi tanára, a Kardiológiai Szakmai Kollégium elnöke, az *Orvosképzés* című folyóirat felelős szerkesztője, valamint az NFÜ TAMOP Semmelweis Híd projekt vezetője. Legfontosabb tudományos eredményei a szívelégtelenség és a ritmuszavarok nem gyógyszeres kezelése, az intervencionális kardiológia, valamint az experimentális és klinikai szívelektrofiziológia területén születtek. Kimutatta az endothelin-1, az endogén vazóaktív peptid arrhythmogen hatását, és bizonyította annak mechanizmusát (*J. Cardiovasc. Pharmacol.* 31, 1998, 437; *Cardiovasc. Res.* 45, 2000, 310). A klinikai gyakorlatban alkalmazott fejlesztései: új cardioverter-defibrillációs ICD-sokkimpulzus és diszkriminációs algoritmus (*J. Cardiovasc. Electrophysiol.* 12, 2001, 824; *J. Cardiovasc. Electrophysiol.* 15, 2004, 646). Igazolta, hogy az akut infarktusz kezelésében a gyógyszerkibocsátó stentimplantáció biztonságos, ugyanakkor hatékonyabb a bare metal stenttel szemben (*New Engl. J. Med.* 355, 2006, 1093). Eredményeit számos rangos nemzetközi közleményben publikálta, impaktfaktora 188,267, független idézettsége 707. Karizmatikus vezetői képessége és kiemelkedő szervezőképessége mellett rendkívüli intenzitású és hatékonyságú gyógyító, kutató és oktató tevékenysége, valamint a betegek iránti példamutató elkötelezettsége teszik a kardiológia hazai és nemzetközi viszonylatban meghatározó egyéniségévé.

Ajánlók: Besznay István, Knoll József, Nász István, Lapis Károly

☞ Pethő Bertalan

Vaján született 1935-ben. 1984 óta az orvostudomány doktora. A Posztmodernológiai Kutatóközpont alapító igazgatója, a Kodolányi János Főiskola Budapesti Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a pszichiátria, az endogén pszichózisok, a pszichometria, a filozófia, a peratológia, az ontológia, az episztemológia, a posztmodernológia.

Meghonosította és továbbfejlesztette a pszichometriai metodológiát a *Téchnikai javaslatok* című könyvében (Akadémiai, 1974), majd „a reliabilitás validitása” koncepció kidolgozásával (Pethő B. et al.: Validity of reliability. *J. Nerv. Mental. Dis.* 195, 2007, 606–613). Mint kutatócsoportjának vezetője, elsőként validálta az endogén pszichózisok „agypatológiailag” orientált nozológiai osztályozását (Pethő B. et al.: DCR Budapest-Nashville in the Diagnosis and Classification of Functional Psychoses. *Psychopathology* 21, 1988, 153–240), az öt éves follow-up vizsgálatok eredményeit önálló monográfiában foglalta össze (*Klassifikation, Verlauf und residuale Dimension der endogenen Psychosen*. Platon, Budapest, Universitätsverlag, Ulm, 2001), majd a valószínűleg egyedülálló 21–33 éves follow-up eredményeit munkatársaival együtt közölte (The predictive validity of the Leonhardian classification of endogenous psychoses. *Eur. Arch. Psychiat. Clin. Neurosci.* 258, 2008, 324–334). *Bartók rejtékútja* (Gondolat, Budapest, 1984) című könyvében eredeti filozófiai koncepciót vázolt fel, majd ezt – *peratológia* néven – sokoldalúan dolgozta ki, részben korszakváltásunk modern vs. posztmodern terminusaiban (*A posztmodern Amerikában* [Vay Tamás írói néven], Budapest, 1991; *Korunk filozófiája*, Budapest, 1992; [szerk. és részben írt]: *Poszt-posztmodern*, Budapest, 1997; *A filozófia híg mosléka*, 2 kötet, Budapest, 1998, 2001; *Határjárás a Modern Végei felé*, Budapest, 2002; *Határjárás posztmodern Végeken*, Platon, Budapest, 2006).

Ajánlók: Gráf László, Palkovits Miklós, Tulassay Tivadar, Tulassay Zsolt, Tusnády Gábor, Ujfalussy József

☞ Poór Gyula

Budapesti született 1952-ben. 2000 óta az MTA doktora. Szakterülete a reumatológia, az oszteológia és a molekuláris biológia. Az Országos Reumatológiai és Fizioterápiás Intézet (ORFI) főigazgatója és osztályvezető főorvosa, a Semmelweis Egyetem egyetemi tanára.

Úttörő munkásságot végzett a tartós ólomexpozíció köszvényét előidéző hatására vonatkozóan. Az első között igazolta férfiakban az osteoporoticus combnyaktáji törések hajlamosító tényezőit és magas halálozás okait (*Osteoporosis Int.* 5, 1995, 419; *J. Bone Miner. Res.* 10, 1995, 1900). Több alapvető közleményt publikált az osteoporosis talaján kialakult csigolyafraktúrák előfordulásáról és kockázati tényezőiről. Elsőként bizonyította a Paget-kór európai prevalenciájának csökkenését (*J. Bone Miner. Res.* 21, 2006, 1545). Az autoimmun betegségek kutatása során az első között számolt be a hepatitis-B és -C-vírus etiológiai szerepéről rheumatoid arthritisben (*J. Rheumatol.* 28, 2001, 474; *J. Rheumatol.* 31, 2004, 1016). Eredeti megfigyeléseket tett többek között a TT-vírus potenciális szerepéről myositisekben és SLE-ben (Ann NY Acad Sci 1050, 2005, 304; *Autoimmun Rev.* 6, 2006, 5), a toll-like receptorok és a szeronegatív spondylitisek kapcsolatáról (*Rheumatology* 45, 2006, 1194), az interferon jelátviteli útvonal up-regulációjáról Paget-kórban (*J. Bone Miner. Res.* 23, 2008, 253), valamint a juvenilis idiopátiás arthritis genetikai asszociációjáról (*Clin. Exp. Rheumatol.* 26, 2008, 1146; *J. Rheumatol.* 36, 2009, 843). Publikációinak

száma: 369, impaktfaktora: 255,873, független idézettsége: 1815. Három WHO szakmai projekt szerzői között szerepel. Iskolateremtő tevékenységét a vezetésével elnyert tudományos minősítések jelzik. A Magyar Reumatológusok Egyesülete elnöke, a *Magyar Reumatológia* főszerkesztője, a Nemzeti Osteoporosis Program elindítója.

Ajánlók: Halász Béla, Mandl József, Petrányi Győző, Spät András

☞ Préda István

Budapesten született 1941-ben. 1991 óta az orvostudomány doktora. A HM Állami Egészségügyi Központ Kardiológiai Osztályának főorvosa és a Semmelweis Egyetem Kardiológiai Központjának professzora.

Megállapításokat tett a hypothermiás kamrafibrilláció mechanizmusára (*Adv. Cardiol.* 21, 1977, 73), a coronaria angioplastica depolarizációs hatására (*J. Electrocardiol.* 27, 1994, 311). Munkatársaival eljárást dolgozott ki EKG-val nem észlelt szívinfarktus kimutatására (*Circulation* 101, 2000, 1015). 1974–75-ben a Caeni Egyetemen kutató, 1990–91-ben a Montreáli Egyetem vendégprofesszora. A Nemzetközi Elektrokardiológia Társaság Tudományos Bizottságának tagja, 2005-től 2007-ig elnöke. 1994 és 2000 között a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem oktatója, majd tudományos rektorhelyettese, 2000 és 2003 között a Semmelweis Egyetem tudományos és külkapcsolati rektorhelyettese. Az MTA–SE Immunogenetikai és Gyulladásbiológiai Kutatócsoport részlegvezetője. 5 könyv, 22 könyvfejezet, 211 lektorált dolgozat szerzője, közleményeinek száma 770, összegzett impaktfaktora 179,341, független idézeteinek száma 2876. Irányítása mellett munkatársai és tanítványai 14 PhD és egy DSc fokozatot szereztek. 1996-tól az Európai Unió Szakorvosi Bizottságában a Kardiológiai Szekció magyar képviselője. 7 nemzetközi folyóirat, köztük a *European Heart Journal* (1989–1991), a *European Journal of Heart Failure* és a *Journal of Electrocardiology*, valamint 5 hazai orvosi lap szerkesztőbizottsági tagja. A Belgyógyász Szakmai Kollégium tagja (1995–2009), a Kardiológiai Szakmai Kollégium tagja (1995-től), 2004-től 2009-ig elnöke. Jelentősebb díjai: Batthyány-Strattmann László-díj (2003), a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje (1997), Pázmány Péter felsőoktatási díj (2006).

Ajánlók: Besznayk István, Eckhardt Sándor, Pásztor Emil, Petrányi Győző

☞ Rosivall László

Budapesten született 1949-ben. 1987 óta az orvostudomány doktora. A Semmelweis Egyetem Kórélettani Intézetének egyetemi tanára, igazgatóhelyettese és az Elméleti Doktor Iskola vezetője. Szűkebb szakterülete az experimentális nefrológia.

Új modellt dolgozott ki az intrarenális mikrocirkuláció felépítésére, bizonyítva az intrarenális postglomerularis áramlás soros kapcsolási jellegzetességét (Mortillaro [ed.]: *Physiol. Pharmac. of Microcirc.* Vol. 1. Acad. Press, New York, 1983, 394–488). Nevéhez fűződik a glomerularis filtrációt szabályozó „short-loop” mechanizmus leírása (*Cell Tissue Res.*

243, 1987, 525–33). A gyomorfal vérkeringésének vizsgálatára először alkalmazta a mikropunkciót (*Microvasc. Res.* 55, 1998, 223–9), és mérte meg a kettős kapilláris rendszerben a filtrációs és a reszorpciós erőket (*Am. J. Physiol.* 275, 1998, H1404–10). Megmérte az intrarenális angiotenzinkonverziót, illetve -termelődést (*Am. J. Physiol.* 252, 1987, F1118–23). Felismerte, hogy a renalis afferens arteriola distalis szakaszának endotheliuma kísérleti emlőszövetekben, illetve emberben is fenesztrált, azaz az afferens arteriola nem egységes szerkezetű, hanem két eltérő felépítésű és működésű szakaszból áll, ezek arányát a szervezet aktuális állapota (a kor, a stressz, az angiotenzin) határozza meg (*Kidney Int.* S30, 1990, 10–15; *J. Am. Soc. Nephrol.* S11, 1999, 172–7). Először tette láthatóvá az afferens arteriola endothelialis nanocsatornáit élő állatban, és mutatta ki, hogy a filtráció már a glomerulus előtti érszakaszban is jelentős (*Am. J. Physiol.* 291, 2006, F1241–7). Kutatási eredményeivel újraértelmezte a juxtaglomerularis apparátus morfológiáját és funkcionális jelentőségét (*Nephrol. Dial. Transplant.* 21, 2006, 2703–07).

Ajánlók: Brassai Zoltán, Magyar Kálmán, Makara B. Gábor

☞ Schaff Zsuzsa

Budapesten született 1943-ban. 1987 óta az orvostudomány doktora. A Semmelweis Egyetem II. Sz. Patológiai Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a patológia, a hepatológia, az onkológia.

A Patológus Szakmai Kollégium és az Onkológus és Sugárterápiás Szakmai Kollégium volt elnöke, a Nemzetközi Patológiai Akadémia (IAP) Magyar Divíziójának elnöke. Kiterjedt nemzetközi tudományos kapcsolatokkal rendelkezik mind Európában, mind az Egyesült Államokban. Legfontosabb tudományos megállapításai a máj- és daganatpatológia, valamint a sejt-vírus kölcsönhatás vizsgálatának területén születtek. Közleményei a májpatológia alapkérdései, a nemzetközi szakirodalom egyik legismertebb szakértőjének tartják (Schaff, Zs.–Nagy, P.: Pathology techniques & grading systems in the diagnosis of HCC. In: Okuda, K.–Tabor, E. [eds]: *Liver Cancer*. Churchill Livingstone, London, 1997). Az elsők között volt, aki a hepatitis-B és -C-vírus strukturális elemeinek májsejtekkel való kapcsolatát igazolta, és rámutatott hepatokarcinogén hatásukra (Barba, G.–Harper, F.–Harada, T.–Kohara, M.–Goulinet, S.–Matsuura, Y.–Eder, G.–Schaff, Zs. et al: Hepatitis C virus core protein shows a cytoplasmic localization and associates to cellular lipid storage droplets, *Proc. Natl. Acad. Sci. USA* 94, 1997, 1200; Kiss, A.–Szepesi, Á.–Lotz, G.–Nagy, P.–Schaff, Zs.: Expression of transforming growth factor alpha in hepatoblastoma, *Cancer* 83, 1998, 690). A sejtkapcsoló fehérjék változását kimutatta daganatokban, ez diagnosztikus és terápiás jelentőségű felismerés (Lódi, Cs.–Szabó, E.–Holczbauer, Á.–Batmunkh, E.–Szigártó, A.–Kupcsulik, P.–Kovalszky, I.–Paku, S.–Illyés, Gy.–Kiss, A.–Schaff, Zs.: Claudin-4 differentiates biliary tract cancers from hepatocellular carcinomas, *Mod. Pathol.* 19, 2006, 460).

Ajánlók: Dóczi Tamás Péter, Halász Béla, Knoll József, Lapis Károly, Nász István, Sótónyi Péter

✎ **Túri Sándor**

Szegeden született 1948-ban. 1990 óta az orvostudomány doktora. A Szegedi Tudományegyetem Gyermekklinikájának igazgatója, az Általános Orvostudományi Kar oktatási dékánhelyettese. Kutatási területe a gyermekgyógyászat, a nefrológia és a hipertónia.

1980-ban Kelet-Európában elsőként vezették be a gyermekek művesekezelését és plazmaferézisét, 2006-ban a veleszületett anyagcsere-betegségek tömegspektrometriás szűrővizsgálatát. Gyermekgyógyászatból és gyermeknefrologiából tankönyvet írt. 3 angol és 10 magyar nyelvű könyvet szerkesztett. Könyvfejezetei: 17 idegen nyelvű, 79 magyar nyelvű. *In extenso* közleményeinek száma: 247, citáció: 608. Munkatársai közül az utóbbi 10 évben 1 szerzett MTA doktora és 12 PhD fokozatot. Kimutatta, hogy hemolitikus urémiás szindróma (HUS) legsúlyosabb eseteiben (*Clinical Nephrology* 1986), Schönlein-Henoch-nephropathiában (*Arch. Dis. Child.* 1986), IgA-nephropathiában (*Pediatr. Nephrol.* 1989) a beteg plazmájában prostaciklintermelést gátló faktor van. A HUS-ban az oxidatív stressz felelős a hemolízisért (*Pediatr. Nephrol.* 1994). A súlyos nephrosis szindrómákban oxidatív károsodás mutatható ki (*Free. Rad. Biol. Med.* 1996). Az urémiások eritropoetin- (EPO) kezelésének első 5 hetében fokozódó oxidatív stressz akadályozza az EPO hatását (*Pediatr. Nephrol.* 1992). A tartós EPO-kezelés viszont antioxidáns védelmet jelent (*Clin. Nephrol.* 2009). A serdülőkori obeshypertóniások és az essentialis hyperthóniások patomechanizmusában lényeges különbség van (*Pediatr. Nephrol.* 2006). Meghatározták a 11–16 éves populáció vérnyomás-percentilértékeit (*Kidney Blood Pr. Res.* 2008). Szerkesztője a *Kidney and Blood Pressure Research*nek, a *Nephrologia és Hypertóniának*, a *Gyermekgyógyászati Továbbképző Szemlének*. Főbb kitüntetései: Korányi Sándor-díj, Schöpf-Mérei Ágoston-díj, Klebelsberg Kunó-díj.

Ajánlók: *Dobozy Attila, Papp Gyula, Télegdy Gyula, Vécsei László*

✎ **Varró András**

Szegeden született 1954-ben. 1998 óta az orvostudomány doktora. A Szegedi Tudományegyetem Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a celluláris szívelektrofiziológia és az antiaritmiás gyógyszerek hatásmechanizmusának kutatása.

Alapvető megállapításokat tett az egyik, jelenleg is széles körben alkalmazott gyógyszer, az amiodaron hatásmódját illetően (*Eur. J. Pharmacol.* 112, 1985, 419–422; 154, 1988, 11–18; *Br. J. Pharmacol.* 117, 1996, 1181–1186). Celluláris szinten elemezte egyéb antiaritmiás gyógyszerek frekvenciafüggő hatását is (*J. Cardiovasc. Pharmacol.* 7, 1985, 482–492; 8, 1986, 178–185; 16, 1990, 757–763; *J. Pharmacol. Exp. Ther.* 233, 1985, 304–311; *Br. J. Pharmacol.* 99, 1990, 124–130; 103, 1991, 1568–1572; *Eur. J. Pharmacol.* 164, 1989, 487–496). Nemzetközileg elismert tudományos eredményeivel hozzájárult a humánszívizom ioncsatorna-szintű működésének megismeréséhez (*Cardiovasc. Res.* 40, 1998, 508–515; 49, 2001, 790–797; *J. Physiol.* 582, 2007, 675–693). Alapvetők azok a megállapításai is, amelyek a szívizom IKs-csatornáinak és repolarizációs tartalékának felismerésére vonatkoznak (*J.*

Physiol. 523, 2000, 67–81; *Br. J. Pharmacol.* 137, 2002, 361–368; 143, 2004, 152–158; *Circulation* 112, 2005, 1392–1399); ezek mára tankönyvi ismeretté váltak. Széchenyi professzori ösztöndíjjal (1997) és Issekutz-díjjal (2007) tüntették ki. Angol nyelvű közleményeinek száma: 181, amelyekre 2116 független idézetet kapott. Közleményeinek összesített impaktfaktora 478,049; Hirsch-indexe: 28; nemzetközi szabadalmainak száma 7. Téma-vezetésével eddig 8 PhD-minősítés született.

Ajánlók: *Ligeti Erzsébet, Papp Gyula, Vécsei László*

Külső tagságra ajánlja

✎ **Balla Tamás**

Gyöngyösön született 1955-ben. 2009 óta az MTA doktora. A National Institutes of Health (Bethesda MD, USA) Section on Molecular Signal Transduction, Program on Developmental Neuroscience, NICHD tenured senior investigadora. Szűkebb szakterülete a molekuláris élettan.

Munkássága a hormonok jelátviteli mechanizmusának megismerésére irányul. Az 1980-as években jellemezte a mellékvesekéregben levő angiotenzin II receptorokat és az angiotenzin hatására létrejövő inozitollipid- és Ca²⁺-válaszokat. A továbbiakban érdeklődése az inozitollipidek felé fordult. Ezek a sejtmembránban található lipidmolekulák kiemelt fontosságúak számos sejtfunkció szabályozásában, és regulációs zavarai számos betegség hátterében állnak. Leírta és megklónozte a foszfatidil-inozitol-4-foszfátot szintetizáló két enzimet. Világszerte alkalmazott fluoreszcens módszereivel a lipidek változásai élő sejtekben láthatóvá tehetőek, és lehetségessé vált szintjük gyors megváltoztatása a sejtmembránban.

Ajánlók: *Ádám Veronika, Damjanovich Sándor, Kovács László, Kúnos György, Makara B. Gábor, Palkovits Miklós, Spät András*

✎ **Egyed-Zsigmond Imre**

Lövétén (Románia) született 1951-ben. 1994 óta az orvostudományok doktora. A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem Patológia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a patológia.

Kutatásainak fő területe a veleszületett szívfejlődési rendellenességek patológiai megismerése, a tüdőerekre kifejtett hemodinamikai hatások következményei. Eredményei: a tüdőerek elváltozásainak morfológiai elemzésen alapuló számítógépes modellezése, korróziós készítmények felhasználásával, a tüdőbiopsziák kórszövettani értékelésének tökéletesítése. Az astrocytaeredetű daganatok érképződményeit, a meningeomák patogenezisét, a primitív neuroectodermális daganatokat tanulmányozta. Kutatásai a májszövet regenerációjának immunhisztokémiai vizsgálatával is foglalkoznak. Román és magyar

nyelvű egyetemi jegyzetek, szakkönyvek, valamint orvostörténeti kötet szerzője és társszerzője. Könyvei saját kutatási eredményeit is tartalmazzák.

Ajánlók: *Sótonyi Péter, Lapis Károly, Péter Mihály Heinrich*

☞ Kádasi Lajos

Ipolyvisken született 1952-ben. 2004 óta a biológiai tudományok doktora. A Szlovák Tudományos Akadémia (SZTA) Molekuláris Élettani és Genetikai Intézete Genetikai Részlegének vezetője, a Comenius Egyetem Természettudományi Karának tanszékvezető-helyettes egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a molekuláris humángenetika.

Molekuláris genetikai módszerekkel feltárta a Szlovákiában leggyakoribb súlyos monogén betegségek genetikai hátterét, ennek alapján kidolgozta és bevezette e betegségek DNS-analízisen alapuló mutációspecifikus diagnosztikáját. Jelentős eredményeket ért el a mucoviscidosis molekuláris genetikai elemzésében (*N. Engl. J. Med.* 329, 1993, 1308; *Nature Genet.* 7, 1994, 169). Azonosított két gént, amelyek károsodása a szlovákiai romák között gyakori, vaksághoz vezető szemrendellenességet okoznak (*J. Med. Genet.* 36, 1999, 290–294). Jelentős eredményeket ért el az alcaptonuriáért felelős gén molekuláris elemzésében is (*Am. J. Hum. Genet.* 67, 2000, 1333). 2008-tól a SZTA Tudós Társaságának tagja.

Ajánlók: *Bauer Győző, Kosztolányi György, Tulassay Tivadar*

☞ Szabó Gyöngyi

Pásztón született 1959-ben. 1991 óta az orvostudomány kandidátusa. A University of Massachusetts Medical School habilitált (tenured) professzora, dékánhelyettes, az MD/PhD program igazgatója, a Hepatológia részleg vezetője és a gasztroenterológia, valamint a hepatológia kutatási igazgatója. Szűkebb szakterülete az immunológia és a májbetegségek.

Elsők között írta le az alkohol moduláló hatását az innate immunrendszeren és az akut és krónikus alkoholfogyasztás ellentétes hatásának molekuláris mechanizmusát. Tudományos eredményei kulcsszerepet játszottak a gyulladásos májbetegségek hátterének megismerésében. Kiemelkedő felfedezése: a C-vírusfertőzésben a monocyták gyulladásos aktiválása, ez a hepatitis-C-vírus core fehérjéje által a TLR2-n keresztül történik (*J. Immunol.* 170, 2003, 5615; *Gastroenterology* 127, 2004, 1513), a dendritikus sejtek elváltozásának mechanizmusai és az abból következő regulatórikus T-sejt-eltérések felismerése (*J. Immunol.* 177, 2006, 6758; *Gastroenterology* 135, 2008, 2119). Laboratóriumában rendszeresen fogad magyar kutatókat.

Ajánlók: *Falus András, Szegedi Gyula, Tulassay Zsolt*

☞ Szabó Sándor

Adán született 1944-ben. 1973-ban szerzett PhD fokozatot. A University of California Irvine & VA Medical Center egyetemi tanára, dékánhelyettese. Szűkebb szakterülete a kísérletes orvostudomány.

Selye Jánossal közös felfedezése, hogy egy vegyület ciszteamin-nyombélfekélyt idéz elő patkányokban. A ciszteamin gátolja a nyombélben a bikarbonátelválasztást, csökkenti a szomatosztinelválasztást, és nyombél-motilitási zavarokat okoz. Kimutatta: a dopamin szerepét nyombélfekély keletkezésében; azt, hogy a glükokortikoidok alapvető szerepet játszanak a gyomornyálkahártya védelmében; valamint hogy a sulfhydrylvegyületek is fontos szerepet játszanak a védelemben. Első volt az érzékszervi elősegítő faktorok szerepének tanulmányozásában a gyomor-nyombél fekélyeknél. Specifikusan irányított kutatásuk új molekulák fontos szerepének kimutatásához vezetett e betegségek kialakulásában, valamint új lehetőségeket tárt fel megelőzésükben és gyógyításukban.

Ajánlók: *Lapis Károly, Palkovits Miklós, Somogyi Árpád*

MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

Domokos Gábor

Budapesten született 1961-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A BME Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a nemlineáris mechanika.

Megválasztása óta tevékenységét széles interdiszciplinaritás jellemzi, szerzőtársaival távoli tudományterületek vezető folyóirataiban publikált. Diszkrét populációdinamikai modellekben rámutatott a környezeti zaj kulcsszerepére. Igazolta, hogy a hátára fordított teknősök talpraállási stratégiája szorosan összefügg a páncél geometriájával. Az aszteroidákon megfigyelt poliéderez geometriára egyszerű mechanikai modell segítségével talált magyarázatot. V. I. Arnold orosz matematikus sejtését igazolva Várkonyi Péterrel bebizonyították a *Gömböc* nevű, homogén, konvex, mono-monostatikus test létezését, és sikerült ilyen testet fizikailag is létrehozniuk. A *Gömböc* a nemzetközi médiában jelentős, a matematikai eredmények között szinte példátlan visszhangot keltett.

Ajánlók: *Gáspár Zsolt, Kollár László Péter, Somlyódy László, Tarnai Tibor*

Kurutzné Kovács Márta

Budapesten született 1940-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építőmérnöki Kar Tartószerkezetek Mechanikája Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a szerkezetek nemlineáris vizsgálata, a gerinc biomechanikai vizsgálata.

Megválasztása óta kísérleteken alapuló viszkoelasztikus numerikus modelleket dolgozott ki a lumbális gerinc nyújtására. A csigolyák törésvizsgálata alapján meghatározta a csonttrikulázos betegek csigolyáinak közelítő nyomási teherbírását a nemek, az életkor, a csontsűrűség és a csigolyák morfológiai jellemzőinek függvényében. A porckorong külső gyűrűjét alkotó rétegek kihajlásának numerikus szimulációját egyoldali kapcsolatokkal támasztott Kármán–Winkler-lemezként modellezte. Numerikus szimulációt végzett gerincszegmentsumok öregedési károsodási folyamatainak és hirtelen bekövetkező sérüléseinek mechanikai követésére. OTKA-kutatócsoportja a gerinc műtéti és konzervatív kezelési eljárásainak mechanikai hátterét vizsgálja kísérleti és numerikus úton.

Ajánlók: *Finta József, Haszpra Ottó, Kaliszky Sándor, Tarnai Tibor*

Roósz András

1945-ben született Weissensteinben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Kar Anyagtudományi Intézetének intézeti igazgatója, az MTA–ME Anyagtudományi Kutatócsoportjának vezetője, egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete az anyagtudomány.

Termodinamikailag megalapozott eljárást dolgozott ki sokalkotós ötvözetrendszerek egyensúlyi fázisdiagramja likvidusz és szolidusz felületeinek számítására. Irányításával módszert dolgoztak ki cellaautomata és a végesdifferencia-módszerek összekapcsolásával komplikált fázisátalakulások szimulációjához. Különböző technológiákkal (centrifugálöntés, lézeres felületötvöztetés, örlés) rézalapú amorf ötvözeteket készítettek tulajdonságaik meghatározásával egyetemben. Vezetésével unikális berendezést építettek, és eljárást dolgoztak ki a mágneses keverés által keltett olvadáékáramlása, kristályosodott szerkezeti hatásának a tanulmányozására nemzetközi kutatócsoportokkal együttműködve. Az eljárás ürkísérelti célokra is felhasználható.

Ajánlók: *Czibere Tibor, Ginsztler János, Kozák Imre, Páczelt István*

Székelly Vladimír

Budapesten született 1941-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A BME Elektronikus Eszközök Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a mikroelektronika és a félvezető eszközök.

Fő tevékenysége az általa korábban kidolgozott félvezető eszközökre és IC-kre alkalmazható termikus mérési és minősítési eljárás finomítása, további részleteinek kimunkálása volt. Az eljárást és az azt realizáló mérőberendezést széles körben használják a legismertebb félvezetőgyártók is. Az utóbbi években új megoldású, Si-chipen megvalósított hőáramszenzort fejlesztett ki, majd eredeti felépítésű mérőműszert dolgozott ki a termikus interfészanyagok hőellenállásának mérésére. Mindezen munkák során a fejlesztésen túl az elméleti hátteret is tisztázta, és publikációkban ismertette. A nemzetközi tudományos életben aktívan részt vesz: külföldi folyóirat-különszámokat szerkeszt, nemzetközi konferenciákat szervez, szerkesztőbizottsági tag.

Ajánlók: *Gyulai József, Lukács József, Tuschák Róbert*

Levelező tagságra ajánlja

Bársony István

Nyíregyházán született 1948-ban. 2001 óta az MTA doktora. Az MTA Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézetének igazgatója, a Pannon Egyetem Nanotechnológiai Tanszékének habilitált egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az elektronikus eszközök, a mikro- és a nanoelektronika.

A mikro- és a nanoelektronikai technológiák nemzetközileg is elismert mérnök-kutatója, e kiemelten fejlődő terület hazai folytonosságának fő letéteményese. 1993-ban települt haza sikeres japán és hollandiai tapasztalatát hozva a mai Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézetbe. Több téma kutatásában napi szinten részt vesz. A 250 szakközleményből, 22 szabadalomból, könyvfejezetekből és tudománynépszerűsítő írásokból álló, nemzetközileg elismert kutatómérnöki munkája mellett – amelyre 260-nál több hivatkozás ismert – kiváló, képzett tudományszervező is. Komplex programot dolgozott ki, amely a szenzorika, a nanotechnológia, illetve a napenergetika kutatására, integrált mikro- és nanoszerkezetek előállítására, valamint a korszerű és komplex anyagvizsgálatra koncentrál. Személyes érdeme: az intézet sikerességének töretlensége az EU keretprogramjaiban: az MFA-t befogadta az EU nanoelektronikai „ENIA” platformja. Ennek partneréül ő szervezte meg az Integrált Mikro- és Nanorendszerek Platformot; az intézetnek sok felsőoktatási kapcsolata van, közös tanszéke a Pannon Egyetemmel is segít a fiatalításban; a „Tanuljunk egymástól” Középiskolás Nyári Kutatótábor ötlete az MFA-nak a Kármán Tódor-díjjal való kitüntetését hozta; az intézet piaci értékű új kutatási eredményeinek átadása ipari partnereknek (Technoorg-Linda, Weszta-T), valamint új vállalkozások alapítása (ANTE, Tactologic) fűződik a nevéhez. Főbb kitüntetései: Most Significant Invention Award (Japán), Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje, Gábor Dénes-díj.

Ajánlók: *Csurgay Árpád, Gyulai József, Roska Tamás, Székely Vladimír*

☞ Czigány Tibor

Budapesten született 1963-ban. 2005 óta az MTA doktora. A BME Gépészmérnöki Kar Polimertechnika Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a kompozit-szerkezetanyagok és -technológiák, az anyagvizsgálat.

Jelentős eredményeket ért el új kompozitanyagok és kompozit-előállítási technológiák fejlesztésében, valamint ipari bevezetésében. Munkáiban a különböző szálerősítésű hőre lágyuló és keményedő mátrixú műanyagok, valamint részben, illetve teljesen lebomló kompozitrendszerek tulajdonságait elemezte (Special manufacturing and characteristics of basalt fiber reinforced polypropylene composites: Mechanical properties and acoustic emission study. *Composites Science and Technology* 66 [16], 2006, 3210–3220). Bevezette az akusztikus emissziós jelanalízis alkalmazását a polimer kompozitok törésmechanikájában. A szakirodalomban elsőként akusztikus lokalizációval meghatározta a károsodási zóna méretét, és bevezette az ismétlődő elemi cella fogalmát (An acoustic emission study of flax fiber reinforced polypropylene composites. *J. of Composite Materials* 38 [9], 2004, 769–778). Kumulatív impaktfaktora 68,470, független hivatkozásainak száma 793. Számos nemzetközi és hazai szakmai-tudományos szervezet tisztségviselője, folyóirat szerkesztője, szerkesztőbizottsági tagja, az Erősített Műanyaggyártók Szövetségének elnöke, az European Society of Composite Materials Council választott tagja, az OTKA Gépészeti-kohászati Zsűri elnöke. Az MTA Szál- és Kompozittechnológiai Bizottság elnö-

ke, közgyűlési képviselő. Iskolateremtő kutató, a Mestertanár aranyérem kitüntetés tulajdonosa, 10 PhD-hallgatója szerzett fokozatot, és 4 hallgatója OTDK I. helyezett. Tanítványa a 2005. évi Ifjúsági Bolyai-díjas és a 2007. évi egyik Junior Prima díjas is.

Ajánlók: *Kollár László Péter, Stépán Gábor, Vajna Zoltán, Palkovics László*

☞ Friedler Ferenc

Veszprémben született 1953-ban. 1995 óta a kémiai tudomány doktora. A Pannon Egyetem Műszaki Informatikai Karának egyetemi tanára, dékán. Szűkebb szakterülete a műszaki informatika, az operációkutatás.

Legfontosabb eredményei az ún. Process Network Synthesis-szel kapcsolatosak. Adott struktúrájú PNS-feladatot leíró, legkisebb bonyolultságú matematikai optimalizálási modell generálására kidolgozta a polinomidő alatt végrehajtható MSG-algoritmust, amelyhez hasonló nem létezett a szakirodalomban (*Comput. Chem. Eng.* 17, 1993, 929). Ennek felhasználásával működik az általa kidolgozott, máig egyedülálló SSG hálózategeneráló algoritmus, amely rendkívüli gyorsaságával tűnik ki (*Chem. Eng. Sci.* 50, 1995, 1755). A feladatmegoldás hatékonyságát tovább növelte az ún. ABB-algoritmus megalkotásával (State of the Art in Global Optimization: Computational Methods and Applications. *Kluwer Acad. Publ.* 1996). Ezáltal kidolgozta a PNS P-gráf módszertannak nevezett egységes matematikai leírását és algoritmikus kezelését. A fent említett algoritmusokat specializálta energiaszolgáltató rendszerek tervezéséhez és sok egyéb alkalmazási feladathoz. Kidolgozta a termelő rendszerek működtetésének, illetve modelljének dinamikus variánsát is. E feladatokra új, ugyancsak hatékony algoritmusokat dolgozott ki (*AIChE J.*, 48, 2002, 2557; *Ind. Eng. Chem. Res.*, 42, 2003, 370; *AIChE J.*, 50, 2004, 403; *Appl. Therm. Eng.* 23, 2003, 1743; *Ind. Eng. Chem. Res.* 45, 2006, 6713). A kidolgozott P-gráf módszertanának erejét igazolta a korábban, rangos folyóiratokban közölt feladatokra történt alkalmazása is. Tudományos eredményeinek fontosságát jelzi, hogy azok jelentős része ma már tankönyvanyag.

Ajánlók: *Markó László, Pap László, Prékopa András, Roska Tamás*

☞ Gáspár László

Budapesten született 1943-ban. 1990 óta a közlekedéstudomány doktora. A KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft.-jének kutatóprofesszora, a Széchenyi István Egyetem egyetemi tanára. Szakterülete az út-, híd- és közúti vagyongazdálkodás.

335 publikációjából az elmúlt 10 évben 8 idegen és 4 magyar nyelvű – általában társszerzős – könyve, 7 magyar könyvrészlete, 29 idegen nyelvű és 116 magyar nyelvű cikke jelent meg. Független hivatkozásainak száma 205 (külföldiek által 89). Az útburkolat-gazdálkodási rendszerek magyarországi meghonosítója és több mint 30 éve nemzetközi szinten elismert szakértője (Highway Performance Modeling in Hungary. *The International Journal of Pavement Engineering & Asphalt Technology* 1, 2000, 44–56). Az elmúlt

15 évben a hídgyártási rendszerek területén is komoly eredményeket ért el. Az első magyar hálózati szintű útburkolat-gyártási rendszer (PMS) kidolgozója (Compilation of First Hungarian Network-Level Pavement Management System. *Transportation Research Record*, 1455, Washington DC 1994, 22–30). Városi és gyorsforgalmi utakra szintén PMS-modelleket alakított ki. Az Országos Közúti Adatbankhoz csatlakozó Idősoros Nyilvántartási Alrendszer modelljét is elkészítette. Az élettartam-mérnöki tudomány elveit, nemzetközileg is elsőként, az útügy területére adaptálta. Kifejlesztette a hazai közúti vagyongyártás alapelveit. Az Európai Unió és az 17 nemzetközi kutatási munkában hazánk képviselője. Az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelent *Útgyártás* című könyve 2004-ben Akadémiai Nívódíjat nyert. A *Journal of Transportation Engineering* és a *Journal of Pavement Engineering & Asphalt Technology* szerkesztőbizottsági tagja.

Ajánlók: Finta József, Kaliszky Sándor, Kurutzné Kovács Márta

✎ Hangos Katalin

Budapesten született 1952-ben. 1993 óta a kémiai tudomány doktora. Az MTA SZTAKI tudományos tanácsadója, a Rendszer- és Irányításelméleti Kutató Laboratórium Folyamatirányítási Kutatócsoportjának vezetője, a Pannon Egyetem Műszaki Informatikai Kar Villamosmérnöki és Információs Rendszerek Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a folyamatmodellezés, a folyamatirányítás és a diagnosztika.

Legjelentősebb tudományos eredményeit nemlineáris dinamikus rendszerek fizikai és kémiai alapú irányítási és diagnosztikai célú modellezésében érte el. Fizikai alapú, a termodinamika második főtétele alapján alapuló tárolófüggvényt konstruált folyamatrendszerek dinamikus modelljeihez abból kiindulva, hogy ezek a modellek a termodinamika nyílt rendszerekre általánosított első főtételeiből származtathatóak. A többléptékű modellezési eljárásra alapozva kidolgozta komplex ipari rendszerek diszkrét technikákkal történő diagnosztikai módszerét. Tudományos eredményeit a vegyipari alkalmazások mellett a Paksi Atomerőmű új modellalapú szabályozórendszereinek kidolgozásakor hasznosították. Érdeklődése, tudása, kapcsolatrendszere interdiszciplináris, így személye a rendszer- és irányításelmélet, valamint a vegyészmérnöki tudományok közötti interdiszciplináris tudományos együttműködés letéteményese lehet. Munkássága eredményeinek oktatására külföldi és hazai egyetemek hívják meg, tudományos iskolájában immár 13 külföldi és hazai tanítványa szerzett PhD fokozatot. Főbb művei: Hangos, K. M.–Bokor, J.–Szederkényi, G.: *Analysis and Control of Nonlinear Process Systems*. Springer-Verlag, London, 2004; Hangos, K. M.–Cameron, I. T.: *Process modelling and model analysis*, Academic Press, London, 2001; Hangos, K. M.–Alonso, A. A.–Perkins, J. D.–Ydstie, B. E.: Thermodynamic approach to the structural stability of process plants. *AIChE Journal* 45 (4) 1999, 802–816.

Ajánlók: Bokor József, Vajda György, Vámos Tibor

✎ Jármai Károly

Miskolcon született 1955-ben. 1995 óta a műszaki tudomány doktora. A Miskolci Egyetem Gépészmérnöki Karán egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a hegesztett szerkezetek tervezése és a szerkezetoptimalizálás.

1995 óta 10 könyv írásában és szerkesztésében vett részt, továbbá 5 könyvfejezetet, 59 lektorált idegen nyelvű, 17 lektorált idegen nyelvű itthoni cikket és 48 lektorált magyar nyelvű folyóiratcikket, 165 nemzetközi és 18 hazai konferenciakiadványban megjelenő anyagot publikált. Munkáira 264 független hivatkozás ismert, közülük 102 külföldi szerzőtől. A hegesztett szerkezetekre vonatkozóan kidolgozott egy modellt a tervezés, a gyártás és a gazdaságosság összekapcsolására. Számos különféle szerkezetnél kimutatta, hogy a különböző technológiák figyelembevétele az optimalizálás során, a hozzájuk tartozó gazdaságossági szempontok figyelembevételével jelentősen megnöveli a hegesztett szerkezet versenyképességét. Foglalkozott az optimális topológia, a szelvényalak és a méret meghatározásával, különféle optimalizáló algoritmusok kiválasztásával (Jármai, K. –Farkas, J.: Cost calculation and optimization of welded steel structures. *J. of Constructional Steel Research*, Elsevier, 50, 1999, 2, 115–135; Farkas, J.–Jármai, K.: *Design and optimization of metal structures*, Horwood Publishers, Chichester, 2008; Jármai, K.–Iványi, M.: *Acélszerkezetek tűzvédelmi tervezése*, Gazdász-Elasztik Kft., Miskolc, 2008). A fenti területekhez kapcsolódóan számos konkrét szerkezet új modelljének kialakítására és optimalizálására, elméletei eredményeinek ipari felhasználására került sor. Mint a Szerkezetoptimalizálás a Miskolci Egyetemen Alapítvány elnöke nagy súlyt fektetett a fiatalok figyelmének felkeltésére a tudomány iránt. 7 éve rendez ún. Hídepítő játékot.

Ajánlók: Czibere Tibor, Kozák Imre, Páczelt István

✎ Józsa János

Győrben született 1957-ben. 2003 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízépítési és Vízgyártási Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a sekély tavak és a hullámteret vízfolyások áramlási, transzport- és morfológiai folyamatainak elmélete, helyszíni és laboratóriumi mérése, valamint két- és háromdimenziós adaptív numerikus modellezése.

A tavak és a folyók hidrodinamikája területén magas szinten ötvözi az elméleti, a mérési és a numerikus modellezési vizsgálatokat. Nevéhez fűződik a szél áramláskeltő hatásának a tófelszín feletti belső határreteg-fejlődés figyelembevételével történő, újszerű leírása (Józsa–Milici–Napoli: Numerical simulation of the internal boundary layer development and comparison with atmospheric data. *Boundary-layer Meteorology* 123, 2007, 159–175). Kidolgozta a tartózkodási idő új, mezőszerű számítási módszerét, amely különösen előnyös a nádas tavak ökológiai szempontból fontos vízcseré-folyamatainak leírására (Józsa–Krámer: Modelling residence time as advection-diffusion with zero-order reaction kinetics. *Proc. Hydroinformatics* 2000). Irányító szerepe volt az áramlások adaptív hálódásalapú modellezési elveinek kidolgozásában (Krámer–Józsa:

Solution-adaptivity in modelling complex shallow flows. *Computers & Fluids* 36 [3] 2007, 562–577). A folyami kutatásokban a finom felbontású sebességeloszlás-mérés meghonosítója, fontos Duna-szakaszok áramlási és morfológiai modellezésének irányítója. Meghatározó szerepe volt a töltésszakadásból eredő elöntések modellezési módszertanának korszerűsítésében, a Szigetköz, illetve számos jelentős Tisza-szakasz árvíz-levezetési vizsgálatában. A szennyezéselkeveredés vizsgálatára Lagrange-féle sztochasztikus szimulációs módszert dolgozott ki. A hazai tavak és folyók mellett eredményei több európai és ázsiai tavon hasznosultak, neves külföldi doktori iskolák témájává váltak.

Ajánlók: *Haszpra Ottó, Kaliszky Sándor, Somlyódy László*

☞ Kóczy T. László

Budapesten született 1952-ben. Az MTA doktora 1998 óta. A Széchenyi István Egyetem egyetemi tanára és dékánja, a BME félállású egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az intelligens számítási rendszerek és alkalmazásai.

A hazai soft computing kutatásban úttörő szerepet játszott. Új fuzzy-képfeldolgozási eljárásokat vezetett be. Legjelentősebb eredményei a szabályalapú modellek interpolációs algoritmusaihoz kapcsolódnak, nevével jelzik az általa bevezetett nemlineáris interpolációs technikát. Klaszterezési és evolúciós-gradiens technikákra alapuló új modellidentifikációs eljárásai a korábbiaknál hatékonyabbak. Közleményeinek száma 390, független hivatkozások 1075, H-faktora: 18, G-indexe 26. 14 tanítványa nyert fokozatot vagy doktori címet. Főbb művei: Botzheim, J.–Cabrita, C.–Kóczy, L. T.–Ruano, A. E.: Fuzzy Rule Extraction by Bacterial Memetic Algorithms. *Int. J. Intell. Syst.*, 2009, 312–339; Baranyi, P.–Kóczy, L.–Gedeon, T.: A Generalized Concept for Fuzzy Rule Interpolation. *IEEE TFS* 2004, 820–837; Kóczy, L. & al: Stability of interpolative fuzzy KH controllers. *FSS* 2002, 105–119; Yam, Y.–Kóczy, L.: Representing membership functions as points in high-dimensional spaces for fuzzy interpolation and extrapolation, *IEEE TFS* 2000, 761–772; Kóczy, L.–Hirota, K.: Size Reduction by Interpolation in Fuzzy Rule Bases. *IEEE TSMC B* 1997, 14–25; Kóczy, L.: Fuzzy if... then rule models and their transformation into one another. *IEEE TSMC B* 1996, 621–637; Han, J. H.–Kóczy, L.–Poston, T.: Fuzzy Hough transform. *Pattern Rec. Letters* 1994, 649–658. Az International Fuzzy Systems Association volt elnöke, az IEEE Computational Intelligence Society elnökségi tagja, az *IEEE Tr. Fuzzy Systems* volt és a *Fuzzy Sets and Systems* jelenlegi társszerkesztője.

Ajánlók: *Györfi László, Keviczky László, Székely Vladimír*

☞ Kollár István

Budapesten született 1954-ben. 1998 óta az MTA doktora. A BME Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a digitális és az analóg jelfeldolgozás, ezen belül a kvantálási és kerekítési hibák, a rendszeridentifikáció és a méréselemzés.

Tudományos munkásságában a jelfeldolgozás elvi és gyakorlati kérdéseire keresi a választ. Jelentős és különleges eredménye a „Frequency Domain System Identification Toolbox for Matlab” programcsomag, amely máig az egyetlen, magyar szerző által a Matlab-programhoz írt, a MathWorks cég által elfogadott és 1994 és 2000 között általuk, majd azóta egy hazai cég által nemzetközileg terjesztett programcsomag. Ez a bonyolult tudományos eredményeket az ipari gyakorlatban is elérhetővé teszi. A felhasználók között nagy autóipari és repülőgép-ipari cégek is szerepelnek. Eredményeit 140 közleményben ismertette, amelyekre mintegy 600 független idézetet kapott. A közlemények között a könyv és könyvfejezetek mellett 30 folyóiratcikk szerepel, ezekből 25 impaktfaktoros. Legjelentősebb alkotása a Bernard Widrow-val közösen írt *Quantization Noise in Digital Computation, Signal Processing, and Control* című 778 oldalas monográfia (<http://www.mit.bme.hu/books/quantization/>, Cambridge University Press, 2008). A hazai és nemzetközi tudományos élet egyik meghatározó egyénisége. A Magyar Tudományos Művek Tára előkészítésében kulcsszerepet játszik. IEEE fellow, 1997 és 2000, illetve 2003 és 2006 között az IEEE Instrumentation and Measurement Society választott vezetőségi tagja.

Ajánlók: *Bokor József, Gyulai József, Springer György*

☞ Lantos Béla

Miskolcon született 1941-ben. 1994 óta a műszaki tudomány doktora. A BME Irányítástechnika és Informatika Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az intelligens robotok, az irányításelmélet és a mesterséges intelligencia.

Legfontosabb publikációi az optimális irányítások elmélete, a robotok identifikációja és adaptív irányítása, a puha számítástechnikán alapuló rendszermodellezés, a többujjas robotkezek differenciálgeometriai elvű mozgástervezése, a mechatronikai rendszerek, valamint a földi és légi járművek irányítása területén jelentek meg. A robotok irányításának, az irányításelméletnek és a mesterséges intelligenciának nemzetközileg elismert szakembere. Legjelentősebb eredményeit a nem skalárkritériumú optimális irányítások elmélete, a nemlineáris prediktív irányítás, a robotok dinamikus modelljének identifikációja, az intelligens robotok, a 3D-s képfeldolgozás, a bonyolult többváltozós nemlineáris rendszerek differenciálgeometriai és fuzzyneuroelveken alapuló irányítása és a mozgástervezés területén érte el. Tudományos eredményeiből három önálló és egy társszerzős monográfiája jelent meg az Akadémiai Kiadónál. Irányításával 9 hallgató szerzett PhD vagy kandidátusi fokozatot. Elméleti és rendszertechnikai eredményeit nagyméretű valós idejű rendszerek tervezésében és megvalósításában alkalmazta itthon és külföldön. Tudományos és állami kitüntetései: MTA és Akadémiai Kiadó Nívódíja (1997), Széchenyi professzori ösztöndíj (1999–2002), Charles Simonyi kutatói díj (2002). Választott tagja az MTA Automatizálási és Számítástechnikai Bizottságának és az IFAC (International Federation of Automatic Control) 3 nemzetközi műszaki bizottságának (Robotics, Optimal Control, Nonlinear Systems).

Ajánlók: *Arató Péter, Keviczky László, Vámos Tibor*

☞ **Monostori László**

Budapesten született 1953-ban. 2000 óta az MTA SZTAKI tudományos igazgatóhelyettese. A BME Gépészmérnöki Karán egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a gyártástudomány, az intelligens gyártórendszerek, a termelésirányítás és -informatika.

Iskolateremtő kutatásai során a mesterséges intelligencia és a gépi tanulás módszerein alapuló új megoldásokat fejlesztett ki a gyártási hierarchia különböző szintjeire jellemző komplexitás, változások és zavarok kezelésére, valós idejű, kooperatív termelési struktúrák kialakítására. Kiemelt publikációi: A step towards intelligent manufacturing: Modelling and monitoring of manufacturing processes through artificial neural networks. *CIRP Annals* 42/1, 1993, 485–488; M., L. et al.: Machine learning approaches to manufacturing. *CIRP Annals* 45/2, 1996, 675–712; AI and machine learning techniques for managing complexity, changes and uncertainties in manufacturing, *Engineering Applications of Artificial Intelligence* 16/4, 2003, 277–291. Eredményeit mintegy 350 publikációban ismertette, amelyek összesített impaktfaktora 31 feletti. Független hivatkozásainak száma 1550 körüli (83%-a külföldi szerzőktől). Elismertségét jelzik elnöki, elnökhelyettesi pozíciói, tagságai nemzetközi akadémiákban és tudományos szervezetekben, szerkesztőbizottsági elnöksége a *CIRP Annals – Manufacturing Technology* és a *CIRP Journal of Manufacturing Science and Technology* folyóiratokban, „associate editori” szerepe a *Computers in Industry*, az *IEEE Transactions on Automation Science and Engineering*, a *Measurement* és a *CIRP Journal of Manufacturing Systems* folyóiratokban. Számos nemzetközi tudományos konferencia szervezőbizottsági tagja, (társ)elnöke, tiszteletbeli elnöke. Humboldt-ösztöndíjas; Gábor Dénes- és Benedikt Ottó-díjas, a Magyar Mérnökakadémia tagja.

Ajánlók: Ginsztler János, Michelberger Pál, Stépán Gábor, Vajna Zoltán

☞ **Réti Tamás**

Budapesten született 1947-ben. 1995 óta a műszaki tudomány doktora. A Széchenyi István Egyetem és a BMF egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az anyagtechnológia és -informatika, ezen belül az anyagtudományi modellezés, a mikroszerkezet-átalakulással járó hő- és felületkezelési eljárások számítógépes szimulációja és technológiai tervezése.

Legjelentősebb eredményeit az ausztenitbomlási folyamatok szimulációja (Réti, T.–Fried, Z.–Felde, I.: Computer simulation of steel quenching process using a multi-phase transformation model. *Computational Material Science* [22], 2001, 261–278), az instacioner hőmérsékletmezőben végbemenő átalakulási folyamatok predikciójára hivatott Scheil–Cahn additívási elv és számítási algoritmus nemlineáris kiterjesztése (Réti T.–Felde, I.: A non-linear extension of the additivity rule. *Computational Material Science* [15], 1999, 466–482), valamint az acélokban hőkezelés eredményeként létrejött szövet-szerkezet és keménységeloszlás predikciója (Réti, T.–Gergely, M.–Tardy, P.: Mathematical Treatment of Non-Isothermal Transformations. *Materials Science and Technology* [3], 1987, 365–371) területén érte el. Újabb eredményei a lézeres felületmódosítás modellezésére és

predikciójára hivatott szimulációs eljárásához kapcsolódnak (Costa, L.–Vilar, R.–Réti, T.: Rapid tooling by laser powder deposition: Process simulation using finite element analysis. *Acta Materialia* 53, 2005, 3987–3999). Több nemzetközi tudományos szervezet, négy angol nyelvű szakfolyóirat szerkesztőségi tagja. Társ szerzője az *ASM Handbook Vol. 4, Heat Treating* című kézikönyv *Computerized Properties Prediction and Technology Planning in Heat Treatment of Steels* (ASM International, 1991, 638–656) című fejezetének, amely az első részletes áttekintés és értékelés a szakterületen elért nemzetközi eredményekről. Közleményeinek száma 238, a független hivatkozásoké 352.

Ajánlók: Prohászka János, Roósz András, Gyenge Csaba

☞ **Rudas Imre**

Budapesten született 1949-ben. 2004 óta az MTA doktora. A Budapesti Műszaki Főiskola egyetemi tanára, rektor. Szűkebb szakterülete az intelligens rendszerek.

A magyar felsőoktatás, a hazai és a nemzetközi tudományos közelet egyik kiemelkedő alakja. Legjelentősebb eredményei: új, real-time megoldásra alkalmas algoritmusok ipari robotok dinamikai és kinematikai feladatainak megoldására, továbbá új, általánosított fuzzy-operátorcsaládok bevezetése, valamint technológiai folyamatok új típusú folyamatmodellezése termékstruktúrák számítógépi modellezéséhez. Eredményei az Elsevier Academic Press, USA kiadásában megjelent önálló könyv, 4 szerkesztett könyv, 29 könyvfejezet, 69 folyóiratcikk és 337 nagy részben nemzetközi konferenciakiadványban publikált előadás formájában jelentek meg. Munkáira 540 hivatkozás ismeretes. Legjelentősebb publikációi: Rudas, I. J.–Kaynak, M. O.: Entropy-based Operations on Fuzzy Sets. *IEEE Transactions on Fuzzy Systems* Vol. 6, No. 1, February 1998, 33–40; Rudas I. J.–Kaynak, M. O.: Minimum and Maximum Fuzziness Generalized Operators. *Fuzzy Sets and Systems* 98, 1998, 83–94; Rudas, I. J.–Horváth, L.: Modeling of Manufacturing Processes Using Petri Net Representation. *Engineering Applications of Artificial Intelligence* Vol. 10, No. 3, 1997, 243–255; Horváth, L.–Rudas, I. J.: *Modeling and Problem Solving Techniques for Engineers*, Elsevier Academic Press, USA, 2004; Bede, B.–Rudas, I. J.–Bencsik, A. L.: First Order Linear Fuzzy Differential Equations under Generalized Differentiability. *Information Sciences* 177, 2007, 1648–1662.

Ajánlók: Arató Péter, Hulko Gábor, Palkovics László

☞ **Tisza Miklós**

Debrecenben született 1949-ben. 1995 óta a műszaki tudomány doktora. A Miskolci Egyetem Mechanikai Technológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a számítógépes mérnöki módszerek és a numerikus modellezés alkalmazása az anyagtudományban és az anyagtechnológiákban.

Szakterületének hazai és nemzetközi szakmai-tudományos körökben elismert személyisége. Főbb tudományos eredményeit a különleges képlékenyalakító eljárások fejleszté-

se, a számítógépes mérnöki módszerek, a szakértői rendszerek, valamint a numerikus modellezés és szimuláció képlekenyalakítási folyamatokra alkalmazásának területén érte el. Számos nagy jelentőségű kutatási projekt vezetőjeként úttörő munkásságot fejtett ki a számítógépes mérnöki módszerek elterjesztésében, hazai fejlesztésű rendszerek kidolgozásában. Szakmai tudományos munkásságát további 33 könyv, tankönyv, egyetemi jegyzet (ebből 11 idegen nyelven), 103 folyóiratcikk (ebből 43 idegen nyelven), valamint 117 nemzetközi és 85 magyar konferencián elhangzott előadás fémjelzi. Ismert független hivatkozásainak száma 236, ebből 149 külföldi hivatkozás. Tudományos munkásságából kiemelendő a világ legnagyobb anyagtudományi kiadója, az American Society of Materials (ASM) által *Physical Metallurgy for Engineers* címen több országban, közöttük az Egyesült Államokban és az Egyesült Királyságban is több kiadásban megjelentetett, angol nyelvű szakkönyve (ASM, Ohio, 2001; London, 2003; Freund Publishing, Tel Aviv, 2001). Az utóbbi 10 évben tudományos munkásságának legfontosabb eredménye, hogy a tudásalapú szakértői rendszerek és a numerikus modellezés integrálásával új alapokra helyezte a képlekenyalakítási folyamatok elméleti elemzését, valamint a számítógépes technológiai és szerszámtervezését.

Ajánlók: *Czibere Tibor, Ginsztler János, Kozák Imre, Páczelt István, Roósz András*

✉ Vajda István

Nagyatádán született 1953-ban. 1997 óta az MTA doktora. A BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar Híradástechnikai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete: a kódelmélet és a kriptográfia.

Az 1980-es évektől kezdve kiemelkedő eredményeket ért el a kriptográfiai rendszerek elmélete, az algebrai kódolás, a korszerű kódolási eljárások, a szórt spektrumú technikákkal kapcsolatos kódoláselmélet és a mobilkommunikációs rendszerek adatbiztonságának a területén. Az elmúlt években legfontosabb elméleti tudományos eredményeit a vezeték nélküli szenzorhálózatok biztonsága, az útkereső-protokollok, a hálózatok elleni támadások védelmi rendszerei, az autentikációs eljárások, a bizonyítható biztonság módszerei, az adatbiztonság elemei, a csipkártyás rendszerek biztonsága, az alkalmazott játékelmélet és a protokollsorozatok tervezése területén érte el. Elméleti munkái közül külön kiemelhető a kódszinkronizációval foglalkozó munkája, amelyben új kódolási eljárást tett közzé a kódszinkronizáció támogatására (Vajda, I.–Einarsson, G.: Code Acquisition for a Frequency-hopping System. *IEEE Trans. on Com.* 35 [5] 1987, 566–568), a frekvenciaugratásos többszörös hozzáférésű csatornáknál alkalmazható kódokkal kapcsolatos publikációja, amelyben a róla elnevezett algebrai kódolási eljárással foglalkozott (Vajda, I.: Code Sequences for Frequency-hopping Multiple-access Systems. *IEEE Trans. on Com.* 43 [10] 1995, 2553–2554) és a bizonyítható biztonsággal kapcsolatos munkája (Ács, G.–Buttyan, L.–Vajda, I.: Provably secure on-demand source routing in mobile ad hoc networks. *IEEE Trans. on Mobile Computing* 5 [11] 2006, 1533–1546).

Ajánlók: *Demetrovics János, Györfi László, Pap László*

✉ Vajda István

Budapesten született 1952-ben. 2003 óta az MTA doktora. A BME Villamos Energetika Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a szupravezetők elektrotechnikai alkalmazásai, a villamosenergia-átalakítók elmélete és tervezése, a mérnöki problémamegoldás.

1996-ban létrehozta a hazai alkalmazott szupravezető-kutatás központját, a SuperTech Laboratóriumot, amely a szupravezetős európai hálózat magyar csomópontja. Nemzetközileg számon tartott elméleti eredménye a „WinTer” nevű számítógépi program a tömbi magas hőmérsékletű szupravezetőket tartalmazó rendszerek mágneses térének számítására. A nemzetközi tudományos közvélemény nevéhez köti a szupravezetős minierőmű koncepcionális tervének kidolgozását, amelynek megvalósítása folyamatban van. Legfrissebb eredménye a nemzetközi kooperációban fejlesztett, magas hőmérsékletű szupravezető alkatrészek felhasználásával készült önkorlátozó transzformátor megvalósítása, amelyben számos eredeti elgondolása ölt testet. Érdeklődése és kutatási iránya az elmúlt években a megújuló villamos energetika hazai ipari produktív eredményező területei felé irányult. Eredeti elgondoláson alapuló kiserőművi nemzetközi fejlesztése most kerül megvalósítási szakaszba (Magyarországi geotermális és talajvizek hőtartalmának biomassza alapú megújuló energiahordozókkal kombinált hasznosítása; modellkiserőmű komponenseinek és tervének lépcsőzetes megvalósítása, EGT és Norvég finanszírozási mechanizmusok program 2009–2011, 0121/NA/2008-3/ÖP). Meghatározó szerepet vállalt a szakterületi felsőoktatás fejlesztésében. Élő és eredményes hazai és nemzetközi kooperációt hozott létre ipari megvalósító, új termékfejlesztő tevékenységek összehangolt végzése érdekében. Megalapozta a szakterületen működő hazai magasszintű oktató-kutató központ létrehozását.

Ajánlók: *Lukács József, Nagy István, Tuschák Róbert*

✉ Vajk István

Érden született 1951-ben. 2007 óta az MTA doktora. A BME Villamosmérnöki és Informatikai Kar Automatizálási és Alkalmazott Informatikai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az irányításelmélet és az alkalmazott informatika.

Magas szinten ötvözi az elméletet a gyakorlattal. Számos adaptív irányítási és becslési algoritmust dolgozott ki, amelyeket ipari körülmények között sikerrel alkalmaztak (Adaptive load-frequency control of the Hungarian power-system, *Automatica*, 21; A novel adaptive control system for raw material blending, *IEEE Control Systems Magazine* 23; Internal model-based controller for solar plant operation, *Computers and Electronics in Agriculture* 49; Load forecasting using nonlinear modelling, *Control Engineering Practice* 13). Új szinguláris értékdekompozíció alapú identifikációs módszeralkadot fejlesztett ki, amely általános zajfeltételek mellett képes lineáris és nemlineáris dinamikus rendszerek robusztus identifikációjára. Általánosította a Koopmans–Levin-módszert. Számítási komplexitás szerint skálázható algoritmust adott EIV- (errors-in-variables) alapú

identifikációs feladatok megoldásához. Kiterjesztette az SVD-alapú becsléseket nemlineáris rendszerek identifikációjára. Módszert dolgozott ki a folyamat- és zajparaméterek együttes becslésére. (Identification of nonlinear errors-in-variables models [*Automatica* 39]; Identification methods in a unified framework [*Automatica* 41]; Parameter estimation from noisy measurements [*International Journal of Systems Science* 39]). Figyelemre méltó összefoglaló jellegű munkákat írt a szakma meghatározó kézikönyveibe (*Instrument engineers' handbook*, CRC Press, 2006; *Springer Handbook of Automation*, Springer-Verlag, 2009).

Ajánlók: Lukács József, Nagy István, Tuschák Róbert

Winkler Gábor

Szombathelyen született 1941-ben. 2004 óta az MTA doktora. A Széchenyi István Egyetem Építészettörténeti és Városépítési Tanszékének és a Nyugat-magyarországi Egyetem Építészeti Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a városépítéset, az építészettörténet és a műemlékvédelem.

Pápa műemléki belváros rendezésére készített terve az 1970-es évektől a történeti szemléletet tette meghatározóvá a hazai várostervezésben (*Építés-Építészettudomány*, 1982, XIV/3–4; 2002, XXX/1–2, 3–38). *A historizmus főbb irányzatai a XIX. század európai építészetében* (*Építés-Építészettudomány*, 1975, VII/3–4, 357–367) című tanulmányában a legújabb európai kutatások eredményeinek figyelembevételével kidolgozta a 19. század építészetének új, korszerű építészettörténeti periodizációját, és az új periodizációs rendszert elismertette és bevezette a hazai építészettörténeti kutatásban. *A Sopron építésze a 19. században* (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1988) című könyve példaként szolgált a kor-szak építészeti értékeinek feldolgozásában. Eddig 21 tudományos könyvet, 39 könyvfejezetet és 206 cikket publikált. A legújabb kor építészeti emlékeinek védelmére kidolgozta a „helyi védelem” módszerét, amelyet 1998-ban belefoglaltak „Az épített környezet alakításáról és védelméről” szóló törvénybe. Kiemelkedő fontosságú történeti együttesek helyreállítását tervezte (Csorna: premontrei prépostság, Győr: belvárosi tömbrekonstrukció). Alkotásait, tudományos és oktató munkáját Ybl Miklós-díjjal, Magyar Műemlékvédelemért díjjal, Hild János-éremmel, Pázmány Péter-díjjal és a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjével jutalmazták. Sikeresen képviseli hazánkat a világ szakmai életében. Eredményesen működik közre országhatárokon átívelő kutatások szervezésében. Közreműködésével és javaslatára 27 hazai helyreállítás részesült Europa Nostra díjban.

Ajánlók: Cságoly Ferenc, Finta József, Kollár László

Külső tagságra ajánlja

Csibi Vencel-József

Kolozsváron született 1945-ben. 1990-ben szerezte meg PhD fokozatát. A Kolozsvári Műszaki Egyetem professzora. Szűkebb szakterülete a fogaskerék-hajtások, a mechatronika.

Kutatásai a mechanizmusokkal, a különleges fogaskerék-hajtásokkal, a mechatronikával kapcsolatosak. Többek között ciklois hajtómű bolygókerékeinek profilszámításával, méretezésével, szerszámozásával, a prototípus legyártásának irányításával, különböző típusú fogaskerék-hajtások tervezésével, gyártásával, hajlékony kötött mechanizmusok méretezésével, gyártásával foglalkozik. Eredményeit több fogaskerékszakkönyvben, mintegy 110 közleményben tette közre. A KAB-ban és az EMT-ben elnökhelyettesként segíti a közösségi tudományos érdekek megjelenítését, az egyetemi és a tudományos képzést, a romániai magyar tudományos közösségen belüli kapcsolatok erősítését, a magyar–román szakmai együttműködés szorosabbá tételét, a magyar szakmai nyelv ápolását.

Ajánlók: Ginsztler János, Maros Dezső, Páczelt István

Sztiapanovits János

Pécsett született 1946-ban. 1980 óta a műszaki tudományok kandidátusa. A Vanderbilt University egyetemi tanára, Distinguished Professor és az Institute of Software Integrated Systems igazgatója. Szűkebb szakterülete a szoftverintegrált rendszerek kutatása, fejlesztése.

Kutatási területe nagy szoftverrendszerek tervezése, megbízhatósága és alkalmazása. 339 jegyzett tudományos publikáció szerzője, ezekre 2426 hivatkozás történt. A modellintegrált programszintézissel (Long–Misra–Sztiapanovits: Increasing productivity at Saturn. *IEEE Computer* Vol. 31 [8], 35–43) és a beágyazott szoftverek modellintegrált fejlesztésével (Karsai–Sztiapanovits–Ledeczki–Bapty: Model-integrated development of embedded software. *Proc. of IEEE* Vol. 91 [1], 2003, 145–164) foglalkozó munkája említhető külön. Tudományterületén iskolát teremtett. Kiemelkedő kutatásszervezési tevékenységet folytat, elsősorban az Egyesült Államok légierijének és űrkutatásának tudományos programjai keretében.

Ajánlók: Gertler János, Pap László, Péceli Gábor

KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

Antus Sándor

Szegeden született 1944-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Debreceni Egyetem Szerves Kémiai Tanszékének egyetemi tanára, az MTA–DE Szénhidrátkémiai Kutatócsoportjának vezetője. Szűkebb szakterülete a természetes eredetű vegyületek kémiája és a kiroptikai spektroszkópia.

2004 óta számos *O*- és *N*-heterociklusos antidiabetikus, antifungális, antioxidáns, dopaminerg, májvédő és véráldagsgátló hatású vegyület szintézisét és szerkezetigazolását valósította meg (*Chem. Biodiv.* 1, 2004, 1668; *Eur. J. Org. Chem.* 2005, 4061 és 4563; *Phytomed.* 13, 2006, 85; *Bioorg. Med. Chem.* 15, 2007, 4048; *Eur. J. Org. Chem.* 292, 2007, 3206 és 4845; *Nat. Prod. Res.* 22, 2008, 383; *Org. Lett.* 11, 2009, 2619; *Helv. Chim. Acta.* 92, 2009, 1359). Közleményeinek száma: 298, ebből 163 SCI-közlemény, összesített IF: 231,056 (2004 óta: 53), amelyekre 1144 független hivatkozás történt. Hirsch-indexe 20. Munkásságát 2008-ban a Paderborni Egyetem Emlékérmével ismerték el.

Ajánlók: Blaskó Gábor, Hollósi Miklós, Lempert Károly

Hargittai Magdolna

1945-ben született Pécsen. 2004-től az MTA levelező tagja. A BME Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszékének és az MTA–BME Anyagszerkezeti és Modellezési Kutatócsoportjának kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete a molekulaszerkezet-kutatás.

Kimutatta a Renner–Teller-hatást gázfázisú fémlalogenid molekulákban (*Chem. Eur. J.* 14, 2008, 5130), és újabb rendszerekben bizonyította a Jahn–Teller-hatás jelentkezését (*J. Am. Chem. Soc.*, 127, 2005, 8133). Kimutatta a relativisztikus hatásokat a molekulageometria alakulásában (*Chem. Eur. J.* 15, 2009, 158). Felkérésre beszámolt munkásságáról (*Accounts of Chemical Research* 42, 2009, 453). 2004 óta 5 könyve (társszerzővel), 4 könyvfejezete, 25 tudományos közleménye és 22 ismeretterjesztő cikke jelent meg. Tudomány-metriai adatai (zárójelben 2004 óta): független hivatkozások: 2910 (753), összesített IF: 261,3 (81,6), Hirsch-indexe 34.

Ajánlók: Görög Sándor, Nánay-Szabó Gábor, Vértess Attila

Pukánszky Béla

1950-ben született Debrecenben. 2004-től az MTA levelező tagja. A BME Fizikai Kémia és Anyagtudományi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az MTA Kémiai Kutatóközpont Anyag- és Környezatkémiai Intézetének osztályvezetője. Szűkebb szakterülete a heterogén polimerrendszerek szerkezet-tulajdonság összefüggéseinek vizsgálata.

Levelező taggá választása óta feltárta a polimer/rétegszilikát nanokompozitok szerkezetét (*Macromol. Mater. Eng.*, 291, 2006, 858), és módszert javasolt a szerkezet mennyiségi jellemzésére (*Polymer*, 47, 2006, 4638). Azonosította a természetes szállal erősített kompozitokban lejátszódó mikromechanikai deformációs folyamatokat (*Compos. Sci. Technol.* 69, 2009, 1653). Különböző módszerekkel biológiai lebontható polimereket és kompozitokat állított elő (*Eur. Polym. J.*, 44, 2008, 357), és meghatározta jellemzőiket. Tudományos közleményeinek száma 205, amelyekre 2041 esetben hivatkoztak, Hirsch-indexe 24. Több nemzetközi és hazai szakmai és tudományos szervezet tagja vagy tisztségviselője.

Ajánlók: Dékány Imre, Pálincás Gábor, Penke Botond

Levelező tagságra ajánlja

Fogarasi Géza

Kolozsváron született 1942-ben. 1989 óta a kémiai tudomány doktora. Az ELTE Kémiai Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az elméleti kémia, ezen belül a szerkezetkutatás.

Az elméleti szerkezeti kémia egyik magyar úttörője, öteznél több független idézete van, Hirsch-indexe 30. Pulay Péterrel együtt hatékony módszereket dolgozott ki molekulák geometriai paramétereinek és rezgési színekének kvantumkémiai meghatározására. Ezek a munkák alapvetően hozzájárultak ahhoz, hogy ma már a gyakorló kémikus is rutinszerűen alkalmazza a kvantumkémiai módszereket. Legismertebb cikkére (Pulay, P.–Fogarasi, G.–Pang, F.–Boggs, J. E.: Systematic ab Initio Gradient Calculation of Molecular Geometries, Force Constants, and Dipole-Moment Derivatives. *J. Am. Chem. Soc.* 101, 1979, 2550) eddig 1400 idézetet kapott, 30 év után is évente ötvenszer idézik. A cikk a 64. helyen került be a *Journal of the American Chemical Society* 125 éves történetének legsikeresebb 125 cikke közé (*J. Am. Chem. Soc.* 125, 2003, 1). Bevezette a természetes koordináták fogalmát a molekulák rezgési analízisében (Fogarasi, G.–Zhou, X. F.–Taylor, P. W.–Pulay, P.: The Calculation of ab Initio Molecular Geometries – Efficient Optimization by Natural Internal Coordinates and Empirical Correction by Offset Forces. *J. Am. Chem. Soc.* 114, 1992, 8191). Kiemelendők a biológiai jelentőségű vegyületekre vonatkozó számításai. Legújabbabban *ab initio* molekuladinamikával foglalkozik: a kvantumkémia ezen új területén atomi szinten követhető egy kémiai reakció lefolyása. Jelentős tudományos vezető érdeme az ELTE Elméleti Kémiai Tanszék létrehozása, ahol 1984 és 2007 között hat nemzetközileg elismert kutató egyetemi tanár dolgozott.

Ajánlók: Hargittai Magdolna, Nánay-Szabó Gábor, Pálincás Gábor

☞ Hermecz István

Szegeden született 1944-ben. 1985 óta a kémiai tudomány doktora. A sanofi-aventis/Chinoin senior direktora, a Chinoin–BME kihelyezett Gyógyszeripari Tanszék vezetője, a Semmelweis Egyetem címzetes egyetemi tanára, a BME és a Szegedi Tudományegyetem magántanára. Szűkebb szakterülete a gyógyszerkutatás és a gyógyszerfejlesztés.

Nitrogénhídós heterociklusok új átrendeződéseit ismerte fel, tisztázta érvényességi körüket, reakciómechanizmusait (*Adv. Het. Chem.* 54, 1992, 1–452). Megvalósította a ciprofloxacinnal független szintézisét (WO 88/07993). Rutecarpinalkaloidek egyszerű új totálszintézisét dolgozta ki (*Tetrahedron Lett.* 22, 1981, 4861; 33, 1992, 2995). A kétmilliárd USD éves forgalmú latanoproszt (5,466,833 US Pat.), PGE₁, PGE₂ ipari totálszintézisét valósította meg. Az *N*-propargil-*terc*-*N*-oxidok Meisenheimer-átrendeződésével versengő új átrendeződés elméleti alapjait tisztázta (*JOC* 66, 2001, 7219; *JACS* 127, 2005, 7615). Kutatási eredményei 3 eredeti gyógyszer létrehozásában (probon, latanoproszt, flisint), >340 közleményben, (összesített IF >310, Hirsch-indexe 27, független hivatkozás >1700), 6 könyvben és >130 szabadalomban foglalhatók össze. Az MTA Gyógyszerkémiai és Gyógyszertechnológiai Munkabizottságának elnöke (1996 óta). A *The Open Org. Chem. J.* főszerkesztője (2007). A BME-n a Gyógyszerkutatás, gyógyszerfejlesztés című önálló tárgyat oktatja. Irányításával 17 PhD- és 5 kandidátusi disszertáció készült. Elismerései: Zemplén Géza-díj (1984), Kiváló Feltaláló (1985), FM Innovációs Díj (1994), Jedlik Ányos-díj (1997), Gábor Dénes-díj (1997), Preisich Miklós-díj (2000), Széchenyi-díj (2005), Issekutz Béla-díj (2006), a Szegedi Egyetem Aranyérme (2009).

Ajánlók: Antus Sándor, Blaskó Gábor, Szántay Csaba

☞ Hudecz Ferenc

Budapesten született 1952-ben. 1993 óta a kémiai tudomány doktora. Az ELTE Szerves Kémiai Tanszékén működő MTA–ELTE Peptidkémiai Kutatócsoport vezetője, az ELTE rektora. Szűkebb szakterülete a biomolekuláris kémia, a bioorganikus kémia és az immunkémia.

Legfontosabb eredményei: mikrobiális eredetű, valamint tumoros szövetekből származó fehérjék antigénszerkezetének feltérképezése, epitópok azonosítása klasszikus és kombinatorikus kémiai módszerekkel (*Mol. Immunol.* 27, 1990, 795–802; *J. Peptide Sci.* 10, 2004, 56–65). A természetes fehérjéknél hatékonyabb immunreakciót kiváltó „szuper-antigének” szintézise, amelyek alkalmasak a Herpes simplex vírus (*Biopolymers* 84, 2006, 383–399), illetve a *M. tuberculosis* fertőzés (*Biopolymers* 73, 2004, 467–476), valamint bizonyos tumorok (*PNAS* 102, 2005, 413–418) korai kimutatására és szintetikus vakcinák kifejlesztésére. Új polipeptidhordozók családjának kialakítása mellett bizonyította, hogy a vegyületek sejtbe jutásában az A típusú „scavenger” receptor vesz részt. Kiemelkedő eredménynek számít annak a daunomicin tartalmú konjugátumnak a szintézise, amely *in vivo* kísérletekben leukémiás állatok teljes gyógyulását eredményezte. E vegyület rezisztens tumorsejtekre is hat (*Med. Res. Rev.* 25, 2005, 679–786). Egy másik konjugátum

számottevő parazitaellenes hatást mutat a WHO által kiemelt célpontnak tekintett *Leishmania donovani* fertőzött egerekben. Hazai és nemzetközi bizottságokban, egyesületekben kiemelkedő és többszörösen díjazott tudományos szervező tevékenységet végez.

Ajánlók: Medzihradzsky Kálmán, Sohár Pál, Tőke László

☞ Huszthy Péter

Nyáregyházán született 1950-ben. 1995 óta a kémiai tudomány doktora. A BME Szerves Kémia és Technológia Tanszékének egyetemi tanára, tanszékvezető-helyettes, az MTA–BME Alkaloidkémiai Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a szerves kémia, a szupramolekuláris kémia.

Főbb eredményei: számos piridin-, akridin- és fenazineegységet tartalmazó enantiomer-tiszta koronaétert állított elő, és vizsgálta ezek enantiomer felismerését protonált primer aminók, aminosavak és azok származékaival szemben (*J. Amer. Chem. Soc.* 115, 1993, 4318; *J. Org. Chem.* 56, 1991, 3330; 57, 1992, 5383; 61, 1996, 8391; *Tetrahedron* 55, 1999, 1491). Optikailag aktív piridino- és akridino-18-korona-6-étereket kovalens kötésekkel szilikagélhez, illetve polimergyantához kötött, és az így kapott királis állófázisokon racém protonált primer aminókat, aminosavakat és azok származékait rezolválta (*Tetrahedron: Asymm.* 10, 1999, 2087; 10, 1999, 4573; 17, 2006, 1883; *Tetrahedron* 64, 2008, 1012). Piridon-, tiopiridon-, akridon-, diarilfoszfinsav- és dialkilhidrogénfoszfát-egységet tartalmazó koronaétereket szintetizált és tanulmányozta azok molekuláris felismerését (*Anal. Chem.* 60, 1988, 1694; *Tetrahedron* 57, 2001, 4967; 59, 2003, 9371; 64, 2008, 10107; *Tetrahedron: Asymm.* 15, 2004, 1487; 17, 2006, 2538). Tudományos közleményei: 109 folyóiratcikk, 1 könyvfejezet és 8 szabadalom, amelyekre 973 független hivatkozást kapott. 18 szakmai bizottságban végez, illetve végzett értékes munkát. Öt évet dolgozott a Brigham Young Egyetemen (Provo, UT, USA). Díjai: Árvízvédelemért érem (1970), Széchenyi professzori ösztöndíj (1997–2000), Görög Jenő-díj (2002), Zemplén Géza-fődíj (2006), Bruckner Győző-díj (2007) és Erdey László-díj (2007).

Ajánlók: Antus Sándor, Fülöp Ferenc, Lempert Károly

☞ Inzelt György

Budapesten született 1946-ban. 1989 óta a kémiai tudomány doktora. Az ELTE egyetemi tanára, az Elektrokémiai és Elektroanalitikai Laboratórium, valamint az ELTE Kémiai Doktori Iskola vezetője. Szűkebb szakterülete a fizikai kémia, az elektrokémia és az elektroanalitika.

Tudományos közleményeinek száma 473 (ebből SCI-folyóiratban 174). Négy könyv, 3 egyetemi jegyzet és 15 könyvfejezet szerzője. Közleményeire 2708 hivatkozás történt. Hirsch-indexe 33. Rangos nemzetközi konferenciák meghívott előadója, szervezője. Kutatási eredményei nagymértékben hozzájárultak az elektrokémiában új utat nyitó polimerelektrodokban végbemenő töltéstranszport és szorpciós folyamatok mechanizmusának

tisztázásához (Bard, A. J. [ed.]: *Electroanal. Chem.* Vol. 18, Dekker, New York, 1993, 89–241; *Electrochim. Acta* 45, 2000, 2403; *Conducting Polymers* Springer, Heidelberg, 2008). A nanogrammmnyi felületi tömegváltozások mérésére alkalmas elektrokémiai kvarckristály-mikromérleg készülékével (szabadalom 1996) elsőként mutatta ki a galvanosztatikus potenciáloszcillációkat kísérő periodikus felületi tömegváltozásokat (*J. Phys. Chem.* 97, 1993, 6104). Sikeresen alkalmazott poliazinelektrodát az emberi vér hemoglobintartalmának gyors meghatározására (*Anal. Chim. Acta* 385, 1999, 119). Az impedanciaspektroszkópia területén elért eredményei széleskörűen elismertek (*Electrochim. Acta* 36, 1991, 847, 1355; 44, 1999, 2037). Az utóbbi időben szilárd fázisú elektrokémiai kísérletei és a tüzelőanyag-cellákkal kapcsolatos kutatásai keltettek jelentős visszhangot. 1999-ben jelent meg *Az elektrokémia korszerű elmélete és módszerei* című könyve. Kitüntetései: Doctor Honoris Causa (Babeş-Bolyai Egyetem, Kolozsvár, 2000), Polányi Mihály-díj (2004), ISE Fellow (2009).

Ajánlók: Orbán Miklós, Solymosi Frigyes, Tóth Klára

✎ Kiss Tamás

Debrecenben született 1950-ben. 1994 óta a kémiai tudomány doktora. A Szegedi Tudományegyetem Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a koordinációs kémia és a bioszervetlen kémia.

Tudományos munkája a biológiai szempontból is fontos kis és újabban a nagy biomolekulák létfontosságú, illetve toxikus fémionokkal képzett komplexek egyensúlyi, szerkezeti és részben kinetikai vizsgálata. Meghatározta több biomolekula-család, így a catecholaminok (Kiss T.: *Handbook of Metal-Ligand Interactions in Biological Fluids*, Part I. 1. [eds.: Berhon, G.–Dekker, M., New York, 1995, 717–724]), az aminoszfátok (Kiss, T.–Lázár, I.: *Aminophosphonic and Aminophosphonic Acids*. [eds.: Kukhar V. P.–Hudson, H. R. Wiley, New York, 2000, Chapter 9., 285–326]) és egyes oligopeptidek (*J. Coord. Chem.* 21, 1990, 289–292) átmenetifém-ionokhoz való kötődésének jellemzőit, a komplexek oldatbeli sajátságait. Több inzulinutánzó hatású fémkomplex vérszérumban való megoszlását modellezték a különböző kis és nagy molekulatömegű alkotók között, korszerű analitikai módszerekkel és *ex vivo* mérésekkel igazolták (Kiss, T.–Jakusch, T.–Hollender, D.–Dörnyei, Á.–Enyedy, É. A.–Pessoa, J. C.–Sakurai, H.–Sanz-Medel, A.: *Coord. Chem. Rev.* 252, 2008, 1153–1162). Eredményeit – számos társszerzővel – eddig 238, nemzetközi folyóiratban megjelent tudományos közleményben publikálta. Ezek összesített hatása 375, a független hivatkozások száma közel 2500. 35 alkalommal tartott előadásokat meghívott előadóként, és 65 alkalommal tartott szemináriumi előadást külföldi egyetemeken. Szakmai kapcsolatban áll lengyel, osztrák, portugál, olasz, brit, amerikai és japán kutatókkal.

Ajánlók: Beck Mihály, Penke Botond, Tóth Klára

✎ Kollár László

Kaposváron született 1955-ben. 1996 óta a kémiai tudomány doktora. A Pécsi Tudományegyetem Szervetlen Kémia Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a fémorganikus kémia és a homogén katalízis.

Tudományos publikációinak száma 318 (SCI-folyóiratban 175, ebből 72 az utóbbi 5 évben), könyv 2, könyvfejezet 4, összesített IF: 353,2. Független hivatkozásainak száma 1350. Nemzetközi konferenciákon 20 meghívott vagy plenáris előadást tartott. Az enantioszelektív homogén katalitikus reakciók területén ketonok hidrogénezésénél, alkének hidroformilezésénél az addig ismert legjobb optikai hozamokat érte el. Ez lehetővé tette számos értékes királis építőelem (2-aril-propanal-származékok, 2-formil-oxazolidin, formil-borostyánkősav-származékok) hatékony szintézisét (*J. Organomet. Chem.* 232, 1982, C17; 330, 1987, 305; 453, 1993, 155; 694, 2009, 219). NMR-vizsgálatok és modellvegyületek segítségével tisztázta, hogy a Pt-komplexek katalizálta hidroformilezés katalitikusan aktív intermedierei többségükben komplex kationok. Ezzel évtizedek óta vitatott kérdéseket tudott megválaszolni (*Inorg. Chem.* 33, 1994, 5708; *Organometallics* 15, 1996, 1345; *J. Organomet. Chem.* 693, 2008, 1127). Kidolgozta szteránvázas enol-triflátok és jódkének több olyan homogénkatalitikus kapcsolási és karbonilezési reakcióját, amelyek kiváló hozammal szolgáltatnak szteroidokat, nikotinsavamidokat és *N*-heterociklusos származékokat, így gyakorlati fontosságú gyógyszeripari céltermékek váltak könnyen hozzáférhetővé (*J. Org. Chem.* 62, 1997, 1326; 64, 1999, 5921; *Chem. Rev.* 103, 2003, 4095; *Tetrahedron* 64, 2008, 9874; 65, 2009, 4795). Díjai: Széchenyi professzori ösztöndíj (1997), Oláh György-díj (1998), Akadémiai Díj (2003).

Ajánlók: Joó Ferenc, Markó László, Tőke László

✎ Kövér Katalin

Debrecenben született 1956-ban, 2002 óta az MTA doktora. A Debreceni Egyetem Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az NMR-spektroszkópia metodikai fejlesztése és az általa kidolgozott új mérés-technikai módszerek alkalmazása a kémiai szerkezetkutatásban.

Kiemelkedő kutatási eredményei: biológiai fontos vegyületek, biopolimerek, makromolekulák szerkezetének felderítése és molekuladinamikájának tanulmányozása (*J. Am. Chem. Soc.* 118, 1996, 2143; *J. Phys. Chem. B* 108, 2004, 9287; *Eur. J. Org. Chem.* 296, 2007). Nemzetközi feltűnést keltettek metodikai fejlesztései: a relaxációs idők és a relaxációs interferencia mérésére alkalmas új pulzusszekvenciák kidolgozása és a már ismertek előnyös módosítása. Ezeket a módszereket sikeresen alkalmazta bonyolult molekulák szerkezetének tisztázására és dinamikai paramétereinek meghatározására (*Prog. NMR Spectr.* 19, 1987, 223; *J. Am. Chem. Soc.* 119, 1997, 1336; *J. Magn. Reson.* 167, 2004, 273). A szerkezet-hatás összefüggések felderítése céljából foglalkozott bioaktív, receptorhoz szelektíven kötődő peptid-ligandumok és hormonok vizsgálatával (*J. Am. Chem. Soc.* 118, 1996, 7280; *Peptides* 30, 2009, 557). Részletesen tanulmányozta a fehérjék szerkezetét, molekuláris mozgásait

és intermolekuláris kölcsönhatásait (*J. Biomol. NMR* 15, 1999, 265; *J. Mol. Biol.* 379, 2008, 953). Sikeresen vizsgálta, molekulamodellezést is alkalmazva, a ligandum-fehérje kölcsönhatásokat (*Magn. Reson. Chem.* 45, 2007, 745; *J. Am. Chem. Soc.* 129, 2007, 11579). Tudományos cikkeinek száma 152 (132 WOS-referált folyóiratban), és 5 könyvfejezet szerzője. Összesített IF: 289,1, független idézetek száma 1016, Hirsch-indexe 21. Díjai: Erdey László-díj (1986), Széchenyi professzori ösztöndíj (1998–2001).

Ajánlók: *Blaskó Gábor, Hargittai Magdolna, Sohár Pál*

✎ Perczel András

Budapesten született 1959-ben. 1998 óta az MTA doktora. Az ELTE Szerves Kémiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az MTA–ELTE Fehérjemodellező Kutatócsoportjának a vezetője. Szűkebb szakterülete a peptidok és a fehérjék térszerkezetének vizsgálata szintetikus, spektroszkópiai és számítástechnikai módszerekkel.

Nemzetközileg elismert úttörő munkát folytat a molekuláris biológiai kutatások területén. A fehérjék másodlagos szerkezeti elemeinek kvantitatív meghatározására világszerte használt módszert dolgozott ki. (Perczel, A. et al.: Convex constraint analysis: A natural deconvolution of circular dichroism curves of proteins. *Protein Eng.* 4, 1991, 669; Perczel, A. et al.: Analysis of the circular dichroism spectra of proteins using the convex constraint algorithm: A practical guide. *Anal. Biochem.* 203, 1992, 83; együttesen >550 független hivatkozás). Elsőként mutatott rá a peptidok *ab initio* szintű kvantumkémiai szerkezetmeghatározásának előnyeire (pl. Perczel, A. et al.: Peptide models I. Topology of selected peptide conformational potential energy surfaces. *J. Am. Chem. Soc.* 113, 1991, 6256; >100 független hivatkozás). 1995-ben elindította az ELTE-n a biomolekulák, elsősorban a fehérjék oldatfázisú NMR-spektroszkópiai szerkezetkutatását (Perczel, A. et al.: Comparative structure analysis of proteinase inhibitors from the desert locust *Schistocerca gregaria*. *Eur. J. Biochem.* 269, 2002, 527). Génexpressziós laboratóriumot szervezett és működtet izotóppal jelölt polipeptidok és fehérjék előállítása céljából. Megteremtette mind a technikai, mind a szaktudásbeli feltételét egy hazai szerkezetkutató és bio-NMR-centrumnak, amely eredményes bio-NMR- és fehérjekrisztallográfiai kutatásokkal foglalkozik.

Ajánlók: *Hollósi Miklós, Kálmán Alajos, Nánay-Szabó Gábor*

Külső tagságra ajánlja

✎ Balázs Endre

Budapesten született 1920-ban. A Matrix Biology Institute (Edgewater, NJ, USA), intézetigazgatója. Szűkebb szakterülete a poliszaharidok fizikai kémiája.

Meghatározta a hialuronsav fizikai kémiai tulajdonságait a polimerizációs fok és sok más körülmény függvényében, kémiai tulajdonságait és különböző polimerizációs eljárásokkal kialakított sajátságait úttörő módon alkalmazta szemészeti műtétekben, ízületi bántalmak megszüntetésében, a bőr és a sebek kezelésében. Több mint 300 tudományos dolgozatára több ezer hivatkozást kapott, pl. *Arthritis and Rheumatism* 10, 1967, 357 (291 hivatkozás), *Immunology* 40, 1980, 435 (177), *Biopolymers* 6, 1968, 777 (154), *J. of Rheumatology* 20, 1993, Suppl. 39, 3 (147). Hatalmas intézetszervezői, szerkesztői, szerzői, oktatási és filantropikus tevékenysége, valamint magyar gyökereihez való kötődése példamutató.

Ajánlók: *Hargittai István, Márta Ferenc, Pálkás Gábor*

✎ Vancsó J. Gyula

Budapesten született 1954-ben. 1982 óta PhD fokozattal rendelkezik. A Twente Egyetem Makromolekuláris Anyagtudományi és Technológiai Tanszékének vezetője és a twentei egyetem MESA+ Nanotechnológiai Intézetének kutatóprofesszora, a Szingapúri Tudományos és Technológiai Ügynökség (A*STAR) Anyagtudományi Intézetének (IMRE) tudományos főmunkatársa. Szűkebb szakterülete a polimerkémia és -fizika.

Több mint 340 publikáció, 10 könyvfejezet és könyv, 4 szabadalom társszerzője, eddig 3050 független hivatkozása van. Összesített IF: 565,7, Hirsch-indexe 36. Elsőként vezette be az atomerőtér-mikroszkópiát (AFM) polimerek vizsgálatára. A makromolekuláris nanotechnológia és a kvantitatív szupramolekuláris nanokémia úttörője (*Adv. Mater.* 13, 2001, 1174; *Nature Mater.* 5, 2006, 724). AFM-mel egyedi intermolekuláris kémiai kötések erősségét határozta meg asszociatív dimerekre (*JACS* 122, 2000, 4963) és szupramolekuláris polimerekre (*Angew. Chem. Intl.* 44, 2005, 956). Félvezető lumineszcens nanokristály/polimer rendszereket fejlesztett ki molekuláris érzékenységű szenzorokhoz.

Ajánlók: *Dékány Imre, Horvai György, Pukánszky Béla*

BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

Erdei Anna

Budapesten született 1951-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE Természettudományi Kar Immunológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az immunológia.

Bizonyította, hogy az allergiás reakciókban kulcsszerepet játszó hízósejtek aktivációját gátló peptidek az IgE-kötő receptorkomplex bétaláncához kötődve, a jelátviteli folyamatokat befolyásolva fejtik ki hatásukat (*J. Immunol.* 175, 2005, 2801–6; *Int. Immunol.* 20 [10], 2008 1239–45). Kimutatta, hogy a C1q komplementfehérje indukálja a dendritikus sejtek érését, és fokozza azok T-sejt-aktiváló képességét, így fontos szerepet játszik az adaptív immunválasz elindításában (*Mol. Immunol.* 44 [13], 2007, 3389–97). A sclerosis multiplex állatmodelljét vizsgálva kimutatta, hogy a komplementrendszer alacsony aktivitása a betegség kezdetének időpontjában csökkenti a tüneteket és a T-sejt-választ (*Mol. Immunol.* 6, 2009 [Epub ahead of print]).

Ajánlók: *Damjanovich Sándor, Fésüs László, Závodszy Péter*

Gergely Pál

Debrecenben született 1947-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja A Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Orvosi Vegytani Intézetének egyetemi tanára, igazgatója. Szűkebb szakterülete a biokémia és a molekuláris biológia.

2004 óta munkatársaival megfigyeléseket tettek proteinfoszfátázok szerepéről a sejtek közötti jelátviteli folyamatokban. Molekuláris biológiai, immunológiai és géntechnológiai módszerekkel tanulmányozták a miozinfoszfátáz szabályozó alegységének szerepét a kemorezisztenciában. Kimutatták, hogy az *in vitro* porcdifferenciáció szabályozásában több, az intracelluláris kalciumkoncentráció változására érzékeny enzim vesz részt. Az oxidatív stressz és a fehérjefoszforyláció kapcsolatának tanulmányozásával újabb jelátviteli mechanizmusok megismerését kezdték el. 2004 óta 31 tudományos közleménye jelent meg, ezek összesített impactfaktora 103, munkáira 864 hivatkozás történt. Ipolyi Arnold-díjat (2004) és Széchenyi-díjat (2008) kapott.

Ajánlók: *Damjanovich Sándor, Fésüs László, Székely György (VIII. o.), Závodszy Péter*

Orosz László

Sepse-Kotlánán született 1943-ban. 2001 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE Természettudományi Kar Genetikai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a klasszikus és a molekuláris genetika.

Fággenetikai kutatásaiban az operátor/represszor komplexek illeszkedésére alternatív modellt javasolt, kísérleti bizonyítékot szolgáltatott a mérsékelt fág és baktériumgazdája koevolúciójára és szerepére a horizontális génáramlásban. Meghatározták a 16–3 fág kromoszóma DNS-szekvenciáját és a gének evolúciós eredetét. Elkezdte egy komplex gímszarvas-genomprogram megvalósítását. Klónozták a gímszarvasagancs robosztus fejlődését, valamint a vele párhuzamos vázcsontozati osteoporosist, majd a csontvisszapótlást irányító géneket. Az ismereteket átvezették az emberi osteoporosis-kutatásba, és az emberi osteoporosis számos, eddig ismeretlen génjét fedezték. DNS-diagnosztikán alapuló származásazonosítási eszköztárat fejlesztettek ki a hazai gímszarvas vizsgálatához.

Ajánlók: *Alföldi Lajos, Csányi Vilmos, Falus András, Horn Péter, Vida Gábor, Závodszy Péter*

Sarkadi Balázs

Budapesten született 1948-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az Országos Vérellátó Szolgálat osztályvezető főorvosa, az MTA–SE Membránbiológiai Kutatócsoport vezetője.

Fő kutatási területe a biológiai membránok szerkezete és működése, a szervezet toxikus anyagokkal szembeni védelmében fontos szerepet játszó ún. ABC-transzporterek vizsgálata. Az ABC-transzporterek molekuláris szintű elemzéséről több közleménye jelent meg, amelyek ezen fehérjék működését, gyógyszerekkel és toxinokkal kapcsolatos hatásait vizsgálták daganatos, illetve normál sejtekben. Az elmúlt években elsősorban az emberi őssejtek membránfehérjéivel, az őssejtek gyógyító felhasználásának kutatásával foglalkozik. Több mint 150, nemzetközi folyóiratban megjelent önálló közlemény szerzője, munkáira a hivatkozások száma több mint 8300, H-indexe 51.

Ajánlók: *Damjanovich Sándor, Falus András, Friedrich Péter, Venetianer Pál*

Vigh László

Magyarszerdahelyen született 1950-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Szegedi Biológiai Központjának stratégiai főigazgató-helyettese, kutatócsoport-vezető, a Szegedi Tudományegyetem címzetes egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a stresszbiológia, a membránbiológia és a lipidomika.

A stresszérzékelés „centrális dogmája” szerint a konformációjukat veszített fehérjék szolgáltatják az elsődleges jelet a stresszfehérje-szintézis indukciójához. Levelező taggá választása óta munkatársaival együtt számos kísérlettel támasztották alá és egységes rendszerré alakították azt a celluláris hőérzékelési modellt, amely a membránban lokalizált szenzorok jelenlétét javasolja (*Progr. Lipid Res.* 44, 2005, 303; *Trends Biochem Sci.* 32, 2007,

357). Bizonyítják, hogy a membrán fizikai állapotának és/vagy lipidösszetevőinek változásával járó mikrodomén destabilizáció/átrendeződés „hőmérő” szereppel bír (*Proc. Natl. Acad. Sci. USA* 105, 2008, 1739). Munkáira 2004-től 1306 hivatkozás történt.

Ajánlók: *Damjanovich Sándor, Venetianer Pál, Závodszy Péter*

Levelező tagságra ajánlja

✉ Báldi András

Budapesten született 1965-ben. 2006 óta az MTA doktora. Az MTA–MTM Állatökológiai Kutatócsoport tudományos tanácsadója. Szakterülete a természetvédelmi biológia.

A magyar természetvédelmi biológia egyik megteremtője. Igazolta az élőhelyek közötti „szegély” hatását populációs és közösségi mintázatokra és folyamatokra. Élőhelyszigetek állatközösségeinek elemzésével kimutatta, hogy a fajszám-terület törvényszerűséget az emberi tájtalakítás és az élőhely-fragmentáció „tönkreteszi”. Kimutatta a gyepek és a szántók kezelésének faj-, élőhely- és tájspecifikus hatását a biodiverzitásra. Kiemelkedő nemzetközi és hazai tudományos közéleti aktivitása és elismertsége van. Az 1000 résztvevős 1st European Congress of Conservation Biology (2006) szervezőbizottságának elnöke volt, a Society for Conservation Biology – Europe Section soros elnöke, a European Ecological Federation vezetőségének és a European Platform for Biodiversity Research Strategy tagja. Több hazai és európai kutatási projekt témavezetőjeként működött. Három nemzetközi folyóirat szerkesztője. Az I. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia elnöke volt (2002); az MTA Természetvédelmi és Konzervációbiológiai Bizottságának sok éven át titkára volt; a Nemzeti Biodiverzitás Platform és a MTESZ Központi Környezetvédelmi Bizottságának tagja (2007-ig). A Magyar Ökológusok Tudományos Egyesületének korábbi elnöke, az MBT főtítkárhelyettese. 2006 óta az MTA köztestületének közgyűlési képviselője. Az MTA Ifjúsági Díjának és Bolyai-plakettjének kitüntetettje. 130 publikációja jelent meg. Cikkeinek 80%-ában meghatározó szerző. Kumulált impaktfaktora 99 (2008-as IF alapján), független citációinak száma 587, Hirsch-indexe 12.

Ajánlók: *Fekete Gábor, Papp László, Vida Gábor*

✉ Buday László

Budapesten született 1963-ban. 1998 óta az MTA doktora. Az MTA SZBK Enzimológiai Intézetének tudományos tanácsadója, igazgatóhelyettes. Szűkebb szakterülete a biokémia és a sejtbológia, azon belül is a jelátvitel.

Elsőként írta le a sejtosztódás szabályozásában alapvető Ras-fehérjék aktiválásának mechanizmusát (*Cell* 73, 1993, 610; *Nature* 363, 1993, 45). Később kimutatta, hogy a Ras-specifikus Sos kicserélő faktor foszforilációja szerepet játszik a növekedési jelpálya inaktiválásában (*Oncogene* 11, 1995, 1327). Tovább vizsgálva a tirozinkinázok jelpályáiban szerepet

játszó kapcsoló fehérjéket, rámutatott az Nck szerepére a T-sejtek aktivációjában (*Eur. J. Immunol.* 1999, 29, 1068). Felismerte az egyik mechanizmust, amellyel az epidermális növekedési faktor (EGF) a sejt alakját, illetve mozgását képes szabályozni (*J. Biol. Chem.* 278, 2003, 5163). Az elmúlt években a daganatos sejtekben fokozottan expresszáldó cortacin fehérje jelátvitelét tanulmányozta (*BBA Reviews on Cancer* 1775, 2007, 263). Kutatómunkáját számos nemzetközi szervezet támogatta, így az Association for International Cancer Research, a Howard Hughes Medical Institute, a Wellcome Trust, a Volkswagen Alapítvány, illetve az Európai Unió (Marie Curie Actions). 44 eredeti közlemény és 6 könyvfejezet szerzője, amelyek összesített impaktfaktora 261, a rájuk kapott független idézetek száma 3570 (teljes idézettség 3800). A Magyar Biokémiai Egyesület főtítkára, az egyesület Jelátviteli Szakosztályának társelnöke. Az MTA Biológiai Osztály megválasztott közgyűlési képviselője. Kitüntetései: Széchenyi professzori ösztöndíj (1998–2001), Széchenyi István-ösztöndíj (2001–2004), Magyar Köztársaság Érdemrend tisztikeresztje (2009).

Ajánlók: *Damjanovich Sándor, Gergely Pál, Gráf László, Hámosi József, Nusser Zoltán, Tigyi József*

✉ Csermely Péter

Budapestben született 1958-ban. 1994 óta az orvostudomány doktora. A Semmelweis Egyetem Orvosi Vegytani, Molekuláris Biológiai és Pathobiokémiai Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a stressz és az öregedés molekuláris okainak vizsgálata, valamint a biológiai hálózatok szerkezetének és változásainak elemzése.

Feltárta az egyik legfontosabb védőfehérje, a Hsp90 működésének molekuláris mechanizmusát. Felismerte, hogy az idős korban felszaporodó hibás fehérjék az addig a stresszfehérjék által kijavított csendes mutációk elszabadulását okozhatják, és részt vehetnek a rák vagy a cukorbetegség kialakulásában. Számos példával igazolta, hogy az öregedés minden komplex rendszer kialakulásának áraként fogható fel. Elsőként írta le a gyenge kapcsolatok komplex rendszereket stabilizáló hatásának általános érvényességét és a kreatív hálózatos elemeket. Pál Csabával és Papp Balázssal együtt nagy pontossággal megjósolták a szimbiózisban élő baktériumok metabolikus hálózatát (*Nature* 440, 667). 11 könyvet és 200 tudományos közleményt írt, ezek összesített impaktfaktora 513, a rájuk kapott független idézetek száma 3830. Közleményeinek H-indexe 36. 1996-ban alapította meg a „kutdiák”-ot, a több mint tízezer középiskolás diáknak kutatási lehetőségeket adó kezdeményezést, majd 2006-ban a Kárpát-medence tehetséggondozását összefogó Nemzeti Tehetségsegítő Tanács alapítója volt. Iskolateremtő tevékenységét eddig 7 PhD fokozat (egyikük *sub auspiciis*) és 29 diákköri díj fémjelzi. Mestertanár, a Magyar Biokémiai Egyesület alelnöke, a Cell Stress Society International volt elnöke. 55 nemzetközi konferencián volt meghívott előadó, 23 nemzetközi konferencia szervezésében játszott szerepet. A 2004-es év ismeretterjesztő tudósának választották, az EU Descartes-díjában, valamint Fogarty- és Howard Hughes Awardban részesült.

Ajánlók: *Barabási Albert-László, Erdei Anna, Freund Tamás, Friedrich Péter, Vigh László*

☞ **Csernus Valér**

Pécsett született 1948-ban. 2001 óta az MTA doktora. A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara Anatómiai Intézetének intézetvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a neuroendokrinológia

Főbb kísérletes területei: az endokrinmirigyek működésének, valamint a cirkadian ritmikus biológiai folyamatok vezérlésének tanulmányozása. Autotranszplantációs kísérleteiben sikerült a CRH- és a TRH-tartalmú idegsejteket lokalizálni. Eredményeit később – a releasing hormonok szerkezetének felfedezése után – immunhisztokémiai módszerrel is sikerült megerősítenie. Az endokrinmirigyek hormonelválasztását szuperfúziós módszerrel vizsgálta. Az általa továbbfejlesztett metódust a világ több laboratóriumában használják. A módszer segítségével, a Nobel-díjas Schally professzor laboratóriumában részt vett daganatok gyógyítására szolgáló hormonanalógok kifejlesztésében. Tanulmányozta napszaki ritmikus biológiai folyamatok szabályozásának mechanizmusát. Elsősorban madártobozmirigy *in vitro* bioassay-vel nyert eredményeit, számos tudományos közlemény mellett, két szerkesztett és egy önálló könyvben publikálta (Csernus, V.–Mess, B.: *Rhythmic biological processes. The role of the biological clocks*, Dialog-Campus Kiadó, Budapest, 2003; Csernus V.–Mess B.: *Biológiai órák. Ritmikus biológiai folyamatok az élővilágban*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006; Csernus, V.–Mess, B.: *The avian pineal gland – a model of the biological clock*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2004). Munkásságát összesen 20 könyv és könyvfejezet, 119 zömmel angol nyelvű eredeti tudományos folyóiratcikk jellemzi. Ezek összesített impaktfaktora 339,26. Munkáira kapott idézetek száma: 2162 (önidézet: 457). A Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina rendes tagja.

Ajánlók: Lénárd László, Makoviczky József, Teplán István

☞ **Csuzdi Csaba**

Berettyóújfaluban született 1959-ben. 2007 óta az MTA doktora. Az MTA–MTM Zootaxonómiai Kutatócsoportjának tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a zoológia.

A talajzoológia nemzetközileg általánosan elismert, vezető kutatója. Kutatási tevékenysége a Palearktikumra, az Ethiop faunatabirodalomra (Afrika), a Neotropiszra (Dél-Amerika) és a behurcolt faunák tekintetében az egész világra kiterjed. Különösen kiemelkedő eredményeket ért el egyrészt a Kárpát-medence talajfaunájának kutatásában, megoldotta az erdélyi földigiliszta-fauna eredetének és változásának, valamint az endemizmusok kialakulásának kérdéseit és a dácikus elemek magyarországi jelenlétének problémakörét. Feltárta a K-palearktikus földigiliszta-faunát, és tisztázta a ciprusi fauna eredetét. Jelentős eredményeket ért el az invazív földigilisztafajok kutatásában. Elsőként mutatta ki egy újonnan behurcolt gilisztafaj jelenlétét Észak-Amerikában és egy új adaptációs típus, a domicolia jelenlétét földigilisztafajnál, amelynek során trópusi fajok a házak csatornarendszerében való élethez adaptálódva mérsékelt és hideg mérsékelt övi területeken is elterjedhetnek. Megalkotta az *Acanthordilidae* család *Benhamiinae* alcsaládjának rendszerét, és

morfológiai, valamint molekuláris genetikai vizsgálatokkal feltárta rokonsági viszonyait. Szerzte a világban számos tanítványa dolgozik. Nagyszerű tudományszervező (az MTA Zoológiai Bizottságának és az OTKA Szupraindividuális Bizottságának elnöke), egy könyvsorozatot (Pedozoologia Hungarica) és 2 tudományos folyóiratot szerkeszt (*Acta Zoologica Hungarica*, *Opuscula Zoologica*). Az ELTE TTK Állattrendszertani és Ökológia Tanszékén és a Biológiai Doktori Iskolában több tárgyat oktat.

Ajánlók: Berczik Árpád, Bíró Péter, Mahunka Sándor

☞ **Hadlaczy Gyula**

Székesfehérvárott született 1948-ban. 1993 óta a biológiai tudomány doktora. Az MTA SZBK Genetikai Intézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a kromoszómaszerkezet és működésének kutatása.

Legfontosabbnak tartott munkái: a növényi kromoszómák azonosítására szolgáló heterokromatikus kromoszómafestés kidolgozása, annak evolúciógenetikai és növénynevelési alkalmazása (*Plant Sci. Letters* 4 1975, 85; *Heredity* 35, 1975, 371); az állati és növényi kromoszómák szerkezeti hasonlóságának igazolása (*Int. Rev. Cytol.* 94, 1985, 57), az állati kromoszómáknak nem véletlenszerű sejtmagi rendjének bizonyítása (*Exp. Cell Res.* 167, 1986, 1); működőképes, öröklődő, mesterséges emlőskromoszómák létrehozása, emberi mesterséges kromoszómák előállítása, feltölthető platform mesterséges kromoszóma- és expressziós rendszer létrehozása (*PNAS* 88, 1991, 8106–; *J. Cell Sc.* 113, 2000, 3207; *NAR* 32, 2004, 172–). Vezetésével a világon elsőként végeztek el sikeres kombinált mesterséges kromoszómaösszejt-terápiát egy gyógyíthatatlan betegség állatmodelljén (*Cell Mol Life Sci* 65, 2008, 3830). Nevéhez 49 (21 bejegyzett és 28 bejelentett) mesterségeskromoszóma-tárgyú nemzetközi szabadalom fűződik, amelyek tulajdonosa az MTA Szegedi Biológiai Központja. Széchenyi- és Gábor Dénes-díjas.

Ajánlók: Alföldi Lajos, Keszthelyi Lajos, Orosz László

☞ **Kéri György**

Budapesten született 1950-ben. 1994 óta a biológiai tudomány doktora. A Semmelweis Egyetem Orvosi Vegytani, Molekuláris Biológiai és Pathobiokémiai Intézetének tudományos tanácsadója, kutatóprofesszor, laborvezető, habilitált egyetemi tanár, a Vichem Chemie Kutató Kft. ügyvezető és tudományos igazgatója. Szűkebb szakterülete a biokémia és a jelátviteli terápia.

Munkássága a jelátviteli terápia kutatására irányul. Két hatóanyaga áll klinikai fejlesztés alatt. Meghatározó szerepe volt a Nested Chemical Library™ kinázgátló és a KinaTor™ technológiák kifejlesztésében (*Cancer Res.* 68, 2008, 1905; *Molecular Cell* 31, 2008, 438; *Nature Methods*, 2009 Oct). Nemzetközi publikációinak száma: 149, kumulatív impaktfaktora: 454, idézettsége: 2072. Szabadalmainak száma: 64. A *Current Signal Transduction Therapy* főszerkesztője, a *Molecular Pathomechanism – New Trends in Drug Research* szak-

könyv szerkesztője, hat FP6, illetve FP7 EU-s kutatási program résztvevője és egynek koordinátora. Kifejlesztett egy tumorszelektív hatású szomatosztatinanalógot (TT232), amely jelentős kinázgátló és programozott sejthalált indukáló, valamint antitumorhatással rendelkezik (*PNAS* 93, 1996, 12513; *Pat.* EP0505680, 1992). Kimutatták, hogy a TT232 kötődik a piruvát kinázenzim tumoros izoformájához (PKM2) (*Cancer Res.* 2007; *Pat No.* WO095063, 2002). A TT232 licencét egy kanadai cég klinika II. fázisban megvásárolta, és folytatja a fejlesztést. Kifejlesztettek több igen hatékony kinázgátló vegyületet, amelyek közül egy klinika III. fázisig jutott az USA-ban (*US Pat No.*: 8179142, 1994; *Chemistry & Biology* 11, 2004, 691). Kidolgoztak egy alapvetően új proteomikai technológiát a célmolekula-profil kimutatására (*Cancer Res.* 65, 2005, 379; *Pat No.* EP1527345). Fertőző betegségek jelterápiája során kifejlesztettek egy ígéretes hatóanyag-molekulát a *Mycobacterium Tuberculosis* ellen (*US2004171603*; *Current Medicinal Chemistry* 15, 2008, 2760).

Ajánlók: Ádám György, Medzihradsky Kálmán, Sarkadi Balázs, Téplán István

✎ Kondorosi Éva

Budapesten született 1948-ban. 1996 óta a biológiai tudomány doktora. A Bay Zoltán Alkalmazott Kutatási Közalapítvány Növénygenomikai, Humán Biotechnológiai és Bioenergiái Intézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a növényi molekuláris biológia.

Kiemelkedően fontos felfedezéseket tett a *Rhizobium* baktériumok és pillangós növények együttélésének területén. Döntő szerepe volt a *Rhizobium* gümőkötési génjeinek azonosításában, funkcióik és szabályozásuk felderítésében. Vizsgálatai fényt derítettek a baktériumok nagymértékű, növényi faktorok által szabályozott differenciálódására és a bakteriális genom amplifikálására. A gümőfejlődés során a növényi sejtciklus tanulmányozásával bizonyította az endoreduplikáció biológiai fontosságát, és felfedezte az endoreduplikációs ciklusok fő szabályozóit, a Ccs52-fehérjéket, amelyek az APC ubiquitin ligáz szubsztrátspecifikus aktivátorai. Az APC-aktivátorok által irányított fehérjedegradációs utak feltárásával hozzájárult a sejtciklus kutatás és a növény-fejlődésbiológia jelenlegi fejlődéséhez. Legújabb eredménye annak felismerése, hogy a baktériumban végbemenő változásokat a növényi sejt szabályozza több száz ciszteinben gazdag peptid termelésével. Az EMBO tagja. Plenáris előadó nemzetközi konferenciákon, Európában és Ausztráliában több intézet tudományos tanácsadója, illetve értékelő bizottsági tagja. Magyarországon az NKFP, az OMFB és az NKTH RET programok bizottságában vett részt. Az UNESCO felkérésére a „Nők a tudományban” program egyik beindítója, és négy éven át a program nemzetközi zsűritagja. 27 PhD-hallgató munkáját irányította, oktató NATO/EMBO elméleti és gyakorlati kurzusokon. Tudományos munkásságából 154 publikáció (összegzett IF: 519,678, össz/független ID: 4384/3523) és 4 szabadalom született.

Ajánlók: Alföldi Lajos, Orosz László, Venetianer Pál

✎ Nagy Ferenc István

Hevesen született 1952-ben. 1997 óta a biológiai tudomány doktora. Az MTA SZBK Növénybiológiai Intézetének csoportvezetője és igazgatóhelyettese. Szűkebb szakterülete a növényi molekuláris biológia, valamint a molekuláris foto- és kronobiológia.

Tagja volt annak a kutatócsoportnak, amely az első között vezette be a molekuláris biológiai módszereket a növényi génexpresszió vizsgálatába (Identification of DNA sequences required for activity of a plant promoter the CaMV 35S promoter. *Nature* 315, 1985, 200–204). Munkacsoportja a molekuláris genetika, a biokémia és a sejtbiológia módszereit használva nemzetközi hírnevet vívott ki a fotoreceptorok és a cirkadiánóra által szabályozott jelátviteli láncok működésének molekuláris szintű jellemzésével. Többek között kimutatták a fotoreceptorok sejten belüli eloszlásának (Light quality and quantity dependent nuclear translocation of phyA and phyB photoreceptors in higher plants. *Plant Cell* 11, 1999, 1445–1456), a jelátvitelben szerepet játszó fehérjék fényfüggő poszttranszlációs modifikációjának a fontosságát (Multiple photoreceptors control degradation of phytochrome interacting factor 3, a transcription factor required for light signalling. *Plant Cell* 16, 2004, 1433–1445), radikálisan átalakították az UV-B indukálta jelátviteli lánc működésével kapcsolatos modellt (Genome wide analysis of gene expression reveals function of the bZIP transcription factor HY5 in the UV-B response of Arabidopsis. *PNAS* 101, 2004, 1397–1402), és elsőként kísérletesen igazolták egy kis GTP-kötő fehérje szerepét a cirkadiánóra működésének és a növények egyedfejlődésének szabályozásában (Arabidopsis thaliana circadian clock is regulated by the small GTPase LIP. *Curr. Biol.* 7, 2007, 1456–1464). Közleményeinek kumulatív impaktfaktora 880, idézeteinek száma 6850.

Ajánlók: Fésüs László, Freund Tamás, Ormos Pál, Venetianer Pál

✎ Ovádi Judit

Békéscsabán született 1941-ben. 1986 óta a biológiai tudomány doktora. Az MTA SZBK Enzimológiai Intézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a molekuláris biológia.

Kezdeti munkái a glikolitikus enzimek szerkezet-funkció kapcsolatának kutatására irányultak. Egyik korai munkája *citation classic* lett. Aztán érdeklődése a mikrotubuláris rendszer ultrastruktúráinak és sokrétű funkciójának fiziológias és patológias folyamatokban betöltött szerepére, azok megismerésére, szelektív befolyásolásukra irányult. Jelentős felfedezései: egy rendszerszintű szabályozási formát, a „*metabolite channeling*”-et mikroszkopikus és makroszkopikus szinten értelmezte, azt egzakt matematikai formába öntve (*Ovadi-formula*) lehetővé tette a csatornahatás azonosítását és fehérjeasszociációk által vezérelt szabályozási mechanizmus kvantitatív jellemzését komplex biológiai rendszerekben. Humán sejteken és transzgenikus egereken végzett kísérlet és modellezési vizsgálataival bizonyította, hogy a patológias zárványtestképződés nem feltétlenül párosul ATP-szint-csökkenéssel, hanem az energiametabolizmus stimulálását eredményezi. Egy új antimitotikus hatású *farmakofort* (KAR-2) azonosított. Felismerte, hogy triózfoszfátizomeráz-deficiencia

nem anyagcsere-betegség, hanem a konformációs betegségek speciális esete. Izolált egy új, szerkezet nélküli agyspecifikus fehérjét, ezt ma az irodalom *Tubulin Polymerization Promoting Proteins*-ként ismeri. Kimutatta, hogy a fehérje kulcsszerepet játszik az axonális myelinhüvely, valamint a szinukleínopátiák kialakulásában. Nemzetközi folyóiratokban, könyvekben megjelent publikációinak száma 166, idézeteinek száma meghaladja a 2700-at, H-faktor 28. Szabadalmainak száma 6.

Ajánlók: Friedrich Péter, Patthy László, Pongor Sándor

Podani János

Budapesti született 1952-ben. 1998 óta a biológiai tudomány doktora. Az ELTE Biológiai Intézete Növényrendszertani és Ökológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a numerikus ökológia.

Legfontosabb munkái: a *Bevezetés a többváltozós biológiai adatfeldolgozás rejtelmeibe* című könyve hézagpótló mű a magyar biológusok polcán, fontosságát bizonyítja, hogy angol és olasz fordítása is megjelent. A *szárazföldi növények evolúciója és rendszertana* című könyve két kiadásának kulcsszerepe volt és van a modern filogenetikai szemlélet és a molekuláris alapon nyert eredmények elterjesztésében és a rendszertan oktatásának modernizálásában. A többváltozós módszerek továbbfejlesztéséhez, biológiai alkalmazhatóságuk kiterjesztéséhez, ökológiai mintázatok elemzéséhez új módszerekkel járult hozzá, amelyek például a *Journal of Vegetation Science*, *J. Classification*, *Can. J. Bot.*, *Vegetatio*, *Plant Ecol.*, *Ecology*, *Taxon* és az *Oikos* hasábjain jelentek meg. Az általa kifejlesztett SYN-TAX programcsomag számos változatát sikerrel alkalmazták és alkalmazzák kutatók százai világszerte, ezáltal jelentős szerepe van a módszerek széles körű elterjesztésében. Számos magyar és idegen nyelvű könyv, illetve 100-nál több cikk szerzője, amelyekre 3000-nél több független hivatkozást ismer. A hazai kiadású impaktfaktoros lap, a *Community Ecology* alapító főszerkesztője.

Ajánlók: Fekete Gábor, Orlóci László, Szathmáry Eörs

Rajnavölgyi Éva

Budapesti született 1950-ben. 1996 óta a biológiai tudomány doktora. A Debreceni Egyetem Orvos és Egészségtudományi Centrum Immunológiai Intézetének vezetője és egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az immunológia.

A Debreceni Egyetem Orvos és Egészségtudományi Centrum Tudományos Diákköri Tanácsának, a Magyar Immunológiai Társaságnak és az MTA Immunológiai Bizottságának elnöke, az MTA Debreceni Területi Bizottságának alelnöke. A hazai immunológiai kutatás, oktatás és kutatásfejlesztés egyik legkiemelkedőbb iskolateremtő, vezető személyisége. Jelentős nemzetközi elismertséggel övezett szakmai munkája során nemzetközileg minősített monoklonális ellenanyag-reagenseket állított elő, új virális T- és B-sejt-epitópokat azonosított, szabadalommal védett funkcionálisan eltérő humándendritikus sejtaltípusokat írt le. Humándendritikus sejtekkel és csontvelői őssejtekkel végzett preklinikai vizsgálatai Magyarországon elsőként új, egyedi sejterápiás eljárások klinikai kipróbálását tették lehetővé. A jelölt általunk legfontosabbnak tartott munkái: Rajnavölgyi É. (ed.): *Synthetic Peptides in the Search for B and T cell epitopes*, R. G. Landes Company, Molecular Intelligence Unit, CRC Press, Austin, 1994; Fazekas, G.–Rosenwirth, B.–Dukor, P.–Gergely, J.–Rajnavölgyi, E.: IgG isotype distribution of local and systemic immune-responses induced by influenza-virus infection, *Eur. J. Immunol.* 24 (12), 1994, 3063–3067; Gogolak, P.–Rethi, B.–Szatmari, I.–Lanyi, A.–Dezso, B.–Nagy, L.–Rajnavölgyi, E.: Differentiation of CD1a⁺ and CD1a⁺ monocyte-derived dendritic cells is biased by lipid environment and PPARgamma. *Blood* 109, 2007, 643–65.

Ajánlók: Falus András, Hollósi Miklós, Nagy László, Sarkadi Balázs

Rózsa Lajos

Budapesti született 1961-ben. 2006 óta az MTA doktora. Az MTA–MTM Állatökológiai Kutatócsoport tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a zoológia, az evolúciós ökológia és a biobiztonság.

15 éven át oktatott a felsőoktatásban, az elmúlt 6 évben kutatóként dolgozott. Vendégoktatóként tanít számos egyetem graduális és doktori kurzusain. A modern magyar zoológia nemzetközileg is ismert, kiemelkedő alakja, aktivitása a szűkebb értelemben vett zoológia mellett számos más tudományterületre is kiterjed. Érdeklődésének középpontjában az állatok ragályos kórokozóikkal létesülő kapcsolata áll. Ezek elemzésében elért eredményeit különböző szakterületek rangos nemzetközi fórumain publikálja (pl. állatökológia: *Oecologia*, *J. Anim. Ecol.*, *Oikos*, *Anim. Behav.*, *J. Avian. Biol.*, *Can. J. Zool.*, parazitológia: *J. Parasitol.*, *Int. J. Parasitol.*, *Acta. Parasitol.*, orvosi biológia: *Med. Hypotheses*, *Subst. Use Misuse*). A KPA-ban felsorolt cikkeinek IF-a 41 feletti, H-indexe (öncitációk nélkül) 14. Független idézeteinek száma meghaladja a 650-et. Ezek közül 78 tudományos kézikönyvekben és tankönyvekben található (konferenciaköteteket stb. nem számítva). A független idézetekből közel 390 szerepel az ISI Web of Science-ben. Cikkeiben gyakran első vagy utolsó szerző. Utóbbi esetben főként egyetemi hallgatók mint saját tanítványai voltak az előbbre sorolt szerzők. Az élőködésről magyarul (Rózsa L.: *Élőködés...* Medicina Kiadó, 2005), és a biológiai fegyverekről angol nyelven megjelent könyvei (Wheelis, M.–Rózsa, L.–Dando, M. [eds.] *Deadly Cultures...* Harvard Univ Press, 2006) az adott szakterület alpműveinek számítanak, amelyeket Kolozsvártól New Yorkig a világ sok egyetemén tankönyvként használnak.

Ajánlók: Jermy Tibor, Papp László, Szathmáry Eörs

Sipiczki Máttyás

Békéscsabán született 1948-ban. 1993 óta a biológiai tudomány doktora. A Debreceni Egyetem Genetikai és Alkalmazott Mikrobiológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a mikrobiális genetika.

Elindította az élesztőgombák genetikai és molekuláris biológiai kutatását hazánkban. Mutánsok dúsitására, vegetatív sejtek hibridizálására és genetikai transzformálására alkalmas módszerek kidolgozásával vált ismertté a nemzetközi szakirodalomban. Ezt követően több alap- és alkalmazott kutatási területen ért el jelentős visszhangot kiváltó eredményt. Az alapkutatásban főleg a sejtciklus és a sejt szintű ivari differenciálódás szabályozását vizsgálta. Két központi szerepű regulátor (Sep1 és Affi/Sten1) felismerésével jelentősen hozzájárult a sejt ciklus M-fázisának és az ivari differenciálódás iniciálásának jobb megértéséhez. Számos korábban ismeretlen sejt ciklusgént is identifikált, amelyek genetikai és genomikai vizsgálatával kiderítette, hogy egy regulációs hálózatot alkotva irányítják a citokinezist, vagyis az osztódó sejt kettéválását. A hálózat gerincét a Sep1-Ace2 kaskád képezi, amely működéséhez bizonyos Mediátor- és SAGA-alegységek is hozzájárulnak. Kimutatta továbbá, hogy az M-fázis és a meiózis második osztódásának indításában szereplő gének jelentős része azonos. Genetikai megközelítést alkalmazva pontosította az élesztőgombák egyes csoportjainak rendszertani besorolását, filogenetikai viszonyait és új élesztőfajokat, illetve nemzetséget is leírt. A tokaji borok erjedésében részt vevő, nagyon sajátos élesztőflórát minden eddiginél részletesebben feltárta, többek között rávilágítva a fajok közötti hibridizálódás jelentőségére. Genomikai elemzésekkel feltárta a fajközi hibridekben végbemenő eseményeket.

Ajánlók: Csányi Vilmos, Nagy-Tóth Ferenc, Szabó István Mihály, Uray Zoltán

☞ Szöllősi János

Debrecenben született 1953-ban. 1992 óta a biológiai tudomány doktora. A Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudomány Centrum Biofizikai és Sejtbiológiai Intézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a sejt biofizika.

Érdeklődési területe a sejtmembránon keresztül történő jelátviteli folyamatok mechanizmusának biofizikai kutatása. A sejt felszíni fehérjék topográfiájának és annak megváltozásának vizsgálatát az általa és a munkatársai által kidolgozott fluoreszcenciarezonanciás energiaátvitel új áramlási citometriás (FRET) módszerével végezte. Az új kísérleti megközelítés lehetővé tette az MHC-molekulákat, az IL-2 receptorokat, a tetraspan molekulákat tartalmazó dinamikus receptormintázatok összetételének és funkciójának feltárását. Újabb kutatásai során az epidermális növekedési faktor receptor családjának tagjait érintő sejt felszíni topográfiát, konformációt és jelátviteli mechanizmust tanulmányozza. 138 közleménye és 19 könyvfejezete jelent meg, összesített impact faktora 408, független idézettségük 2295 (teljes idézettségük 3645), H-indexe 35. Nyolc végzett PhD-sa, egy MTA doktorival rendelkező tanítványa van. A három nyelven megjelent *Orvosi biofizika* című egyetemi tankönyv társszerkesztője. A *Cytometry* nemzetközi folyóirat európai szerkesztője. Az MTA Biológiai Tudományok Osztályának tanácskozási jogú tagja (2006–2009), az MTA Biofizikai Bizottságának elnöke (2008–), több hazai és nemzetközi társaság elnökségi tagja. Több mint 15 tudományos szimpóziumot szervezett, meghívott előadó volt több mint 30 európai és világkongresszuson. 1982-ben és 1983-ban egyéves tanulmányúton volt Göttingenben, a Nobel-díjas Manfred Eigen intézetében, Thomas Jovin-nal. Hazai és nemzetközi projektek témavezetője. 1989-ben Akadémia Díjban részesült.

Ajánlók: Damjanovich Sándor, Erdei Anna, Gergely Pál, Nagy László, Székely György (VIII. o.), Tigyí József

☞ Tóthmész Béla

Miskolcon született 1960-ban. 1996 óta a biológia tudomány doktora. A Debreceni Egyetem Természettudományi Kara Ökológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, a Biológia és Környezettudományi Doktori Iskola vezetője. Szűkebb szakterülete az ökológia és a szupraindividuális biológia.

Munkássága átfogja az ökológia és a szupraindividuális biológia teljes spektrumát a botanikai, zoológiai, hidrobiológiai, természetvédelmi, konzervációbiológiai és környezetstatisztikai vonatkozásokat is beleértve. Módszereket dolgozott ki a biodiverzitás skálafüggő jellemzésére, bevezette a diverzitási reprezentációkat. Szukcessziós folyamatok vizsgálata során kimutatta, hogy a mintázati kényszerek alapvető módon befolyásolják a vegetációfejlődés menetét. Munkatársaival bizonyították, hogy a talajfaunát érő káros hatásokat gyakran kis léptékű beavatkozással, a természetes jellegű mozaikosság növelésével csökkenteni lehet. Rámutattak a szegélyeknek a biodiverzitás megőrzésében betöltött fontosságára és az élőhely fragmentációs szerepére: a fragmentumok mérete mellett azok elrendeződése és a közöttük lévő kapcsolatok is alapvető szerepet játszanak a fajkészlet megőrzésében, ezeket az ismereteket eredményesen fel lehet használni a környezeti kockázatok csökkentésében. Kimutatták, hogy a fajok specifikus ökológiai tulajdonságainak ismerete nélkül még az alapvető biogeográfiai összefüggések is rejtve maradhatnak. Az urbanizáció hatását vizsgáló nemzetközi Globenet projekt kutatásai alapján demonstrálták, hogy a tendenciák jelentősen különbözhetnek fajkészlettől és biogeográfiai adottságoktól függően, ugyanakkor az adott élőhelyhez evolúciósan adaptálódott, az adott élőhelyre jellemző fajok mindenhol jelentős mértékben háttérbe szorultak az urbanizáció hatására. Az MTA Ökológiai Bizottságának elnöke.

Ajánlók: Borhidi Attila, Csányi Vilmos, Fésüs László, Pöcs Tamás, Vida Gábor

☞ Vass Imre

Szentesen született 1952-ben. 1994 óta a biológiai tudomány doktora. Az MTA Szegedi Biológiai Központ Növénybiológiai Intézetének igazgatója, a Szegedi Tudományegyetem habilitált egyetemi magántanára. Szűkebb szakterülete a növényélettan és a fotoszintézis.

Érdeklődési területe a növényi fotoszintézis elsődleges fényenergia-átalakítási folyamataival kapcsolatos. Kidolgozta a fotoszintetikus termolumineszcencia olyan elméleti leírását, amely lehetővé teszi az ún. második fotokémiai rendszerben (PSII) lejátszódó töltéskeresztmolekulák rekombinációs folyamatok energetikai paramétereinek kvantitatív meghatározását. Bio-

fizikai módszerekkel vizsgálja a PSII szerkezet-funkció összefüggéseit, legjelentősebb munkája a vízbontó rendszer környezetében fennálló töltésegyensúlyi folyamatok jellemzése. Részt vett a PSII-reakciócentrum számítógépes térszerkezeti modelljének megalkotásában, meghonosította a fotoszintézis fénygátlásával kapcsolatos kutatásokat. Ezen a területen legfontosabb eredménye annak kimutatása, hogy a látható fény által okozott gátlás egyik alapmechanizmusa triplett klorofil képződése a PSII-reakciócentrumában, ez reaktív szingulett oxigén képződésére vezet, míg az UV-fény elsődlegesen a vízbontó rendszert inaktíválja. Legújabb kutatásai során a növényi oxidatív stressz mechanizmusát, az UV-fény által cianobaktériumokban indukált jelátviteli folyamatokat és a látható fény által okozott károsító hatás elleni védekező mechanizmusok szabályozását tanulmányozza. 137 nemzetközi folyóiratcikket és 8 könyvfejezetet írt, ezek összesített impaktfaktora 415, H-faktora 35. Publikációira 4028 hivatkozás (2959 független) ismert. Több mint öt évet töltött a világ vezető fotoszintézis-laboratóriumaiban. Nemzetközi tudományos konferenciák szervezője és meghívott előadója. Straub-plakett (1996).

Ajánlók: *Dudits Dénes, Patthy László, Vigh László*

☞ Vörös Lajos

Szegeden született 1944-ben. 2002 óta az MTA doktora. Az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója, a Hidrobotanikai Osztály vezetője. Szűkebb szakterülete a felszíni vizek legjelentősebb elsődleges termelő szervezetei, az algák, azok jelentősége és szerepe a vízi ökológiai rendszerek működésében.

Munkássága jelentős mértékben járult hozzá a Balaton megismeréséhez, a tó vízminőségét veszélyeztető eutrofizálódás okainak és következményeinek feltárásához. Európában a legelső között volt az 1979-ben a nyílt óceánokban, majd a nyolcvanas években édesvizekben is felfedezett bakteriális méretű ún. pikoalgák kutatásának elindításában. Vezető helyét a kontinentális vizek pikoalga-kutatásában ekkor szerezte meg (*Int. Revue ges. Hydrobiol.* 76, 1991, 617–629.), ezt a helyét azóta is őrzi, és folyamatosan újabb és újabb, nemzetközileg is kiemelkedő eredményt produkál. Publikációinak száma 213, kumulált impaktja 69, összes hivatkozása 532. Olaszországban is elindította az édesvízi pikoalga-kutatást (*Hydrobiologia* 369/370, 1998, 117–125), emellett kiemelkedő jelentőségű a holland–magyar kooperációban készült, a tengerekben és édesvizekben felismert közös ökológiai törvényszerűségekről szóló újabb tanulmánya is (*Ecology Letters* 10, 2007, 290–298). Kimutatta hazánk egyik különleges víztípusában, a kontinentális sós (szikes) tavakban világviszonylatban is egyedülálló gazdagságát a bakteriális méretű algáknak. Tanítványaival együtt molekuláris biológiai módszerekkel kutatja hazánk ezen különös és mindmáig egyedülálló algavilágának diverzitását. Tudományos iskolát alapított ezen az új kutatási területen, és tanítványaival az utóbbi néhány évben OTKA- és NKTH-támogatással tovább fokozta egyébként is kiemelkedő teljesítményét. Jelentős szerepet tölt be a tudományos közéletben.

Ajánlók: *Bíró Péter, Mahunka Sándor, Pócs Tamás*

Külső tagságra ajánlja

☞ Sándor Mátyás

Budapesten született 1951-ben. 1979-ben szerzett PhD fokozatot. A Wisconsin University School of Medicine and Public Health, Department Pathology professzora. Szűkebb szakterülete az immunológia, a fertőzés immunológia és az immunreguláció.

Úttörője azoknak a granulómamodell-rendszereknek, amelyeket tevékenysége nyomán az immunológiával foglalkozók széles körben használnak. Tevékenysége elsősorban a népbetegségként megjelenő parazita- és virális fertőzések mechanizmusának vizsgálatát forradalmasította (Granulomas in schistosome and mycobacterial infections: a model of local immune responses. *Trends in Immunol.* 24, 2003, 44–52; Complement component 3 is required for optimal expansion of CD8 T cells during a systemic viral infection. *J. Immunol.* 170, 2003, 788–94; Virally activated CD8 T cells home to BCG induced granulomas, but enhance anti-mycobacterial protection only in immunodeficient mice. *Infect. Immunol. Infect. Immunol.* 75 [3], 2007, 1154–66).

Ajánlók: *Damjanovich Sándor, Falus András, Erdei Anna, Fésüs László, Závodszky Péter*

☞ Tora László

Budapesten született 1957-ben. 2001 óta elsőrendű kutatási igazgató (CNRS). Az Institute de Génétique et de Biologie Moléculaire et Cellulaire (Illkirch) csoportvezetője. Szűkebb szakterülete a molekuláris biológia és a fehérjekódoló gének átírásának szabályozása meta-ozaszervezetekben.

Munkássága előremozdította és tökéletesítette ismereteinket az eukarióták sejtmagjában lezajló, a fehérjekódoló gének átírását szabályozó mechanizmusok feltárásával. Leírta az általános RNS-polimeráz-II transzkripció-iniciációs faktor több alegységét (*Cell* 1994). Csoportja az elsők között mutatta be a szoros kapcsolódást a mRNS-transzkripció kezdete és a vége között (*Nature* 1997). Ők jellemezték először azokat a fehérjefaktorokat, amelyek az emlősök különböző reprodukciós szerveiben fejeződnek ki, és képesek a TATA-boxkötő fehérjét helyettesíteni (*Mol. Cell* 2000; *Genes & Dev.* 2009). Leírtak egy új humán transzkripció hiszton acetiltranszferáz koaktiváló komplexet, amely a kromatin újramodellezésében tölt be fontos szerepet (*Nature* 1998).

Ajánlók: *Nagy László, Patthy László, Venetianer Pál*

GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

✎ Bayer József

Pilisszentivánon született 1946-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az MTA Politikai Tudományok Intézetének igazgatója, kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete a politikaelmélet.

Munkássága az elmúlt időszakban a globalizáció által előidézett társadalmi és politikai változásoknak vizsgálatára irányult, amelyek gyökeresen megváltoztatják a politika és a nemzeti kultúra kontextusát (vö. *A globalizáció, politika, média* című kötetet). A rendszerváltást is több írásában globális összefüggésekbe helyezve vizsgálta hazai és külföldön megjelent, jó néhány tanulmányában. A politikai tradíciók átalakulását, a populizmus és a szélsőséges irányzatok erősödését is a globalizációs kihívásra adott reakcióként értelmezte. Számos európai és hazai kutatás kezdeményezője és vezetője volt, amelyek eredményei általa inspirált és szerkesztett tanulmánykötetek sorában jelentek meg.

Ajánlók: Kulcsár Kálmán, M. Szabó Miklós, Szentés Tamás

✎ Bélyácz Iván

Battonyán született 1949-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának intézetigazgató egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a vállalati beruházások döntési és finanszírozási problémái.

Jelentős eredményeket ért el a beruházások döntési és finanszírozási problémáinak újszerű vizsgálatában. A pénzügyi gazdaságtan hazai kutatását nagyban előrelendítették értékes és hiánypótló művei: *A vállalati pénzügyek alapjai* (Aula Kiadó, 2007) és a *Befektetési döntések megalapozása* (Aula, 2009). Tanulmánya jelent meg a vállalati tőkestruktúráról (The Determinants of Capital Structure of Hungarian Firms in Transition. In: *Corporate Restructuring and Governance in Transition Economies*. Palgrave MacMillan, 2007), a külföldi működőtőke és a külső eladósodás kapcsolatáról (*Közgazdasági Szemle* 2009/2), valamint a vállalati teljesítmény mérésének etikai aspektusairól (Akadémiai Kiadó, 2007).

Ajánlók: Erdős Tibor, Palánkai Tibor, M. Szabó Miklós, Szentés Tamás, Török Ádám, Zalai Ernő

✎ Hamza Gábor

Budapesten született 1949-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Kara Római Jogi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a római jog, a magánjogtörténet és az összehasonlító jog.

2005-ben jelent meg *Le développement du droit privé européen* (Budapest), 2007-ben a *Wege der Entwicklung des Privatrechts in Europa* (Passau), 2009-ben az *Entstehung und Entwicklung der modernen Privatrechtsordnungen und die römischrechtliche Tradition* (Budapest) című könyve. Ezek a munkái nemzetközi relációban is úttörő jelentőségűek. Több mint húsz önálló, illetve általa szerkesztett munka jelent meg magyar és idegen nyelven. Tudományos kutatásai döntően a magánjog összehasonlító jogi vizsgálatának területéhez kapcsolódnak. Földi Andrásal társszerzőként írt *A római jog története és intézményei* című tankönyve és kézikönyve a 14. átdolgozott és bővített kiadásban jelent meg (Budapest, 2009). 2005-ben Szent-Györgyi Albert-díjban részesült.

Ajánlók: Harmathy Attila, Mádl Ferenc, Török Ádám, Vékás Lajos

Levelező tagságra ajánlja

✎ Chikán Attila

Budapesten született 1944-ben. 1999 óta az MTA doktora. A Budapesti Corvinus Egyetem Vállalatgazdaságtani Intézetének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a vállalatgazdaságtan, a versenyképesség és a logisztika.

Több, egymáshoz kapcsolódó területen ért el nemzetközileg is elismert eredményeket, végzett iskolateremtő tevékenységet. Kutatási eredményei három fő témakörre összpontosulnak. A vállalati versenyképesség területén kiemelkednek a makro- és mikroszintű versenyképesség kapcsolatára vonatkozó írásai (a rangos *Competitiveness Review*-ban 2008-ban megjelent cikkét az Emerald Kiadó az év cikkei közé sorolta), illetve a vállalati versenyképesség mérésére vonatkozó kutatásai (*Pénzügyi Szemle*, 2006). A vállalatgazdaságtan témakörében is évtizedek óta folytat iskolateremtő kutatásokat. *Vállalatgazdaságtan* című szakkönyve (4. kiadás 2008) a témakörben végzett hazai kutatások alapműve, fogalmi apparátusára és logikai hálójára épül gyakorlatilag minden e témakörben íródott hazai PhD-dolgozat az elmúlt húsz évben. A reálgazdaság jelenségeinek, főként a készletezés és a termelés menedzsmentjének nemzetközileg elismert kutatója. A legutóbbi időben jelentős nemzetközi visszhangot keltettek a készletezés menedzsmentjének új paradigmáját megfogalmazó, empirikusan alátámasztott kutatásai. Publikációs jegyzéke több mint 240 tételt tartalmaz, ebből 17 magyar, 16 angol nyelvű könyv szerzője, társszerzője, szerkesztője. 33 cikke jelent meg referált nemzetközi folyóiratban. Az e folyóiratokban munkáira történő hivatkozások száma 1990 óta meghaladja a nyolcvanat. Összes angol nyelvű hivatkozásának száma 160, a magyar nyelvű 270 felett van.

Ajánlók: Bélyácz Iván, Erdős Tibor, Tomcsányi Pál

☞ **Horváth Gyula**

Kaposváron született 1951-ben. 1999 óta az MTA doktora. Az MTA Regionális Kutatások Központjának igazgatója, a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karán egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a regionális tudomány.

A magyar regionális tudomány nemzetközileg elismert vezető egyénisége. Kutatásainak középpontjában az európai térformáló folyamatok feltárása áll. Új összefüggéseket mutatott ki a kelet-közép-európai országok területi egyenlőtlenségeinek kialakulásáról és szabályozhatóságáról. Új tudományos eredményei: a regionális szervezetrendszerek hatékonyságnövelő szerepének bemutatása, a regionalizmus területi kohéziót erősítő hatásainak bizonyítása (*A regionális gazdaságszervezés fejlődése és intézményei*, Akadémiai Kiadó, 1989; *Regionális támogatások az Európai Unióban*, Osiris Kiadó, 2001); az európai regionális fejlődést alakító tényezők hosszú távú trendjeinek meghatározása, a nemzeti területpolitikák általános és sajátos vonásainak feltárása (*Európai regionális politika*, Dialóg Campus, 1998); a tudásintenzív gazdaság térbeli terjedésének és a decentralizált államigazgatás összefüggéseinek feltárása, a regionális versenyképességet alakító struktúrák kölcsönviszonyainak meghatározása (*Regional Development and Policy in Eastern Europe*, Firenze, 2002); a Kárpát-medencei régiók komplex elemzési módszertana a nagytérégi integráció megalapozására (*A Kárpát-medence régiói*, Dialóg Campus, 2003–2009). Eredményeit 20 könyvben, 250 tudományos közleményben közölte, 102 idegen nyelvű könyvet és dolgozatot publikált. Hivatkozásainak száma: 620, ebből 170 külföldi. A Magyar Regionális Tudományi Társaság elnöke, az Academia Europaea (London) tagja. Pro Regio, Akadémiai és Széchenyi-díjas. Ajánlók: *Egyed Ákos, Enyedi György, Kádár Béla, Korinek László*.

☞ **Kecskés László**

Pécsen született 1953-ban. 1996 óta az állam- és jogtudomány doktora. A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara Polgári Jogi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, a Magyar Kereskedelmi- és Iparkamara mellett szervezett Állandó Választottbíróság elnöke. Szűkebb szakterülete a civilisztika, a polgári jog, a nemzetközi magánjog és az EU-jog.

Különösen az állam civiljogi jogalanyiségének és kárfelelősségének elméletében, valamint a jogharmonizáció módszertanában ért el nemzetközileg is elismert eredményeket. Jelentősek a polgári jog elméletörténetével és az összehasonlító magánjogi kodifikáció történetével, valamint a nemzetközi választottbírósági eljárás elméletével összefüggő kutatásai. Öt, több kiadást megélt és jelenleg is forgalomban lévő nagymonográfia önálló szerzője (*Perelhető-e az állam?*, KJK, Budapest, 1988; *Polgári jogi tanulmányok*, JPTE ÁJK, Pécs, 1995; *EU-jog és jogharmonizáció*, HVG-ORAC, Budapest, 2009; *A polgári jog fejlődése a kontinentális Európa nagy jogrendszereiben*, Dialóg Campus, Budapest–Pécs, 2004; *Személyek joga*, Dialóg Campus, Budapest–Pécs, 2007). Az általa szerkesztett *Business Law in Hungary* című kötet fontos forrás a magyar kereskedelmi joggal foglalkozó külföldiek számára (KJK, Budapest, 1998). 1995-től az EU-jog „Jean Monnet professzora”. 1997-től

Széchenyi professzori ösztöndíjas. Két országos szakmai folyóirat főszerkesztője (*Európai Jog*, *Európai Bírósági Ítéletek*). 1999-től az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya Állam- és Jogtudományi Bizottságának alelnöke, 2007-től pedig elnöke. Két nemzetközi konferenciának volt elnöke. 2009-től a Vienna International Arbitral Centre tanácsadó testületének tagja. 2007-ben az Académie Internationale de Droit Comparé levelező tagjává választották.

Ajánlók: *Harmathy Attila, Korinek László, Mádl Ferenc, Szabó András, Vékás Lajos*

☞ **Kolosi Tamás**

Budapesten született 1946-ban. 1985 óta a szociológiai tudományok doktora. A TÁRKI Társadalomkutatási Intézetének elnöke, az ELTE egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a társadalmi rétegződés kutatása és az empirikus kutatás módszerei.

Legfontosabb nemzetközileg is sokat idézett kutatási eredménye a társadalmi rétegződés sokdimenziós modelljének megalkotása, a struktúra „L” modelljének leírása. Az utóbbi 20 évben főként a rendszerváltás hatása a társadalmi egyenlőtlenségek rendszerére és az egyének életpályájára foglalkoztatta. Több tanulmányát publikálta a legrangosabb amerikai, német, lengyel folyóiratokban. Jelentős tudományszervezői szerepe volt előbb a „rétegződésmódel-vizsgálat” vezetésében, majd jó néhány nemzetközi kutatásban (ISSP, igazságosságvizsgálat), illetve a rövidesen 25 éves TÁRKI létrehozásában és a nemzetközi empirikus módszertani szttenderdek, illetve matematikai statisztikai modellek hazai elterjesztésében. A jelölt legfontosabb tudományos munkái: *Társadalmi struktúra és szocializmus (Social Structure and Socialism)*, Budapest, 1974; *Equality and Inequality under Socialism*, SAGE Studies in International Sociology 29. (Edmund Wnuk-Lipinskivel) London, 1983; *Tagolt társadalom (Stratified Society)*, Gondolat, Budapest, 1987; *Stratification and Social Structure in Hungary*. In: *Annual Review of Sociology*, vol. 14, 1988, 405–419; *Images of Class: Public Perceptions in Hungary and Australia* (társzerző: Evans, M. D. R.–Kelley, J.), *American Sociological Review*, vol. 57, 1992/4, 461–482; *A terhes babapiskóta*. Osiris Kiadó, Budapest, 2000; *Újratervezés, a Háztartások Életpályá Vizsgálata* (Tóth István Györggyel), TÁRKI, Budapest, 2009.

Ajánlók: *Huszár Tibor, Fergéné Kecskeméti Zsuzsa, Szelényi Iván*

☞ **Nováky Erzsébet**

Keszthelyen született 1945-ben. 1991 óta a közgazdaság-tudomány doktora. A Budapesti Corvinus Egyetem Jövő kutatás Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a jövő kutatás.

A Jövő kutatási Bizottság elnöke, a Gazdaságtudományi Minősítő Bizottság alelnöke. A World Futures Studies Federation Executive Boardjának két periódusban választott tagja. A BCE Gazdaságinformatikai Doktori Iskola jövő kutatás alprogramjának vezetője. Iskolateremtő egyéniség. Tudományos eredményeit a jövő kutatási módszertan fejlesztésé-

ben (komplex jövőkutatási metodológiák, kvantifikálhatóság, kölcsönhatásmódszer, káosz-elmélet és jövő kutatás) és alkalmazásában érte el. Akadémiai doktori értekezésében multidiszciplináris modellben kapcsolta össze a gazdasági és a környezeti stratégiákat. A hazai társadalmi-gazdasági fejlődés jövőalternatíváit a makrofolyamatok stabilitásának vizsgálatára és lakossági jövővárakozásokra építette (*Magyarország holnap után*, BKÁE, 2001), felismerve a lakosság jövőorientáltságának (Future Orientation in Hungarian Society, *Futures*, 1994/7) és a jövőért végzett cselekedeteinek fontosságát (Action Oriented Futures Studies, *Futures* 2006/6). A „Magyarország 2025” akadémiai kutatás vezetőjeként interdisziplináris jövőmodell-építő módszertant dolgozott ki (*Magyarország 2025*, megj. alatt). A jövőkutatók felelősségét a változással és a demokráciával összekapcsolva vizsgálta (Responsibility for the Future, *Journal of Futures Studies*, 2007/2; *Futurists as Pioneers in Handling Participativity*, Committee for the Future, Parliament of Finland 2006; *Változás és jövő*, Püski 2008). 400 publikációjára közel 600 (köztük 100 idegen nyelvű) hivatkozás található.

Ajánlók: *Mátyás Antal, Simai Mihály, Szentés Tamás*

☞ Pálné Kovács Ilona

Pécsett született 1954-ben. 2000 óta az MTA doktora. Az MTA Regionális Kutatások Központja Dunántúli Tudományos Intézetének tudományos tanácsadója, intézetvezetője. A PTE BTK Politikai Tanulmányok Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a térbeli kormányzás és a regionális politika.

Egy nemzetközileg is kurrens témakör, a helyi, regionális kormányzás neves kutatója. Három hazai monográfiája (*Helyi politika*, Akadémiai Kiadó, 1990; *Regionális politika és közigazgatás*, Dialóg Campus, 1999; *Helyi kormányzás Magyarországon*, Dialóg Campus, 2009) alapmunkának minősül a felsőoktatásban is. A jelölt kiemelkedő publikációs teljesítményét (323 tétel) nagy mennyiségű (600), ebből több mint 100 külföldi hivatkozás igazolja vissza. Rendszeres előadója tudományos konferenciáknak (mintegy 50 nemzetközi konferencia-előadása volt), tématerületének legfontosabb szakmai szervezeteiben foglal el vezető pozíciókat. Az MTA RKK vezető kutatója, számtalan hazai és fontos nemzetközi projekt (köztük 3 keretprogram) témavezetője. A European Science Foundation állandó bizottsági tagjaként több sikeres ESF-program elindítója. A PTE egyetemi tanáraként doktori iskolai programot vezet, 6 védett doktori értekezés témavezetője volt. A Politikai Tanulmányok Tanszék versenyképességét a lokális, regionális politikatudományi dimenziók oktatásának, kutatásának elmélyítésével alapozta meg. Megközelítése interdisziplináris, a közigazgatás-tudomány, a regionális tudomány és a politikatudomány szempontjait egyaránt érvényesíti kutatásaiban. Tudományos munkássága gyakorlati szempontból is releváns, a területi decentralizációval és regionalizációval összefüggésben kormányzati tanácsadó testületek tagjaként törvényelőkészítő munkát is végzett.

Ajánlók: *Bayer József, Hamza Gábor, M. Szabó Miklós*

☞ Rechnitzer János

Hédervárott született 1952-ben. 1994 óta a közgazdaság-tudomány doktora. Az MTA Regionális Kutatások Központja Nyugat-magyarországi Tudományos Intézetének tudományos tanácsadója, a Széchenyi István Egyetem tudományos rektorhelyettese. Szűkebb szakterülete a regionális tudomány.

A jelölt legfontosabb tudományos eredményei: az ágazati kapcsolatok mérlegének alkalmazása a magyar gazdaság regionális szerkezetének feltárására; a határon átnyúló regionális kapcsolatok vizsgálata (*Chancen für die Grenzregion*, Orac Verlag, Wien, 1991, 200 p.); az innovációk terjedési modellje és az innovációalapú regionális politika hazánkban (*Szétszakadás vagy felzárkózás? A térszerkezetet alakító innovációk*, MTA RKK, Győr, 1993, 207 p.); a területi tervezés új koncepciójának és módszertanának megfogalmazása (*Térületi stratégiák*, Dialóg Campus, Budapest–Pécs, 1998, 345 p.); a regionális gazdaságtan alapvető kézikönyve (*Regionális gazdaságtan*, Dialóg Campus, Budapest–Pécs, 2004, 391 p. társszerző: Lengyel I.). Az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományi Osztályának tanácskozási jogú tagja; a Széchenyi István Egyetem Regionális és Gazdaságtudományi Doktori Iskolájának vezetője.

Ajánlók: *Csáki Csaba, Enyedi György, Glatz Ferenc, Simai Mihály*

☞ Simonovits András

Budapesten született 1946-ban. 1991 óta a közgazdaság-tudomány doktora. Az MTA Közgazdaságtudományi Intézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a matematikai közgazdaságtan.

Több tucat cikket és négy könyvet jelentetett meg az elmúlt négy évtizedben, emellett aktív közéleti szerepet játszik a nyugdíjreformok ügyében. Fő eredményei: 1975-ben igazolta Bródy András sejtését: a szochasztikus mátrix Leontief-inverze lefelé torzított. Ezt a tételt egyaránt idézik az ágazati kapcsolatok modelljében és a regionális tudományokban. Több cikkével is csatlakozott Kornai–Martos *Szabályozás árjelzések nélkül* kutatási irányzatához, de legnagyobb figyelmet nemlineáris készletjelzéses várakozásos modelljével keltette. Sejtése: a korábbi ismert stabil és ciklikus pályák mellett kaotikus pályák is keletkeznek. Sejtését 1989-ben Hommes és Nusse pontosítva igazolták. 1992 óta foglalkozik a nyugdíjrendszerekkel. 2003-ban publikált könyvében áttekintette a nyugdíjrendszerek gyakorlatát és elméletét. A bemutatott modellek közül több cikként is megjelent. Legjelentősebb tudományos eredményei: A Note on the Underestimation and Overestimation of the Leontief Inverse (*Econometrica* 43, 1975, 493–498); Buffer Stocks and Naive Expectations in a Non-Walrasian Dynamic Macrodynamics Model: Stability, Cyclicity and Chaos (*Scandinavian Journal of Economics* 84, 1982, 571–581); *Modeling Pension Systems* (Oxford, Palgrave Macmillan, 2003).

Ajánlók: *Kornai János, Szász Domokos, Török Ádám, Zalai Ernő*

☞ Szabó János

Püspökladányban született 1953-ban. 1993 óta a hadtudomány doktora. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem rektora, egyetemi tanár, a Hadtudományi Doktori Iskola vezetője. Szűkebb tudományterülete a hadtudomány, a szociológia, a hadügy-szociológia, a kisebbségszociológia, az ifjúságszociológia és a sportszociológia.

Kutatásaiban a hazai és külföldi haderők (és védelmi szektorok) modernizációs folyamatának társadalmi, történeti és technikai összefüggéseit tárja fel és mutatja be. Jelentős a rendszerváltás utáni védelmi-strukturális átalakulás konverziós, kisebbségi, technológiai, közvéleményi és civilkontroll vonatkozásaiban kutatóként, illetve ismeretterjesztőként vállalt szerepe. A hadügy-szociológia számos témakörében szemléletében, módszertanában megújító, eredményeit tekintve generációs jelentőségű folyamat elindítója. Kormányzati feladatkörében nevéhez fűződik (elsőként) a hazai védelmi szektorban a modern humán erőforrás-gazdálkodás kormányzati irányítása és intézményrendszeri alapjainak kiépítése. Vezetése, szakirányítása alatt jelentős egyetemi doktori, kandidátusi és habilitációs értekezések születtek. Tanárként, MAB-tagként, helyettes államtitkárként, rektorként kezdettől jelentős szerepet vállalt abban, hogy a Nemzetvédelmi Egyetem a hazai felsőoktatásba egyenrangúként integrálódjon. Mintegy 400 publikációja jelent meg, ebből 326 magyar, 82 idegen nyelven. A külföld felé megnyíló hadtudomány kapcsolatépítőinek kezdettől élvonalához tartozott. Ezt igazolják idegen nyelvű publikációi (41) és konferenciaszereplései (42). Hazai és külföldi hivatkozásainak, reflexióinak száma megközelíti a 430-at, amelyek közül idegen nyelvű 98 (angol, német, orosz, olasz, szlovén, szlovák, lengyel és görög nyelven).

Ajánlók: Dékány Imre, Huszár Tibor, M. Szabó Miklós

☞ Szabó Katalin

Gödöllőn született 1944-ben. 1988 óta a közgazdaság-tudomány doktora. A Budapesti Corvinus Egyetem egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a vállalat- és szervezetelmélet, az intézményi közgazdaságtan.

Vizsgálódásai középpontjában nemzetközileg is éppen csak feljövőben lévő témák állnak. A vállalat-, illetve a szervezetelméletben – az információgazdaság trendjeit kutatva – alkotott maradandót. Eredeti állítása, hogy a hálózatokat nem lehet leírni a piac és a hierarchia pólusai közötti közbenső formaként, inkább e kettő közötti gyors váltások intézményesüléseként kell megragadni. Magyarázata háromszögletű: a hálózatokban a piacon és a hierarchián túl megjelenik a reciprocitás, a kooperáció is, minimalizálандó a tranzakciós költségeket. A meghatározó szűkös erőforrás ma nem az energia vagy a munka, de nem is a replikálható információ, hanem az ember tehetsége, kognitív kapacitásai. Az állami szabályozásnak erre kellene koncentrálnia. Az informatizált termelés rugalmassága a munkavállaló rugalmasságát igényli. A termelési és a foglalkoztatási döntések ezért a visszafordítható tőzsdai portfólióberuházásokhoz kezdenek hasonlítani. Az újszerű témáknak köszönhető, hogy munkáira gyakran hivatkoznak. Legfontosabb művei: *Információ-*

gazdaság – Digitális kapitalizmus vagy új gazdasági rendszer?, Akadémiai Kiadó, 2006, 616 p.; Lyles, M. A.–Szabo, K. et al: A longitudinal study of organizational learning, unlearning in a transitional economy. In: Chakravathy et al (eds.): *Strategy Process*. Blackwell Publishing, 2003, 191–207; *A posztmodern vállalat*, Oktatási Minisztérium, 2000, 310 p.; *A nagyvállalati kihívás. Új hullám a tőkekoncentrációban*, Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1974, 283 p.

Ajánlók: Csaba László, Kornai János, Mátyás Antal, Palánkai Tibor

☞ Szigeti Péter

Budapesten született 1951-ben. 2002 óta az MTA doktora. Az MTA Politikatudományi Intézetének tudományos tanácsadója, a Széchenyi István Egyetem Jog- és Gazdaságtudományi Kar Jogelméleti Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a jogelmélet, a politikaelmélet és az alkotmányjog.

A társadalomtudományok egymással összefüggő területein különösen érdemlegeset alkotott. A klasszikusok mellett a magyar jogelméleti tradícióhoz kapcsolódva újít. Saját szintetikus jogfelfogását a jogi objektiváció kategóriájának elemzésével támasztotta alá. A jog ontológiai alapjának, belső felépítésének és önszabályozó mechanizmusainak bemutatásán túl kidolgozta a jogállamiság történetiséggel összhangban álló típusváltozatait; a jogrendet, a törvényességet és az alkotmányosságot interdependenciájukban értelmezte. Önálló jogkoncepciójának eredeti része alkotmányosság-felfogása (*A jogállamiság jogelmélete*). A történeti-szociológiai oldal és a természetjogi-jogfilozófiai összefüggések mellett nem hanyagolja el a pozitív jogi jogréteg elemzését sem, amelyet jogtani szinten is kiművelt, és gyakorlati problémák megoldása közben alkalmazott (*Norma és valóság*). Eredeti tematikával és módszertannal végezte el jogrendszerünk vizsgálatát (*Az MK jogrendszerének állapota 1989–2006. Komplex jog- és alkotmányelméleti, jogszociológiai és szakjogi elemzés*. Akadémiai Kiadó, 2008). Munkásságában évtizedes a folytonosság az állam- és a politikaelmélet témáinak tanulmányozásában. A nemzetállam és a globalizáció viszonyának elemzésében nemzetközi jelentőségű eredményeket ért el. A szervezett kapitalizmus keynesiánus jóléti államainak ökonómiai és történetileg is megalapozott interpretációját kiterjesztette a globális kapitalizmus viszonyainak újszerű elemzésére (*Világrendszernézöben*, 2005).

Ajánlók: Kulcsár Kálmán, Lamm Vanda, Szabó András, Szentés Tamás

☞ Varga Károly

Győrben született 1930-ban. 1984 óta a szociológiai tudomány doktora. A Széchenyi István Egyetem kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete az érték-, a szervezet- és a kommunikációs szociológia, valamint a szociálpszichológia.

Nemzetközi összehasonlításban az 1960-as évektől kutatta a magyar értékrendszert. 1970-től a teljesítménymotiváció és a hatalmi motiváció összhatását vizsgálta a vegyipar és a gyógyszeripar K+F projektjeinek eredményességére nézve. Ebből írt kandidátusi disszertációja eredményeinek nyugati publikációja nyomán az UNIDO megbízta, hogy fejlődő

országokban arbitrálja az emberi erőforrást fejlesztő tréningek gazdaságélénkítő hatását. Ezután egy 100 000 dolláros O/HRD projekt magyarországi vezetésével bízták meg, amelyhez az ÉGSZI-nél, majd folytatásának az Ipargazdasági Intézetnél talált fogadó kapacitást. 1990-ben a BKE címzetes egyetemi tanáraként részt vett a Pázmány Péter Katolikus Egyetem alapításában, amelynek szociológiai tanszékét 1993-ban hozta létre, majd öt évig vezette. Közben a Magyar Gallup Intézet kutatási igazgatója volt. Életműve fő vonulatát *Értékek fénykörében* címmel és *Adalék egy új nemzetstratégia megalapozásához* alcímmel az Akadémiai Kiadónál 2003-ban megjelent könyvében foglalta össze. Jelenleg közreműködik a Vállalati kultúra és regionális beágyazottság elnevezésű, hat országot felölelő EU-projektben. Kilenc könyve jelent meg, 200-nál több tanulmánya, ugyanennyi konferenciaadaléka, illetve publicisztikája; kb. egynegyedük idegen nyelvű. Az MTA Szociológiai Kutatóintézetének alapító tagja (1963).

Ajánlók: Kádár Béla, Kulcsár Kálmán, Köpeczi Béla

✎ Vörös Imre

Budapestben született 1944-ben. 1989 óta az állam- és jogtudományok doktora. Az MTA Jogtudományi Intézetének tudományos tanácsadója és igazgatóhelyettese, a Károli Gáspár Református Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára, az ELTE Jogi Továbbképző Intézetének tanára, a Donauuniversität Krems (Ausztria) vendégprofesszora. Szűkebb szakterülete a gazdaság jogi kérdései, ezen belül különösen a versenyjog, a gazdasági alkotmányjog, az európai jog és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok joga.

Tizenhárom monográfiát és kétszáz tanulmányt tett közzé. A versenytárgyalási és a biztosításfelügyeleti jogszabály elméleti koncepciójának megalkotásával a jogalkotásban, valamint a Gazdasági Versenyhivatal létrehozatalában meghatározóan működött közre. Az önkormányzatok tulajdonosi jogállásával kapcsolatos kutatásai alkotmányjogi szempontból jelentősek. Az európai jog kutatásában az Unió alkotmányjoga, valamint a belső piaci joga, különösen a közösségi versenyjog összehasonlító jogi módszerrel való kutatásában ért el jelentős eredményeket. A nemzetközi gazdasági kapcsolatok jogának, ezen belül a nemzetközi szerződési jog egyik fontos területének monografikus feldolgozásával reflektált a magyar gazdaság világgazdasági integrációjára. Az európai jogfejlődés és a magyar jogrendszer kölcsönhatásáról végzett vizsgálatának eredményei több, általa írt és szerkesztett monográfiában jelentek meg. 1972 óta felelős szerkesztője a *Jogtudományi Közleménynek*, tagja az MTA Állam- és Jogtudományi Bizottságának, elnöke a Szellemi Tulajdonvédelmi Tanácsnak, a Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesületnek. 1986-ban az Association Internationale de Droit Économique (Louvain-la Neuve) tagjai sorába választotta; tagja a Ligue Internationale de Droit de la Concurrence-nak (Genf), valamint a szervezet tudományos bizottságának. 2007-ben Akadémiai Díjat kapott, az európai jog Jean Monnet professzora.

Ajánlók: Harmathy Attila, Lamm Vanda, Sajó András, Vékás Lajos

✎ Vörös József

Szakmáron született 1951-ben. 1993 óta a közgazdaság-tudomány doktora. A Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának egyetemi tanára, intézetigazgató. Szűkebb szakterülete a vállalati gazdaságtan, ezen belül a termelés-gazdaságtan, de publikációi jelentek meg pénzügyekkel kapcsolatban is.

Kutatási módszertana a matematikai vállalat-gazdaságtan. Korai kutatási tevékenységében legfontosabbnak tekinthető eredményei pénzügyi befektetésekkel kapcsolatosak, ahol explicit, függvényszerű összefüggést mutatott ki a befektetés várható hozama és a viselendő minimális kockázat között. Jellemzte a hatékony befektetések halmazát, meghatározta, hogy a hatékony befektetések felületén mikor léteznek töréspontok (Portfolio Analysis - an Analytic Derivation of the Efficient Frontier. *European Journal of Operational Research* 23, 1986, 294–301). E cikkére 38 nemzetközi hivatkozást tartanak nyilván az adatbázisok. Ugyancsak jelentős nemzetközi visszhangot váltottak ki a termelési képességek flexibilitásával kapcsolatos publikációi. A Toyota termelési rendszert modellezi a *Lot Sizing with Quality Improvement and Setup Time Reduction* (*European Journal of Operational Research* 1999, March, 568–574) című publikációja. Az utóbbi időben épített és analizált modelljei a fejlesztési tevékenységek dinamikájának alakítóit határozzák meg, összefüggést talált a fejlesztési tevékenységek dinamikája és a vállalati stratégia ideális hossza között (The Dynamics of Price, Quality and Productivity Improvement Decisions. *European Journal of Operational Research* 170, 2006, 809–823). Magyar nyelven tanulmányai jelentek meg a *Közgazdasági Szemlében* és a *Szigma*-ban. Több mint 10 tanulmánya jelent meg nemzetközi A-kategóriás lapokban, ezekre több mint 100 hivatkozás ismert idegen nyelvű publikációkban. Húsz éve a *Sigma* főszerkesztője.

Ajánlók: Bélyácz Iván, Erdős Tibor, Zalai Ernő

Külső tagságra ajánlja

✎ Benedek József

Baróton született 1969-ben. 1999 óta a földrajztudományok doktora. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem Földrajztudományi Karának dékánhelyettese, egyetemi tanár. Szűkebb szakterülete a regionális tudomány.

Az erdélyi regionális tudomány vezető egyénisége, intézményi és tudományos megalapozója és fejlesztője. Tudományos eredményeit 7 önálló könyvben, 84 tudományos közleményben (ebből 44 külföldön) jelentette meg. Eredményeire 80 alkalommal hivatkoztak közleményekben. A németországi *Europa Regional* szaklap társkiadója, a *Romanian Review of Regional Studies*, *Romanian Journal of Population Studies*, *Studia UBB, Seria Geographia*, *Erdélyi Társadalom* című folyóiratok szerkesztőbizottságának tagja. A Magyar Regionális Tudományi Társaság elnökségének állandó meghívottja, az MTA Regionális Kutatások Központja tudományos tanácsának tagja.

Ajánlók: Bélyácz Iván, Enyedi György, Kolumbán József

☞ **Kopits György**

Budapesten született 1943-ban. 1971-ben szerzett PhD fokozatot. A Magyar Köztársaság Költségvetési Tanácsának elnöke. Szűkebb szakterülete a monetáris és fiskális politika, az államháztartástan.

Munkásságának középpontjában a költségvetési politika tudományos megalapozása áll. Elsősorban a szabályalapú költségvetési rendszerek kidolgozása terén érte el nagy nemzetközi visszhangot kiváltó és vezető külföldi folyóiratokban publikált tudományos eredményeit. Az IMF munkatársaként számos ország gazdaságának stabilizációjában vett részt. 2004-től a Monetáris Tanács tagjaként, majd 2009-től a Költségvetési Tanács elnökeként komoly szerepet játszik a magyar gazdaságpolitika formálásában és hibáinak korrekciójában. Rendszeres meghívott a világ vezető egyetemein és kiemelkedően rangos nemzetközi konferenciákon. 1993 óta rendszeresen publikál a meghatározó magyar közgazdasági folyóiratokban.

Ajánlók: *Bélyácz Iván, Csaba László, Csáki Csaba, Kornai János, Palánkai Tibor, M. Szabó Miklós, Török Ádám*

☞ **László Ervin**

Budapesten született 1932-ben. 1970 óta Docteur des-Lettres & Sciences Humaines (Sorbonne). A Budapest Klub Alapítvány elnöke. Szűkebb szakterülete az általános evolúció és rendszerelmélet és a tudományfilozófia.

A modern rendszerelmélet, a társadalomfejlődés történeti szintézise, a kaoszelméletekkel kapcsolatos fenntartható fejlődés és a jövőkutatás átfogó területein fejtette ki társadalomtudományi munkásságát. A magyar tudományos közélettel 1964 óta állandó kapcsolatban áll, első magyar nyelvű írásai a *Valóság* című folyóiratban jelentek meg, később könyveit is publikálták. 1983 és 1993 között az UN Egyetem megbízásából a Művelődéskutató Intézettel közösen nemzetközi tudományos kutatómunkát folytatott Magyarországon. Ekkor alapította meg a Budapest Klubot, amelynek ő az elnöke. A klub a világ haladása érdekében nemzetközi szellemi nagyságokat és művészeket fog össze.

Ajánlók: *Bayer József, Simai Mihály, Szentés Tamás*

☞ **Salat-Zakariás Levente**

Csíksszeredán (Románia) született 1957-ben. 2001 óta a politikai filozófia doktora. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem előadójaként. Szűkebb szakterülete a politikatudomány és az etnopolitika.

Az erdélyi magyar politikatudomány fiatal nemzedékének egyik meghatározó képviselője. Kutatási területe az etnopolitika, az etnikumközi kapcsolatok, a román–magyar viszony. Kutatásai az etnikai megosztottság politikai következményeit vizsgálják. Magyar és román nyelven közreadott doktori értekezését a hazai szakirodalom egyik referenciamunkájaként tartják számon. Román nyelvű publikációival fontos mediátori szerepet vállal a

többség felé, angol nyelven közölt munkáival az erdélyi magyarság helyzetére próbálja felhívni a figyelmet. Oktatóként bevezette az etnopolitika tantárgy oktatását az egyetemi képzésbe. Fontos szerepe van az egyetemi oktatás szervezésében és modernizálásában.

Ajánlók: *Bayer József, Kulcsár Kálmán, Péntek János*

FÖLDTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

☞ Klinghammer István

Budapesten született 1941-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a térképészet (geoinformatika) és a tematikus kartográfia.

A térkép modelltulajdonságára irányuló kutatásai eredményeként a digitális térképek modellértelmezését kettébontotta a digitális tárgymodellek és a digitális térképi modellek képzésére. Vizsgálataiban meghatározta a tárgymodell két típusát: a digitális tájmodellt, amely teljes topográfiai modell (DSM [digitális síkrajzi modell] és DTM [digitális domborzatmodell]) és a digitális szaktartalmi (tematikus) modellt. A digitális szaktartalmi modellek képzésére kidolgozta a térképészeti közlésformák táblázatos gyűjteményét. Eredményeit nemzetközi fórumokon publikálta.

Ajánlók: *Biró Péter, Mészáros Rezső, Pantó György*

☞ Lakatos István

Diósgyőrben született 1943-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Miskolci Egyetem egyetemi tanára, az Alkalmazott Földtudományi Kutatóintézet kutatóprofesszora, az MTA–ME Műszaki Földtudományi Kutatócsoport vezetője, az MTA Miskolci Területi Bizottságának elnöke. Szűkebb szakterülete a szénhidrogén-bányászati kémia.

Alap- és alkalmazott kutatásainak középpontjában az intenzív kőolaj- és földgáztermelést biztosító kémiai elárasztási és rétegkezelési technológiák megalapozása és gyakorlati alkalmazása áll. Bizonyította, hogy a megkutatott szénhidrogénvagyon jelenleginél hatékonyabb kitermelése nem nélkülözheti a vegyszeres eljárások széles körű alkalmazását. A kizsorítási és a térfogati hatásfok növelésére, valamint termelő- és besajtolókutak működésének javítására kifejlesztett eljárásait sikeresen alkalmazták hazai és külföldi szénhidrogén-tárolókban. Kutatói, oktatói tevékenysége, valamint az általa elindított *Progress in Oilfield Chemistry* könyvsorozat hozzájárult a szénhidrogén-bányászati kémia új tudományterületként való elismertetéséhez.

Ajánlók: *Hetényi Magdolna, Kovács Ferenc (X. o.), Pápay József*

☞ Vörös Attila

Budapesten született 1944-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Magyar Természettudományi Múzeum Őslénytani és Földtani Tárának főmuzeológusa, az MTA-MTM Paleontológiai Kutatócsoport vezetője. Szűkebb szakterülete a geológia és a paleontológia.

Levelező taggá választását követően folytatta kutatásait a triász ammonoidea, jura brachiopoda és mezozoós ősföldrajzi témakörökben, amelynek során többek között kimutatta, hogy a díszítetlen héjmorfológiájú csoportok már a jura időszakot megelőzően meghódították a mélytengereket, továbbá, hogy a díszítettség erősségének időbeli változásai a mezozoós tengeri forradalom hatását tükrözik. Elkészített egy őslénytani monográfiát (*Geol. Hung. Ser. Pal.* 58, 2009). 2004 óta megjelent közel 40 publikációja közül kettő jelentős nemzetközi hatású (Csontos, L.–Vörös, A.: *Palaeogeogr. Palaeocl. Palaeoecol.* 210, 2004, 1–56.; Vörös, A.: *Palaeogeogr. Palaeocl. Palaeoecol.* 223, 2005, 222–242), amelyekre 64 független SCI-hivatkozás ismert.

Ajánlók: *Géczy Barnabás, Mészáros Ernő, Pantó György*

Levelező tagságra ajánlja

☞ Demény Attila

1962-ben született Budapesten. 2001 óta az MTA doktora. Az MTA Geokémiai Kutatóintézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a geokémia (izotópgéokémia).

Számos nemzetközi publikáció szerzője (IF: 80,4), a hazai geokémiai szakterület elismert képviselője. Kutatási munkája rendkívül szerteágazó, a köpenyeredetű kőzetek vizsgálatától a globális szén ciklushoz kapcsolódó folyamatokon (pl. kihalási események, levegőkémiai folyamatok) át a klímaváltozások tanulmányozásáig. Kutatási eredményein belül kiemelendő a köpenyeredetű kőzetekben levő karbonát eredetének és primér szén-izotóp-összetételének meghatározása (pl. *Lithos* 37, 1996, 335–349; *Lithos* 44, 1998, 101–115; *The Mineralogical Society Series*, No. 10, 2004, 407–431). Az ún. Kanári-köpenyfeláramlás anyagában szubdukált kéreganyag és eddig nem ismert hidrogénkomponens jelenlétét mutatta ki (*Chem. Geol.* 205, 2004, 37–54; *J. Geol. Soc., London* 293, 2008, 155–175). Komplex geokémiai vizsgálatokkal bizonyította a Pannon régió köpenyxenolitjaiban levő karbonát szubdukált kéregeredetét (*Lithos* 75, 2004, 89–113). Munkásságának iskolateremtő jellegét PhD-hallgatók szakmai irányítása és kutatócsoportba szervezése jelzi. Kutatócsoportjával egy hazai cseppköből jelentős környezeti változást okozó vulkáni hatás nyomait mutatta ki (*Rapid Comm. Mass Spectrometry* 23, 2009, 801–808), amely jelentős hazai és nemzetközi sajtóvisszhangot váltott ki. Tudományszervezői tevékenysége kiemelkedő, számos hazai és nemzetközi szakmai szervezet vezetőségi tagja. Szakmai elismerései közül kiemelendő az Akadémiai Díj (2007) és az International Association of GeoChemistry által adott Certificate of Recognition (2009).

Ajánlók: *Árkai Péter, Hetényi Magdolna, Pantó György, Mészáros Ernő*

☞ **Dövényi Zoltán**

Balatonbogláron született 1948-ban. 2003 óta az MTA doktora. Az MTA Földrajztudományi Kutatóintézetének tudományos igazgatóhelyettese, a Pécsi Tudományegyetem Földrajzi Intézetének igazgatója. Szűkebb szakterülete a társadalomföldrajz, a népesség- és a településföldrajz.

Sokoldalú, a társadalomföldrajz jelentős részét átfogó kutatásainak összegző jellegű eredményeiből elsőként kiemelésre kívánkoznak: átfogó képet adott a hazai munkanélküliség területi és strukturális sajátosságairól, elemezte a munkaerő-piaci folyamatokat, és mindezt nemzetközi relációba helyezte (Transition and unemployment – the case of Hungary. *GeoJournal*, 1994); térben és időben is differenciált áttekintést adott Magyarországon nemzetközi vándorlásban játszott szerepéről, feltárta a Magyarországot érintő külső migráció ciklikus jellegét, a befogadó és a kibocsátó szakaszok jellemző vonásait (Some regional aspects of international migration in Hungary. In: *Minorities research*. . . No 8, 2006); feltárta és értelmezte a belső vándormozgalom térszerkezeti sajátosságait; jelentős része volt a hazai urbanizáció új folyamatainak és jelenségeinek feltárásában, a kisvárosok településhálózatban betöltött szerepének felismerésében, a szuburbanizáció magyarországi sajátosságainak szociálemirikus vizsgálatokkal történő kimutatásában, a budapesti városregió új térszerkezeti modelljének kidolgozásában (*Urban development in Hungary after 1990*. Asgate, Aldershot, 2006, társszerző: Kovács Zoltán); összefoglaló tanulmányokban mutatta be a Kárpát-medence településhálózatának és népességének fejlődéstörténetét. Szerteágazó nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, kiemelkedő szerepe van a német és a magyar geográfia együttműködésének szervezésében.

Ajánlók: Ádám József, Bíró Péter, Mészáros Rezső

☞ **Horváth Ferenc**

Párkányban született 1944-ben. 2008 óta az MTA doktora. Az ELTE Geofizikai és Űrtudományi Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a geofizika és a medencekutatás.

1967-ben végzett az ELTE geofizikus szakán. Pályakezdése óta részt vesz a nemzetközi tudományos életben, több vezető európai kutatócsoporttal működött együtt az alpi-mediterrán térség lemeztectonikai fejlődésének kidolgozásában. 1979-ben az ELTE és a Massachusetts Institute of Technology közötti 6 éves projektnek egyik vezető kutatója volt. A kutatási eredményekről átfogó monográfiát készítettek. Számos OTKA-pályázatnak és két EU-s nagyprojektnek volt vezető kutatója. Tudományos munkájának legfontosabb eredménye a Pannon-medence kialakulásának és a litoszféra dinamikájának a kidolgozása az Európai- és Afrikai-lemez kollíziós zónájában. Eredményei a szénhidrogén-kutatások stratégiájának szerves részévé váltak, főképpen a medencefejlődés fázisainak a meghatározása, az üledékek hő- és érettségtörténeti modellezése, valamint ezek szerepe a migrációban és a csapdaképződésben. Tudományos eredményei elismeréseként több hazai és külföldi kitüntetést kapott: 1991-ben az Academia Europaea tagja, 1992-ben Akadémiai Díjat és 1994-ben ELTE Tudományos Díjat kapott. 1995-ben az Amerikai Földtani Tár-

sulat (GSA) tiszteleti tagja lett, majd 1997-ben amerikai kőolajkutatók társulatának (AAPG) különleges elismerésében részesült.

Ajánlók: Klinghammer István, Nemecz Ernő, Vörös Attila

☞ **Kocsis Károly**

Szolnokon született 1960-ban. 2002 óta az MTA doktora. Az MTA Földrajztudományi Kutatóintézetének igazgatóhelyettese, tudományos tanácsadója, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara Földrajzi Intézetének intézetigazgató egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a társadalomföldrajzban belül a népesség-, az etnikai, a vallás- és a politikai földrajz.

A Kárpát-Balkán térségben meghonosította az etnikai földrajzot, amelynek iskolatemetőjévé vált. Meghatározta az új diszciplína tudomány rendszertani helyét, kutatási módszereit, adatbázisát, modellezte az etnikai keveredés és a kisebbségek típusait, az etnikai kartográfiában új ábrázolási módszert is bevezetett. Feltárta a Kárpát-medence, azon belül a magyar kisebbségek és a cigányok (romák) lakta területeknek az elmúlt fél évezredre vonatkozó etnikai térszerkezetét, annak tér-időbeli dinamikáját, az etnikai konfliktusok földrajzi hátterét (*A magyarországi cigányság*, 1991; *Contribution to the Background of the Ethnic Conflicts*, 1994; *Ethnic Geography*, 1998; *The Roma [Gypsy] question*, 2000; *Geographical view on the Roma*, 2005; *Etnikai térfolyamatok*, 2006). A délszláv háborúk, az albán–koszovói válság idején és a délkelet-európai EU-bővítés előestéjén a balkáni etnikai, politikai és vallásföldrajzi kutatásai fokozták nemzetközi (el)ismertségét (*Jugoszlávia*, 1993; *Az albán kérdés*, 2001), csakúgy mint az általa szerkesztett angol atlasz-sorozat is (*South Eastern Europe in Maps* 2005, 2007; *Ukraine in Maps*, 2008; *Hungary in Maps*, 2009). Az 1990-es években sikerült a honi társadalomföldrajzban a Kárpát-medencei térszemléletet elfogadtatni. 304 tudományos (12 nyelven megjelent) publikációja közül 28 szakkönyvként (monográfiaként), 14 önálló tematikus térképkomplexumként, 249 tudományos közleményként, könyvfejezetként, térképként látott napvilágot. Műveire eddig 904 (harmadában külföldi) független hivatkozás ismert.

Ajánlók: Kapolyi László, Klinghammer István, Lakatos István

☞ **Márton Péterné Szalay Emőke**

Budapesten született 1940-ben. 1991 óta a földtudomány doktora. A Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet laborvezetője. Szűkebb szakterülete a geológia, a geofizika és a paleomágnesesség.

Az európai paleomágneses kutatások egyik meghatározó személyisége. Mértékadó eredményeket ért el az Alp–Kárpát–Pannon (ALCAPA) és Adria régiók kainozoos nagyszervezeti mozgásainak paleomágneses felmérésében és értelmezésében. Eredményei szerint a közép-magyarországi zónától északra fekvő ALCAPA nagytektonikai egységnek (beleértve a Keleti-Alpok intramontán medencéit is) a Hernád-törésvonaltól nyugatra eső

része két fázisban, 18,5–17,5 és 16,0–14,5 millió év között az óramutató járásával ellentétesen forgott úgy, hogy a rotáció szöge északkeleten max. 80°, a Keleti-Alpokban pedig 30° volt. A Belső- és Külső-Nyugati-Kárpátok az ALCAPA-egység északkeletre irányuló mozgása során csatlakoztak ehhez, és együtt vettek részt a forgásban. A Hernád-vonaltól keletre, a Tokaji-hegységben, a Kelet-Szlovákiai-medencében, a Vihorlát hegységben és Máramarosban 12 millió évnél fiatalabb rotáció is megfigyelhető, amely a korábban említett rotációs különbségekkel együtt az ALCAPA nagytektonikai egység fiatal szétesésére utal (*Tectonophysics* 454, 2008, 44–53). Az adriai terület autochton részein (Isztria és a Déli-Alpok előtere) az eocén korú kőzetek 30°-os nyugati rotációja az Afrikától történt elszakadást bizonyítja. Az elszakadás kora a mikrolemezt északon övező területeken (Keleti-Alpok, Pohorje és a Mura-medence), továbbá a Dél-Pannon-medence több pontján, Horvátországban és a Fruska Gorában mért azonos szögű és jellegű rotációk korából kb. 5 millió évre tehető (*Nato Sci. Ser. IV-61*, 2006, 71–80).

Ajánlók: *Ádám Antal, Géczy Barnabás, és Verő József*

☞ Mindszenty Andrea

Budapest született 1946-ban. 2000 óta az MTA doktora. Az ELTE Általános- és Alkalmazott Földtani Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a szedimentológia és a bauxitföldtan.

Bakonyi bauxitvizsgálatainak eredményeként fontos, a telepek litosztratigráfiai besorolásában (és a nyersanyag-prognózisban is) jól használható szedimentológiai jelekre mutatott rá. Kidolgozta a karsztbauxitok litofacieselméletét, felhívta a figyelmet ennek öskörnyezetjelző értékére. Diagenézistörténeti vizsgálatai feltárták a középhegységi bauxitszintek képződésének geodinamikai meghatározottságát. Üledékhézagokkal foglalkozó munkái hozzájárultak a tengeri és a szárazulati üledékhézagok közötti fenomenológikus különbségek jobb megismeréséhez. A nem bauxitos paleotalajokra irányuló kutatásai révén negyedidőszaki képződményekkel is kapcsolatba került. Az ELTE-n folyó geológusképzés részeként elindította a paleotalajtani előadásokat, és megszervezte az archeogeológiai curriculumot. Jelenleg Budapest területén folytat urbángeológiai tanulmányokat. Fontosabb munkái (társszerzőkkel): Bauxites and related Paleokarst: Tectonic and Climatic Event Markers at Regional Unconformities. *Eclogae Geol. Helv.* 88/3, 1995, 453–499; Fe-Mn-encrusted „Kamenitza” and associated features in the Jurassic of Monte Kumeta (Sicily): subaerial and/or submarine dissolution? *Sedimentary Geology* 132, 2000, 37–68; Lithospheric bulges at regional unconformities. The case of Mesozoic-Tertiary Apulia. *Tectonophysics* 252, 1995, 137–161; Flexurajellegű előtéri deformációhoz köthető karsztbauxitszintek a Dunántúli-középhegységben. *Földtani Közöny* 131, 2001, 1–2, 107–152. Tíz évet töltött el az iparban hazai és külföldi nyersanyagtelepek kutatásával.

Ajánlók: *Bárdossy György, Kapolyi László, Némecz Ernő*

☞ Pálffy József

Budapest született 1962-ben. 2004 óta az MTA doktora. A Magyar Természettudományi Múzeum Őslénytani és Földtani Tárának igazgatója, az MTA–MTM Paleontológiai Kutatócsoportjának tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete az őslénytan, a földtörténet és a geokronológia.

Tudományos eredményei mezozoós őslénytani, geokronológiai és geokémiai módszerekkel is segített oknyomozó földtörténeti kutatásokhoz kötődnek. Észak-Amerika jura időszaki ammonitesz faunáinak rétegtani feldolgozását vulkáni tufák nagy pontosságú U-Pb radioizotópos kormeghatározásával ötvözte. A triász/jura határ korát meghatározva kimutatta a triász végén bekövetkezett kihalás és a közép-atlanti magmás provincia árbazalt vulkanizmusának időbeli egybeesését, ennek alapján feltételezve a két esemény ok-okozati összefüggését. Egy hazai triász/jura határszelvényben a világon az elsők között sikerült negatív szénizotóp-anomáliát kimutatni, amely a triász/jura határon bekövetkezett globális környezetváltozás fontos indikátora. Felismerte a toarci (kora jura) kihalás és óceáni anoxikus esemény, valamint egy másik árbazalt provincia (Karoo–Ferrar) egyidejűségét, támogatva ezzel a vulkanizmus okozta környezetváltozás és az élővilágbeli kihalás kapcsolatának általános elméletét. A hazai paleontológia fejlődéséhez a Magyar Őslénytani Vándorgyűlés bevezetésével és szervezésével is hozzájárult. Legfontosabb munkái (társszerzőkkel): A U-Pb and ⁴⁰Ar/³⁹Ar time scale for the Jurassic. *Can. J. Earth Sci.* 37, 2000, 923–944; Synchrony between Early Jurassic extinction, oceanic anoxic event, and the Karoo–Ferrar flood basalt volcanism. *Geology* 28, 2000, 747–750; Carbon isotope anomaly and other geochemical changes at the Triassic/Jurassic boundary from a marine section in Hungary. *Geology* 29, 2001, 1047–1051.

Ajánlók: *Géczy Barnabás, Hetényi Magdolna, Vörös Attila*

☞ Pósfai Mihály

Szombathelyen született 1963-ban. 2004 óta az MTA doktora. A Pannon Egyetem Föld- és Környezettudományi Intézeti Tanszékének egyetemi tanára. Szakterülete az ásványtan.

A környezeti ásványtan két különböző területén folytatott tudományos kutatást. Az élő szervezetekben lévő mágneses nanokristályok tulajdonságait és képződésének folyamatát vizsgálja. Az egyedi légköri aeroszol részecskék fizikai és kémiai tulajdonságait és éghajlati hatását tanulmányozza. Legjelentősebb publikációi: Pósfai et al.: Reaction sequence of iron sulfides in bacteria and their use as biomarkers. *Science* 280, 1998, 880–883; Dunin-Borkowski et al.: Magnetic microstructure of magnetotactic bacteria by electron holography. *Science* 282, 1998, 1868–1870; Pósfai, M.–Dunin-Borkowski, R. E.: Sulfides in biosystems. *Rev. Mineral. Geochem.* 61, 2006, 679–714; Murphy et al.: Influence of sea-salt on aerosol radiative properties in the Southern Ocean marine boundary layer. *Nature* 392, 1998, 62–65; Pósfai et al.: Soot and sulfate aerosol particles in the remote marine troposphere. *J. Geophys. Res.* 104, 21, 1998, 685–21, 693.

Ajánlók: *Árkai Péter, Major György, Mészáros Ernő, Pantó György*

☞ Szarka László Csaba

Derecskén született 1954-ben. 1997 óta a földtudomány doktora. Az MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója és igazgatóhelyettese, a Nyugat-magyarországi Egyetem egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a geofizika és a környezettudomány.

A mélyszerkezet- és a nyersanyagkutatásban egyaránt szemléletformáló elektromágneses modellkísérleteket végzett; kimutatta a földben észlelt elektromágneses zajimpulzusok geofizikai felhasználhatóságát, és összefoglalta a mesterséges zajok geofizikai vonatkozását (*Surv. Geoph.* 9, 1988, 287); megszervezte az eddigi legnagyobb hazai mélyszerkezet-kutató magnetotellurikus projektet; felállította az impedanciatenzor invariánsainak rendszerét (*Geoph. J. Int.* 129, 1997, 133); kutatócsoportjával valószínűsítette a mágneses fázisátalakulás földkéregbeli előfordulását (*Geoph. Res. Lett.* 32, 2005, L24310); rendszerezte a valaha publikált geoelektromos elrendezéseket és azok leképezési tulajdonságait (*Geoph. Prospect* 56, 2008, 159). 370 publikáció (88 tudományos folyóiratcikk, 258 egyéb tudományos publikáció és 24 ismeretterjesztő munka) szerzője; független hivatkozásainak száma 440. Franciaországbeli vendégprofesszorságát (Paris XI, 1997–1999) követően a soproni egyetemen megalapította a környezettudományi képzést. Tudományszervezőként és a föld- és környezettudomány átfogó művelőjeként is ismert (MGE, MTA Geofizikai Tudományos Bizottsága, VEAB Föld-, Környezettudományi és Energetikai Szakbizottságának volt elnöke, a Föld Éve Nemzeti Bizottság és az MTA KÖTEB „Energetika és Környezet” akadémiai albizottság titkára, az IAGA nemzeti testület elnöke). Az IAGA II. világkonferenciájának – www.iaga2009sopron.hu – főszervezője. Tagja az AGU nemzetközi bizottságának, főszerkesztő-helyettese a *Geophysical Prospecting*nek.

Ajánlók: Ádám Antal, Czelnai Rudolf, Hajnal Zoltán, Rybach László, Verő József

Külső tagságra ajánlja

☞ Pápay Gyula

Gyöngyösön született 1939-ben. 1988 óta a tudomány doktora. A Rostocki Egyetem professor emeritusa. Szűkebb szakterülete az informatika és a multimédia (térképészet) a történelemtudományban, valamint a történelmi térképes információs rendszerek.

A történelem, a térképészet és a számítógépes képfeldolgozás egymással összefüggő, interdiszciplináris területének vezető kutatója. A történelmi demográfia és a városfejlődési adatok térbeli vizualizációjának, a térképi modellezésnek nemzetközileg elismert szakembere. A munkatársaival kidolgozott információs rendszere a történelmi tér első 3D-s interaktív internetes megjelenítése. Digitális történelmi atlaszai úttörő jellegűek.

Ajánlók: Ádám József, Glatz Ferenc, Klinghammer István

FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Rendes tagságra ajánlja

☞ Rác Zoltán

Dunaharaszti született 1946-ban. 2004 óta az MTA levelező tagja. Az MTA–ELTE Elméleti Fizika Tanszéki Kutatócsoportjának kutatóprofesszora. Szűkebb szakterülete a statisztikus fizika.

Levelező taggá választása óta két témában ért el jelentős eredményeket. Egyrészt kidolgozta a reakciónak elektromos térben való mozgásának elméletét, és ennek segítségével megmutatta, hogyan lehet kontrollálható csapadékmintázatokat létrehozni. Másrészt kollégáival meghatározták a természetben gyakran előforduló $1/f^2$ típusú folyamatok extrémérték-határeloszlásait és annak végesméret-korrekcióit, és ezzel új területeket nyitottak az extrém statisztikák használhatóságában. Az utóbbi öt év eredményeit 18 idegen nyelvű cikkben közölte, ezekre 80 független hivatkozást kapott. Összes független hivatkozásainak száma 2314, ezekből több mint 600 levelező tagságának idején keletkezett.

Ajánlók: Faigel Gyula, Horváth Zsolt, Nagy Károly, Németh Judit, Szépfalusi Péter

☞ Szabó Gábor

Nagykanizsán született 1954-ben. 2004 óta az MTA levelező tagja. A Szegedi Tudományegyetem Optikai és Kvantumelektronikai Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az optika, a kvantumelektronika, a spektroszkópia és az orvosi fizika.

Az utóbbi években kutatásainak középpontjában a fotoakusztikus spektroszkópia környezetvédelmi és ipari alkalmazásai állnak. Ennek keretében munkatársaival kifejlesztett egy felsőlégköri mérésekre alkalmas vízgőzmérőt (*Applied Spectroscopy* 58, 2004, 792–798; *Infrared Physics and Technology* 51 [2], 2007, 113–121), szub-ppb érzékenységgű ammóniamérőt (*Environmental Science and Technology* 43 [3], 2009, 826–830), földgáziparban alkalmazható kénhidrogénmérőt (*Applied Physics B-Lasers and Optics* 85 [2–3], 2006, 315–321), illetve a levegőben lebegő korom spektroszkópiai azonosítására alkalmas műszert (*Atmospheric Chemistry and Physics* 6, 2006, 3315–3323).

Ajánlók: Berényi Dénes, Janszky József, Keszthelyi Lajos, Ormos Pál

☞ Vincze Imre

Budapesten született 1944-ben. Az MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézetének kutatóprofesszora, az ELTE egyetemi tanára. 2004 óta az MTA levelező tagja. Szűkebb szakterülete a szilárdtestfizika.

Mágneses vékonyrétegek vizsgálata kapcsán megmutatta, hogy a háromdimenziós tömbi viselkedés figyelhető meg már három atomiréteg-vastagságnál (Kaptás, D. et al.: *Phys. Rev. B* 75, 2007, 14417). FeAl_2 -ötvözetben inkommenszurábilis antiferromágneses szerkezetet fedeztek fel (Kaptás, D. et al.: *Phys. Rev. B* 73, 2006, 12401). 145 közleményt publikált, független hivatkozásainak száma több mint 2300. 2004 óta aktív tagja volt az Akadémiai Kutatóhelyek Tanácsának, részt vett az új akadémiai törvény tervezetének előkészítésében. Az Országgyűlés Kutatási és Innovációs Eseti Bizottságának meghívott szakértője. A European Research Council Advanced grantjait elbíráló Condensed Matter Physics bizottság (PE3 panel) tagja.

Ajánlók: *Faigel Gyula, Keszthelyi Lajos, Szépfalusi Péter*

Levelező tagságra ajánlja

Beke Dezső

Püspökladányban született 1945-ben. 1992 óta a fizikai tudomány doktora. A Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kara Szilárdtest Fizika Tanszékének egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a szilárdtestfizika és a fizikai anyagtudomány.

Négy angol nyelvű könyv szerkesztője és 16 könyvfejezet szerzője. Ezek közül a legfontosabb a nagy presztízsű Landolt–Börnstein-sorozat két diffúziós kötetének szerkesztése (New Series Vol. III-33A és III-33B, Springer, 1998 és 1999). Több mint 1000 független hivatkozása van. Négy szabadalom társszerzője. Diffúzió és szegregáció nanoszerkezetekben témakörben ért el alapvető eredményeket tanítványaival (*J. Appl. Phys.* 83, 1998, 3021; *Surf. Sci.* 496, 2002, 129; *PRL* 89, 2002, 165901; *PRB* 68, 2003; *Science* 306, 2004; *PRB* 73, 2006; *APL* 92, 2008), amelyeket több monográfia is idéz. Feltételt adott rendezett ötvözetek amorfizációjára (*Acta Metall. Mater.* 39, 1991, 1259 és 1267). Jelentős eredményei vannak nanoszerkezetek mágneses tulajdonságainak vizsgálatában (*Nanostructured Mat.* 2, 1993, 515; 6, 1995, 973). Elméleti és kísérleti eredményeit a feszültségek és a diffúzió témakörében is meghatározónak tartják az irodalomban (*Acta Materialia* 44, 1996, 4981; *Mat. Sci. Eng.* 2004, A387–389). Vezetésével a Debreceni Egyetemen kiépült egy színvonalasan felszerelt szilárdtest-fizikai, anyagtudományi laboratórium (200 kV-os TEM és EDAX, AFM, SEM, SIMS-SNMS, kis és nagy szögű XRD, magnetronos porlasztó, szikraolvasztó berendezés, magasnyomású berendezés stb.). Az általa létrehozott tudományos iskolából kikerülő diákokat és munkatársakat a világon mindenütt elismerik, és szívesen fogadják. Tagja több nemzetközi bizottságnak és folyóirat-szerkesztő bizottságnak.

Ajánlók: *Berényi Dénes, Csikai Gyula, Lovas Rezső György*

Forgács Péter

Budapesten született 1953-ban. 1991 óta a fizikai tudomány doktora. Az MTA KFKI Réseksce- és Magfizikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a gravitációelmélet és a kvantumtérelmélet.

Elsőként mutatott rá, hogy a természeti állandók minden magasabb dimenziós elméletben szükségszerűen hely- és időfüggővé válnak (*Gen. Rel. Grav.* 11, 1979, 205). Kidolgozta a tér-idő szimmetriák elméletét a mértékelméletekben, megmutatta, hogy a szimmetriasértésben nélkülözhetetlen Higgs-mezők geometriai módon is származtathatóak, ekkor az addig önkényes paraméterek rögzített értéket kapnak (*Comm. Math. Phys.* 72, 1980, 15). Ez a munkája a témában klasszikusnak számít (>400 hiv.). A részecskeszerű több-monopólus problémájának megoldására dolgozott ki módszert (*Phys. Rev. Lett.* 45, 1980, 505; *Phys. Rev. D* 23, 1981, 1876), azt alkalmazva sikerült explicit megoldásként ezt analitikusan előállítani (*Phys. Lett.* 99B, 1980, 232; *Phys. Lett.* 102B, 1981, 131). Hajas feketelyuk-megoldásokra vonatkozó felfedezésében és tulajdonságai vizsgálatában (*Nucl. Phys.* B383, 1992, 357; *Nucl. Phys.* B442, 1995, 126) (220 hiv.) matematikai bizonyítást is adott a megoldások létezésére (*Comm. Math. Phys.* 163, 1994, 141). Fontos eredményeket ért el a két-dimenziós konform térelméletek végtelen dimenziós szimmetriáinak tanulmányozásában (*Phys. Lett.* 227B, 1989, 214; 244B, 435, 1990; *Ann. Phys.* 203, 1990, 76) (400 hiv.) és az integrálható kvantumtérelméletek perturbatív és nem perturbatív vizsgálatában (ún. Gross–Neveu-modellekben). Tudományos kutatásaiban az elméleti és a matematikai fizika kiterjedt apparátusát és a numerikus, valamint az analitikus módszereket tudta ötvözni. 82 idegen nyelvű dolgozatára 2440 független hivatkozás van.

Ajánlók: *Horváth Zsolt, Nagy Károly, Rácz Zoltán*

Horváth Dezső

Budapesten született 1946-ban. 1987 óta a fizikai tudomány doktora. Az MTA KFKI Réseksce- és Magfizikai Kutatóintézetének tudományos osztályvezetője, az MTA Atommagfizikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója, a Debreceni Egyetem magántanára. Szűkebb szakterülete a kísérleti részecskefizika.

A hetvenes években a dubnai Egyesített Atommagkutató Intézetben az egzotikus atomok keletkezése, bomlása és anyagtudományi alkalmazása területén végzett alapvető vizsgálatokat, majd a dubnai gyorsító leállása után azokat a Leningrádi Magfizikai Intézetben és a vancouveri TRIUMF-ban folytatta. Nevéhez fűződik negatív pionok használata a proton körüli elektronsűrűség vizsgálatára folyadékok hidrogénkötéseiben és átmeneti fémek hidridjeiben. Új fenomenologikus modellt fejlesztett ki mezonok atomi befogásának leírására. A témában doktori dolgozatot írt, és 24 nemzetközi közleményt, amelyekre 278 független hivatkozás született. 1986 óta kísérleti részecskefizikával foglalkozik. A brookhaveni AGS-gyorsítónál a sugárzásos hiperonreakciókat tanulmányozta (23 közlemény, 219 hivatkozás), majd érdeklődése a szimmetriák felé fordult, és közös Budapest–Debrecen-kutatócsoportokat szervezett CERN-kísérletekre: alacsony energiás antiprotonokkal az

anyag-antianyag szimmetriát vizsgálta (62 közlemény, 517 hivatkozás), a Nagy elektron-pozitron ütköztetőnél pedig a feltételezett spontán szimmetriasértési mechanizmus során létrejövő Higgs-bozonok esetleges keletkezését és a foton-foton ütközéseket (33 közlemény, 1310 hivatkozás). Eredményesen részt vett más nagy energiájú mérésekben is (253 sokszerezős közlemény, 5833 hivatkozás) és lassú részecskenyalábok fejlesztésében precíziós spektroszkópiai vizsgálatokhoz (15 közlemény, 53 hivatkozás).

Ajánlók: *Berényi Dénes, Keszthelyi Lajos, Lovas István, Lovas Rezső György, Trócsányi Zoltán, Vértess Attila*

☞ Kamarás Katalin

Budapesten született 1953-ban. 1996 óta a fizikai tudomány doktora. Az MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a szilárdtestfizika, ezen belül a rezgési spektroszkópiák.

Tudományos eredményeit rangos nemzetközi folyóiratokban publikálta, 135 cikkére 2205 független hivatkozás ismert. Úttörő munkásságot végzett az infravörös spektroszkópia szilárdtestfizikai alkalmazásainak fejlesztésében és magyarországi meghonosításában. Legfontosabb munkái: az $\text{YBa}_2\text{Cu}_3\text{O}_{7-y}$ magas hőmérsékletű szupravezető spektrumában elsőként talált alacsony frekvenciás csúcsot, ez a hasonló szerkezetű, de nem szupravezető $\text{YBa}_2\text{Cu}_3\text{O}_6$ -ból hiányzik. A két anyag kémiaiilag abban különbözik, hogy a szupravezetőkben a réz kétfajta vegyértékkel fordul elő, ennek megfelelően a gerjesztés különböző rézoxidegységek közti töltésátvitelhez rendelhető. Ezt a fajta csúcsot később minden réz-oxid alapú szupravezetőben megfigyelték (Kamarás, K. et al.: Excitonic absorption and superconductivity in $\text{YBa}_2\text{Cu}_3\text{O}_{7-y}$. *Phys. Rev. Lett.* 59, 1987, 919–922, 149 hivatkozás). A kuprátok szupravezető állapotában mért spektrumait a hagyományos szupravezetőkétől gyökeresen eltérően értelmezte. Abból indult ki, hogy a szabad elektronok Drude-sávzélessége kisebb a szupravezető tiltott sávjánál, így az eddig csak tankönyvi példaként ismert, tiszta határeset valósul meg (Kamarás, K. et al.: In a clean high- T_c superconductor you do not see the gap. *Phys. Rev. Lett.* 64, 1990, 84, 260 hivatkozás).

Ajánlók: *Faigel Gyula, Janszky József, Rácz Zoltán, Vincze Imre, Zawadowski Alfréd*

☞ Kollár János

Pécsett született 1945-ben. 1988 óta a fizikai tudomány doktora. Az MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézet igazgatója. Szűkebb szakterülete az elméleti szilárdtestfizika.

A sűrűségfüggvény-elmélet szilárdtestfizikai alkalmazásainak hazai bevezetésében és elterjesztésében úttörő szerepet játszott. Referált, nemzetközi folyóiratokban megjelent publikációinak száma 94, független hivatkozásainak száma 1340. Az elmúlt öt évben 22 cikke jelent meg, többsége magas impaktú nemzetközi folyóiratban (*Phys. Rev. Lett.*, *Phys. Rev. B*, *Surf. Sci.*). Munkatársaival együtt az első között sikerült első elvekből kiindulva megmagyarázni a ferromágneses átmeneti fémek alapállapotú mágneses tulajdonságait (Magnetic and cohesive properties from canonical bands. *J. Phys.* F 6, 1976, L241). Olyan

hatékony kvantummechanikai módszert fejlesztett ki munkatársaival, amelynek segítségével az elektronszerkezet-számítások alkalmassá válnak nem gömbszimmetrikus töltéssűrűségek pontos kezelésére is (The surface energy of metals. *Surface Science* 411, 1998, 186–202). Legújabb eredményei közül kiemeljük a felületek rekonstrukciójára (Laukkanen, P. et al.: *Phys. Rev. Lett.* 100, 2008, 086101), illetve anomális relaxációjára vonatkozó munkáit (Zólyomi, V. et al.: *Phys. Rev. B*, 78, 2008, 195414). Kutatómunkáját nagyrészt nemzetközi együttműködések keretében végzi. Hazai és nemzetközi tudományos közéleti tevékenysége igen sokrétű, például az ESF PESC magyar képviselője volt 2002 és 2008 között, illetve a MAB Fizikai Szakbizottság elnöke 2000 és 2006 között. 2000-től a Computational Material Science Center (Bécs) felügyelőbizottságának tagja.

Ajánlók: *Janszky József, Kroó Norbert, Sólyom Jenő, Szabó Gábor, Szépfalusi Péter, Vincze Imre*

☞ Kürti Jenő

Budapesten született 1954-ben. 1999 óta az MTA doktora. Az ELTE Fizikai Intézete Biológiai Fizikai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, intézetigazgatója. Szűkebb szakterülete az atom- és a molekulafizika.

Elsősorban a szén nanoszerkezetek (polimerek, fullerének, szén nanocsövek) Raman-spektroszkópiája és kvantumkémiaja terén ért el kiemelkedő eredményeket. Noha munkássága alapvetően elméleti, korábban maga is végzett spektroszkópiai méréseket polimereken, illetve fulleréneken. Referált, nemzetközi tudományos folyóiratokban megjelent publikációinak száma 71. Független hivatkozásainak száma 1271. Az irodalomban elsőként mutatott rá elméleti számításokkal, hogy a C_{60} oligomerekben a kötésviszonyok szerkezete minőségileg különböző lehet, attól függően, hogy semleges vagy elektromosan töltött oligomerről van-e szó. Ezen belül elsőként határozta meg elméletileg a töltött C_{60} dimer szerkezetét (Kürti, J.–Németh, K.: *Chem. Phys. Lett.* 256, 1996, 119–125). Elsőként számolta ki a sűrűségfüggvény-módszer segítségével az egyfalú szén nanocsövek legjellegzetesebb Raman-módusának, az ún. lélegző módusnak a frekvenciáját (Kürti, J.–Kresse, G.–Kuzmany, H.: *Phys. Rev. B* 58, 1998, R8869). Szisztematikus számításokat végzett a sűrűségfüggvény-módszerrel nagyszámú egyfalú szén nanocsőre. Meghatározta a görbület hatását a nanocsövek geometriai, rezgési és elektromos tulajdonságaira (Kürti, J.–Zólyomi, V.–Kertész, M.–Sun, G. Y.: *New J. Phys.* 5, 2003, art.125).

Ajánlók: *Patkós András, Szépfalusi Péter, Vicsek Tamás*

☞ Lévai Péter

Miskolcon született 1962-ben. 1999 óta az MTA doktora. A KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet Elméleti Főosztályának vezetője, tudományos tanácsadó, az ELTE magántanára. Szűkebb szakterülete az elméleti magfizika, az erős kölcsönhatás, a nagy energiasűrűségű nehézion-ütközések.

Kimagasló eredményeket ért el a nehézion-ütközésekben keletkező forró, sűrű kvark-gluon anyag (QGP) tulajdonságainak kvantum-színdinamikán (QCD) alapuló leírásában, valamint új diagnosztikai eljárásokat fejlesztett ki. A rács-QCD-ből kapott QGP-állapot-egyenlet vizsgálata során nagy effektív csatolású, tömeges kvarkokat és gluonokat vezetett be, ezek az erősen kölcsönható sQGP-állapot jellemzőivé váltak. Ezek az effektív szabadsági fokok meghatározó szerepet játszanak a kvark-gluon anyag hadronizációjában, amelynek sikeres leírását adta: a kvark-koaleszcencia modell jól reprodukálja a nehézion-ütközésekben SPS- és RHIC-energián mért részecskehozamokat, továbbá a RHIC-gyorsítónál kimért újszerű, anomális jelenségeket. Kifejlesztett egy jettomográfias diagnosztikai eljárást a femtométeres skálán, amellyel a nagy energiás kvarkok és gluonok indukált energiavesztése alapján meghatározta az ütközésekben keletkezett színes kvark-gluon anyag sűrűségét. A CERN SPS NA49 és a CERN LHC ALICE kísérlet tagja, 2005-től a magyar ALICE-csoport vezetője. A csoport a nagy impulzusú töltött részecskék azonosításán dolgozik, amely döntő fontosságú a jettomográfiai elemzések elvégzéséhez LHC-energián. Publikációinak száma 270, 4200 független hivatkozást kapott. Hirsch-indexe 36. Kitüntetései: Novobátzky-díj (1995), Fizikai Díj (2001), Akadémiai Díj (2003), International Scholar Award (Phi-Beta-Delta Társaság, USA, 2006), a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje (2007). Az ELFT (1982), az EPS (1986) és az EPS HEP Board (1999) tagja.

Ajánlók: *Lovas István, Németh Judit, Patkós András, Trócsányi Zoltán*

Simon István

Budapesten született 1947-ben. 1987 óta a biológiai tudomány doktora. Az MTA SZBK Enzimológiai Intézet tudományos tanácsadója, a Fehérjeszerkezet Kutatócsoport vezetője, az ELTE és a Szegedi Tudományegyetem magántanára. Szűkebb szakterülete a fehérjék szerkezetének vizsgálata.

Pályája első felében párhuzamosan végzett kísérletes és elméleti vizsgálatokat. Legnagyobb visszhangot a fehérjék dinamikus sajátosságait és az annak tanulmányozására szolgáló H-D kicserélődést bemutató cikke váltotta ki, amelyet eddig mintegy háromszázszor idéztek (Woodward, C. et al.: *Mol Cell Biochem.* 48, 1982, 135). Kutatócsoportjának 1987-es megszervezése óta főleg elméleti fehérjeszerkezet-vizsgálattal foglalkozik. Legismertebb munkáiban a transzmembránfehérjék szerkezetszerveződésének valószínűség-elméleti és statisztikus fizikai alapjait, valamint az ezekre épülő szerkezetbecslő eljárásokat tárta fel. Ebből a témából írt cikkei közül három eredeti közleménye egyenként több mint 500 hivatkozást kapott (Cserző, M. et al.: *Protein Eng.* 10, 1997, 637; Tusnády, G. E.–Simon, I.: *J. Mol. Biol.* 283, 1998, 489; Tusnády, G. E.–Simon, I.: *Bioinformatics* 17, 2001, 849). Az elmúlt években tevékenysége középpontjában a rendezetlen fehérjék tanulmányozása áll. Eddig 5 könyvfejezetet és 107 cikket publikált, és 14 szervert telepített a világhálóra. A cikkeit közlő folyóiratok összesített implaktfaktora 413, összesen mintegy 3800 független hivatkozást kapott. Publikációinak harmada, hivatkozásainak több mint fele az elmúlt öt év termése. Részt vesz a Magyar Biofizikai Társaság és a Magyar Bioinformatikai Társaság

vezetésében. Elnöke az OTKA Bioinformatikai Zsűrijének. Szerkesztője a *CEJP* folyóiratnak. Oktat a trieszti International Centre for Theoretical Physics és a dubrovniki Inter-University Center kurzusain.

Ajánlók: *Ormos Pál, Tusnády Gábor, Vicsek Tamás, Závodszy Péter*

Tegze Miklós

Budapesten született 1954-ben. 2001 óta az MTA doktora. Az MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézetének tudományos tanácsadója. Szűkebb szakterülete a kísérleti szilárdtestfizika.

Tudományos eredményeit rangos nemzetközi folyóiratokban publikálta, 99 cikkére 1876 független hivatkozás ismert. Legfontosabb munkái: a fullerén molekulák újfajta kötésformáinak – polimer- és dimermegfelelő szerkezetek – meghatározása (Chauvet, O.–Oszlányi, G.–Forró, L.–Stephens, P. W.–Tegze, M., Faigel, G.–Jánossy, A.: Quasi one dimensional electronic structure in orthorhombic Rb_1C_{60} . *Phys. Rev. Lett.* 72, 1994, 2721; Stephens, P. W.–Bortel, G.–Faigel, G.–Tegze, M.–Jánossy, A.–Pekker, S.–Oszlányi, G.–Forró, L.: Polymer chains in Rb_1C_{60} and K_1C_{60} . *Nature* 370, 1994, 636); a kemény röntgensugárzás felhasználásával működő atomi felbontású holográfia kidolgozása (Tegze, M.–Faigel, G.: X-ray holography with atomic resolution. *Nature* 380, 1996, 49; Tegze, M.–Faigel, G.–Marchesini, S.–Belakhovsky, M.–Ulrich, O.: Imaging of light atoms by x-ray holography. *Nature* 407, 2000, 38; Marchesini, S.–Schmithüsen, F.–Tegze, M.–Faigel, G.–Calvayrac, Y.–Belakhovsky, M.–Chevrier, J.–Simionovici, A.: Direct 3D imaging of $Al_{70.4}Pd_{21}Mn_{8.6}$ quasicrystal local atomic structure by X ray holography. *Phys. Rev. Lett.* 85, 2000, 4723).

Ajánlók: *Faigel Gyula, Jánossy András, Kertész János, Sólyom Jenő, Zawadowski Alfréd*

Külső tagságra ajánlja

Darabont Sándor

Biharban (Románia) született 1940-ben. 1987-ben szerzett PhD fokozatot. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem nyugalmazott professzora. Szűkebb szakterülete a kísérleti szilárdtestfizika és az anyagtudomány.

A kísérleti fizika és az anyagtudomány számos területén végzett úttörő munkát az elmúlt negyvenöt évben, több esetben olyan stratégiailag fontosnak mondott területeken dolgozott, amelyeken nem volt megengedett az eredmények publikálása. Kiemelkedő eredményeket ért el az egykristálynövesztésben, az urániumdúsításhoz és a nehézvíz-előállításához szükséges anyagok kutatásában és újabban a szén nanoszerkezetek CVD-módszerrel történő előállításában. Pályafutása során mindig gondot fordított a magyar fiatalok kísérletezési lehetőségeinek biztosítására, és megosztotta velük értékes tapasztalatait. 1996 és 2005 között a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen példaeértékűen oktatott.

Ajánlók: *Gyulai József, Janszky József, Neda Zoltán*

☞ **Deutsch Gyula**

Budapesten született 1931-ben. Az Université Catholique de Louvain, Belgium professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a magfizika.

A világ számos kutatóközpontjában főképp a gyenge kölcsönhatás szimmetriasértéseit kutatta. Száznál több cikke, 3000-nyire becsülhető hivatkozása, a részecskefizika standard modelljéről írt monográfiája, tudományos kurzusai bizonyítják, hogy világszerte megbecsülik. Dolgozott sugárzó izotópok klinikai felhasználásában, számos külföldi intézmény tanácsadójaként és folyóirat-szerkesztőként is. Elismert tudomány-népszerűsítő; ilyen célú EU-programot is vezetett. Több tudóstársaság tagja és kitüntetettje, az ELFT-nek tiszteleti tagja. A magyar tudomány ügyét a szíven viseli, a magyar kutatókat segíti.

Ajánlók: *Berényi Dénes, Csikai Gyula, Gulyás Balázs, Lovas István, Lovas Rezső György, Vizi. E. Szilveszter*

☞ **Forgács Gábor**

Budapesten született 1948-ban. 1994 óta a fizikai tudomány doktora. A Missouri Állami Egyetem professzora. Szűkebb szakterülete a biológiai fizika.

Kezdetben a szilárdtest- és a statisztikus fizika területén vívott ki nemzetközi elismerést. A rendezetlen rendszerekről írt, a rendkívül rangos Domb–Lebowitz-sorozatban megjelent összefoglalója az egyik legjelentősebb ilyen jellegű munka. 1989-ben biológiai fizikussá képpezte magát. Az embrionális morfogenezis fizikai alapjaival kezdett foglalkozni, ezen területnek mára az egyik legismertebb szakértője. 2005-ben jelent meg a *Biological Physics of the Developing Embryo* (Cambridge) című könyve, amely ma számos egyetem biofizikus képzésének tananyaga. Az elmúlt néhány évben teljesen egyedülálló területet hozott létre, amely szervnyomtatás néven vált ismertté.

Ajánlók: *Kertész János, Ormos Pál, Rácz Zoltán, Vicsek Tamás, Zawadowski Alfréd*

☞ **Lépine-Szily Alinka**

Budapesten született 1942-ben. 1972-ben szerzett PhD fokozatot. A São Pauló-i Állami Egyetem Fizikai Intézete Magfizikai Laboratóriumának igazgatója. Szűkebb szakterülete a kísérleti atommagfizika.

Csoportjával – másokkal összhangban – úgy találta, hogy alfa-részecskékből felépíthető atommagok rugalmas ütközése során 180 fokos szögbe aránytalanul sok atommag szóródik. Ezt az anomáliát az ütköző partnerek közötti alfa-átadással magyarázta. Ismert energiájú másodlagos részecskenyaláb formájában előállított egzotikus magok – jelesül a duplán mágikus ^{100}Sn – tömegét határozta meg repülési idejük mérésével. A neutronhiányos Ga-, Ge-, As-, Se- és Br-magok sugarának mérésével kimutatta, hogy a magfe-

lületen protonbőr alakul ki. Azt találta ugyanis, hogy a magsugár a neutronsám csökkenésével nő, ez azzal magyarázható, hogy neutronok szűkében a protonbőr egyre vastagabb lesz.

Ajánlók: *Csikai Gyula, Keszthelyi Lajos, Lovas Rezső György, Ormos Pál, Trócsányi Zoltán*

☞ **Mészáros Péter**

Budapesten született 1943-ban. 1972-ben szerzett PhD fokozatot. A Pennsylvania State University Department of Physics és Department of Astronomy & Astrophysics professzora, a Center for Particle Astrophysics igazgatója. Szűkebb szakterülete a csillagászat és a nagy energiás asztrofizika.

Fő eredményei: a gamma-kitörések mechanizmusának feltárása, tűzgolyólikéshullám-modell az energia gamma-quantumokba való átalakulására (M. J. Reessel: *Astrophysical J.* 430, 1994, L93); jóslat a gamma-kitöréseket követő utófényhatásra, amely módot adott a gamma kitörések helyének és vöröseltolódásának meghatározására (M. J. Reessel: *Astrophysical J.* 476, 1997, 232); rámutatott, hogy gamma-kitörésekből származhat a kozmikus sugárzás nagy energiájú komponense, javaslatot tett az ebből származó neutrínók észlelésére az ICECUBE-detektorral (J. N. Bahcall-lal: *Physical Review Letters* 85, 2000, 1362); a sötét anyag és a metrika fluktuációinak csatolt fejlődését leíró Mészáros-egyenlet (*Astronomy and Astrophysics* 1974, 225).

Ajánlók: *Horváth Zsolt, Nagy F. András, Németh Judit, Patkós András, Rácz Zoltán, Szalay A. Sándor, Szépfalusi Péter, Vicsek Tamás*

☞ **Mihály László**

Kaposváron született 1949-ben. 1993 óta a fizikai tudomány doktora. A Stony Brook University egyetemi tanára, intézetvezető. Szűkebb szakterülete a kísérleti szilárdtestfizika.

A szilárdtestfizika több területével foglalkozott kiemelkedő eredménnyel. A közel 130 referált folyóiratban megjelent cikkére mintegy 3000 független hivatkozást kapott, H-indexe 30. Nagy sikere volt a *Solid State Physics: Problems and Solutions* című könyvének is. Legjelentősebb eredményei: a töltéssűrűség-hullám memóriaeffektusának a metastabilis állapotok segítségével történt megmagyarázása (*Phys. Rev. Lett.* 52, 1984, 149), a magas átmeneti hőmérsékletű szupravezetőkben a nem éles tiltott tartomány és az óriási anizotropia megfigyelése alagúteffektus segítségével (*Nature* 351, 1991, 460), valamint a K_3C_{60} -szupravezető szerkezetének meghatározása (*Nature* 350, 1991, 632).

Ajánlók: *Faigel Gyula, Jánossy András, Sólyom Jenő, Szépfalusi Péter, Vincze Imre, Zawadowski Alfréd*

☞ Szkála Károly

Szabadkán (Vajdaság) született 1951-ben. 1983-ban szerzett PhD fokozatot. A Ruder Bosković kutatóintézet tudományos tanácsosa, a zágrábi egyetem rendes tanára. Szűkebb szakterülete az elektronika, az optoelektronika és a számítástechnika.

Tudományos és fejlesztési eredményeit nemzetközi folyóiratokban és tudományos könyvekben jelentette meg. Több mint 25 nemzetközi és horvátországi tudományos projekt vezetője, illetve munkatársa volt, valamint 8 EU tudományos projektben vett részt. Munkássága szerteágazó a lézertudományoktól a kommunikációs és elosztott rendszereken keresztül a tudományos számítástechnika módszeréig. Oktatási tevékenysége szintén figyelemre méltó: több egyetemen tart előadásokat, tanszékalapító, és új tantárgyakat vezetett be, doktori oktatással, tankönyvkiadással és doktoranduszvezetéssel is foglalkozik. A Horvátországi Műszaki Akadémia rendes tagja.

Ajánlók: *Bognár András, Gábos Zoltán, Janszky József, Lovas István*

A jelöltek névsora

Ádány Róza	47	Erdei Anna	82
Antus Sándor	74	Fečkan Michal	33
Bacsó Béla	17	Fodor János	27
Balázs Endre	81	Fodor Pál	9
Báldi András	84	Fogarasi Géza	75
Bálint Csanád	16	Forgács Gábor	122
Balla György	48	Forgács Péter	117
Balla Tamás	57	Frank Tibor	18
Bañcerowski Janusz	8	Friedler Ferenc	63
Bárány Imre	26	Füredi Zoltán	25
Barna Balázs	36	Gáspár László	63
Bársony István	61	Gergely Pál	82
Bartha Elek	8	Gósy Mária	10
Bayer József	96	Görömbei András	6
Bedő Zoltán	35	Gyáni Gábor	19
Beke Dezső	116	Győri Ervin	28
Békés Ferenc	44	Hadlaczky Gyula	87
Bélyácz Iván	96	Hamza Gábor	97
Benedek József	105	Hangos Katalin	64
Birkás Márta	37	Hargittai Magdolna	74
Boros Endre	33	Hermece István	76
Buday László	84	Honti László	6
Chikán Attila	97	Horváth Dezső	117
Czigány Tibor	62	Horváth Ferenc	110
Czigler István	18	Horváth Gyula	98
Csermely Péter	85	Horváth Örs Péter	49
Csernus Valér	86	Hudecz Ferenc	77
Csiba László	48	Hunyady László	50
Csibi Vencel-József	73	Huszthy Péter	76
Csirik János	27	Inzelt György	77
Csuzdi Csaba	86	Jármai Károly	65
Darabont Sándor	121	Józsa János	65
Dávidházi Péter	9	Kádasi Lajos	58
Demény Attila	109	Kamarás Katalin	118
Deutsch Gyula	122	Karádi István	50
Domokos Gábor	60	Kecskés László	98
Dövényi Zoltán	110	Kenesei István	10
Egyed-Zsigmond Imre	57	Kérchy László	28

Kéri György	87	Mihály László	123
Kertész András	7	Miklós László	44
Kiss György Botond	37	Mindszenty Andrea	112
Kiss Tamás	78	Miskolczy Ambrus	20
Klinghammer István	108	Monostori László	68
Kóczy T. László	66	Nagy Éva	45
Kocsis Károly	111	Nagy Ferenc István	89
Kollár István	66	Nagy János	39
Kollár János	118	Neményi Miklós	39
Kollár László	79	Nováky Erzsébet	99
Kolosi Tamás	99	Nyomárkay István	7
Komjáth Péter	29	Orosz László	83
Kondorosi Éva	88	Ovádi Judit	89
Kopits György	106	Pach János	30
Kovács András	23	Paládi-Kovács Attila	7
Kovács Ilona	19	Pál-Antal Sándor	23
Kovács L. Gábor	46	Páles Zsolt	31
Kőmíves Tamás	35	Pálffy József	113
Körner János	34	Pálffy Péter Pál	25
Kövecses Zoltán	11	Pálné Kovács Ilona	100
Kövér Katalin	79	Pápay Gyula	114
Krisztin Tibor	29	Perczel András	80
Kurutzné Kovács Márta	60	Pethő Attila	31
Kürti Jenő	119	Pethő Bertalan	52
Lakatos István	108	Pintz János	26
Lantos Béla	67	Podani János	90
László Ervin	106	Poór Gyula	53
Lépine-Szily Alinka	122	Pósfai Mihály	113
Lévai Péter	119	Pozsony Ferenc	15
Liposits Zsolt	51	Préda István	54
Ludassy Mária	20	Pukánszky Béla	75
Mandl József	46	Pyber László	32
Maródi László	51	Rácz Zoltán	115
Márton Péterné Szalay Emőke	111	Rajkai Kálmán László	40
Mátyás Csaba	35	Rajnavölgyi Éva	90
Merkely Béla Péter	52	Rechnitzer János	101
Mészáros Péter	123	Réti Tamás	68
Mézes Miklós	38	Romsics Ignác	16

Roósz András	61	Tegze Miklós	121
Rosivall László	51	Tisza Miklós	69
Rózsa Erzsébet	21	Tolcsvai Nagy Gábor	13
Rózsa Lajos	91	Tora László	95
Rudas Imre	69	Tóth Bálint	32
S. Varga Pál	14	Tóth Miklós	42
Salat-Zakariás Levente	106	Tóthmérész Béla	93
Salvi Giampaolo	12	Török László	17
Sándor Mátyás	95	Tulassay Zsolt	47
Sarkadi Balázs	83	Turi Sándor	56
Schaff Zsuzsa	55	Tüskés Gábor	13
Simon István	120	Vajda István (BME HT)	70
Simonovits András	101	Vajda István (BME VE)	71
Sipiczki Mátyás	91	Vajk István	71
Solti László	36	Vancsó J. Gyula	81
Solymosi László	21	Várdy Béla	23
Szabó Gábor	115	Varga Károly	103
Szabó Gyöngyi	58	Varró András	56
Szabó János	102	Vásáry István	15
Szabó Katalin	102	Vass Imre	93
Szabó Sándor	59	Veisz Ottó Bálint	43
Szabó Zoltán	41	Vigh László	83
Szarka László	114	Vincze Imre	115
Székely Vladimír	61	Vörös Attila	109
Szendrő Zsolt	41	Vörös Imre	104
Szigeti Péter	103	Vörös József	105
Szkála Károly	124	Vörös Lajos	94
Szöllősi János	92	Winkler Gábor	72
Szörényi László	12	Zsidó László	34
Sztipanovits János	73	Zsoldos Attila	22
Szűcs István	42		

